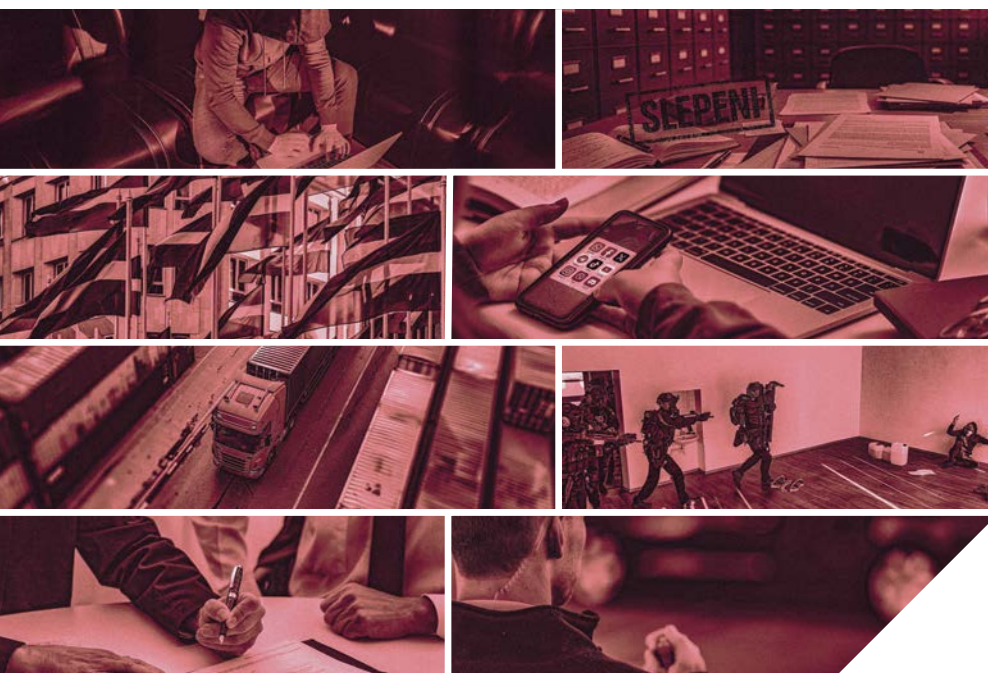

VALSTS DROŠĪBAS DIENESTS

**PUBLISKAIS
PĀRSKATS**

2025

PUBLISKAIS PĀRSKATS

PAR VALSTS DROŠĪBAS DIENESTU

**DARBĪBU
2025. GADĀ**

2026. GADA FEBRUĀRIS

VALSTS DROŠĪBAS DIENESTS.
2025. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

ISBN 978-9934-9176-6-0

PRIEKŠVārds 5

01 PRETIZLŪKOŠANA 6

- 1.1. Krievijas specdienestu organizētās kaitnieciskās darbības 7
- 1.2. Krievijas specdienestu organizētās psiholoģiskās operācijas 9
- 1.3. Krievijas specdienestu īstenotās izlūkaktivitātes 10
- 1.4. Kritiskās infrastruktūras drošība 14
- 1.5. Baltkrievijas specdienestu darbības tendences 15
- 1.6. Ķīnas specdienestu darbības tendences .. 16

02 VALSTS NOSLĒPUMA AIZSARDZĪBA 22

- 2.1. Speciālās atļaujas pretendentu un turētāju pārbaudes 23
- 2.2. Pašvaldību priekšsēdētāju un viņu vietnieku pārbaudes 24
- 2.3. Iemesli liegt pieeju valsts noslēpumam... 25
- 2.4. Infrastruktūras un komersantu pārbaudes 27

03 KONSTITUCIONĀLĀS IEKĀRTAS AIZSARDZĪBA 28

- 3.1. Sabiedrības noskaņojums un iekšējā drošība 29
- 3.2. Krievijas nemilitārās ietekmes aktivitāšu galvenie organizatori 30
- 3.3. Jauniešu piesaistīšana Krievijas nemilitārās ietekmes aktivitātēm 31
- 3.4. Pret Krieviju labvēlīgās organizācijas un aktivisti Latvijā 32
- 3.5. Ekstrēmisms un radikālisms 36

04 INFORMATĪVĀS TELPAS DROŠĪBA 40

- 4.1. Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātes 41
- 4.2. Baltkrievijas informatīvās ietekmes aktivitātes 43
- 4.3. Uz Krieviju un Baltkrieviju pārbēgušo aktivistu izmantošana 44
- 4.4. Kara propagandas sekas 47
- 4.5. Ķīnas informatīvās ietekmes aktivitātes .. 49

05 EKONOMISKĀ DROŠĪBA 52

- 5.1. Situācija sankciju ievērošanas jomā 53
- 5.2. Sankciju pārkāpumu izmeklēšana 54
- 5.3. Saņemtie ziņojumi par iespējamām sankciju pārkāpumiem 58
- 5.4. Investoru pārbaudes 59
- 5.5. Enerģētiskā drošība 61
- 5.6. Transporta nozares darbība 62

06 PRETTERORISMS 64

- 6.1. Terorisma draudu situācija Eiropā 65
- 6.2. Terorisma draudu tendences Latvijā 66
- 6.3. Preventīvie pasākumi terorisma risku mazināšanai 68
- 6.4. Reaģēšanas spēju pilnveidošana 71
- 6.5. Gaisa kuģu pasažieru datu apstrāde 72

07 PIRMSTIESAS IZMEKLĒŠANA 74

- 7.1. Uzsāktie kriminālprocesi 75
- 7.2. Padziļinātas pārbaudes 76
- 7.3. Kriminālvajāšanai nosūtītie kriminālprocesi 77
- 7.4. Citām iestādēm nosūtītie un izbeigtie kriminālprocesi 78

08 VALSTS AUGSTĀKO AMATPERSONU AIZSARDZĪBA 82

PRIEKŠVārds

Valsts drošības dienests (VDD) ir sagatavojis publisko pārskatu par dienesta darbību 2025. gadā. Pārskatā sniegts VDD vērtējums par drošības situāciju un galvenajiem apdraudējumiem mūsu valstij.

Aizvadīts starptautiskajā ģeopolitikā sarežģīts, dažādiem notikumiem piesātināts gads. Neskatoties uz civilizētās pasaules centieniem atjaunot mieru Eiropā, 2025. gadā tas vēl nesekmējās ar panākumiem. Nespējot gūt izrāvienu frontes līnijā, Krievija turpināja mērķtiecīgus uzbrukumus Ukrainas iekšienē, vēršoties pret civiliem objektiem, kritisko infrastruktūru, nogalinot tūkstošiem nevainīgu cilvēku.

Krievijas brutālā kara un revizionistiskās politikas apstākļos arī Eiropas drošības telpā saglabājās virkne izaicinājumu. Starptautiskajā politikā Krievijas aktivitātes bija vērstas uz to, lai būtiski iedragātu transatlantisko kopienu un tai piederīgo valstu savstarpējās attiecības. Krievijas specdienesti turpināja organizēt un īstenot kaitnieciskās darbības Eiropas valstīs. Tās bija vērstas pret militāro un civilo kritisko infrastruktūru, tostarp lidostām, dzelzceļu, transporta sistēmu, enerģētikas un telekomunikāciju infrastruktūru, kā arī uzņēmumiem un organizācijām, kas sniedz atbalstu Ukrainai. Organizējot kaitnieciskās aktivitātes pret objektiem Eiropā, Krievija tiešā veidā dzīvības un veselības draudiem pakļāva civiliedzīvotājus.

Arī Latvijā aizvadītajā gadā Krievijas specdienesti organizēja kaitnieciskās darbības un psiholoģiskās operācijas, kā arī veica agresīvu izlūkdarbību. Krievija turpināja izvērst arī mērķtiecīgas nemilitārās ietekmes aktivitātes, tostarp informatīvajā telpā. Krievija nesekmīgi meklēja “vājos” punktus – tematus, ko tā var izmantot, lai provocētu domstarpības, šķelšanos, censtos destabilizēt iekšējo situāciju. Arī Latvijas publisko telpu ar Krieviju saistītas vai Krievijai labvēlīgas organizācijas un personas centās piesātināt ar vēstījumiem, kas provocēja sabiedrību, vairoja starpetnisko naidu un sociāli ekonomisko spriedzi, graujot ticību mūsu valstiskumam.

Riskus Latvijas nacionālajai drošībai turpināja radīt arī Baltkrievijas un Ķīnas specdienesti. Tāpat aktualitāti saglabāja terorisma riski, kas saistīti ar atsevišķu Latvijas iedzīvotāju radikalizēšanos un terorismu atbalstošu ārvalstnieku iespējamu ieceļošanu Latvijā.

Lai mazinātu Krievijas un citu nedraudzīgo valstu radīto apdraudējumu Latvijas valsts un iedzīvotāju drošībai, VDD sadarbībā ar nacionālajiem un ārvalstu partnerdienestiem aizvadītajā gadā īstenoja plašu pret darbības pasākumu klāstu, kurā – ciktāl to ļauj dienesta darbības pamatota slepenība – ieskats sniegts šajā pārskatā.

Dienests augstu vērtē Latvijas sabiedrības iesaistīšanos riska personu un potenciālu valsts drošības apdraudējumu identificēšanā, regulāri sniedzot VDD darbā noderīgu informāciju. Ikviens Latvijas iedzīvotāja līdzdalība valsts drošības stiprināšanā ir svarīga.

Ar cieņu
Normunds Mežviets,
Valsts drošības dienesta priekšnieks

01

PRETIZLŪKOŠANA

Aizvadītajā gadā augstāko apdraudējumu Latvijai nemainīgi radīja Krievijas specdienesti. Neskatoties uz pilna apmēra karadarbību Ukrainā, Krievija turpināja ieguldīt ievērojamus resursus, lai izvērstu Latvijas iekšējo drošību destabilizējošas aktivitātes: kaitnieciskās darbības, psiholoģiskās operācijas un agresīvu izlūkošanu.

Krievijas specdienestu organizētās kaitnieciskās darbības un psiholoģiskās operācijas 2025. gadā kļuva par būtisku un pastāvīgu Latvijas iekšējās drošības izaicinājumu. VDD vērtējumā pērn novērotais kaitniecisko darbību un psiholoģisko operāciju daudzums arī citās Eiropas valstīs liecina par Krievijas specdienestu augstu aktivitāti reģionā kopumā.

Vienlaikus Krievijas specdienestu darbības pamatvirziens pret Latviju aizvien saglabājās iedzīvotāju vervēšana ilgstošai, slēptai ziņu iegūšanai. Agresorvalsti primāri interesēja informācija par nozarēm, kas būtiskas Latvijas drošībai, aizsardzībai, valstij svarīgu funkciju nodrošināšanai un demokrātiskajai iekārtai.

Izaicinājumus Latvijas drošībai turpināja radīt arī Baltkrievijas specdienesti. Līdzīgi kā Krievijas, arī Baltkrievijas specdienesti pērn bija ieinteresēti iegūt informāciju par Latvijas kritisko un militāro infrastruktūru, valsts austrumu robežas infrastruktūras izbūvi, kā arī Baltkrievijas politiskajiem opozicionāriem Latvijā. Tāpat Baltkrievijas specdienesti īstenoja pasākumus, lai veicinātu nelegālo migrāciju uz Latviju un citām Eiropas valstīm.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn Ķīnas specdienesti pret Latviju neīstenoja agresīvas izlūkaktivitātes. Šis valsts specdienestu prioritāte bija ietekmes pozīciju veidošana un nostiprināšana dažādās vidēs ar ilgtermiņa mērķi – ietekmēt sabiedrisko domu un veicināt Ķīnai labvēlīgu lēmumu pieņemšanu mūsu valstī. Tāpat Ķīna centās attīstīt sadarbību akadēmiskajā un uzņēmējdarbības jomā, radot zinātniskās un ekonomiskās spiegošanas riskus.

VDD sistemātiski vērsās pret ārvalstu izlūkdienestu radītajiem apdraudējumiem, lai tos preventīvi mazinātu vai novērstu.

Krievijas specdienesti

Pret Latvijas valsts drošību vērstas aktivitātes aizvadītajā gadā turpināja īstenot trīs Krievijas specdienesti: Krievijas bruņoto spēku Ģenerālštāba Galvenā pārvalde (GRU), Federālais drošības dienests (FSB) un Ārējās izlūkošanas dienests (SVR).

GRU

FSB

SVR

Neskatoties uz to, ka izvēlētie mērķi un kaitniecisko darbību izpildes veids skaidri norādīja uz Krievijas specdienestu iesaisti, kaitniecisko darbību plānošanā un realizēšanā iesaistītās personas centās slēpt savu saistību ar Krievijas specdienestu. VDD novēroja, ka šim nolūkam iesaistītās personas veidoja daudzpakāpju aģentūras modeli, kas ietver Krievijas specdienestu kā sākumposmu, vienu vai vairākus starpniekus pa vidu un visbeidzot izpildītājus kā ķēdes noslēgumu.

Daudzpakāpju aģentūras vervēšana notika gan digitālajā vidē, izmantojot tiešsaistes saziņas lietotnes, gan arī mērķtiecīgi meklējot izpildītājus kriminogēnajā vidē. VDD konstatēja, ka uzrunāti tika gan bijušie, gan esošie ieslodzītie, kuri bija noderīgi kā starpnieki un izpildītāji Latvijā.

VDD veiktā analīze liecina, ka daudzpakāpju aģentūras gadījumos uzdevuma izpildītāji neatradās tiešā kontaktā ar Krievijas specdienesta virsnieku. Starp agresorvalsts specdienestu un izpildītāju nereti bija vairāki starpnieki, kuri koordinēja kaitniecisko darbību īstenošanu. Koordinācija notika, sākot no izpildītāja meklēšanas līdz pat kaitnieciskās darbības izpildes novērtējumam. Neraugoties uz vairāku iesaistīto personu neatrašanos tiešā kontaktā ar Krievijas specdienesta virsnieku, VDD vērtējumā specifiskie mērķi un doto uzdevumu raksturs šīm personām nepārprotami lika saprast, ka tās ar savām darbībām sniedz atbalstu agresorvalstij.

Analizējot 2025. gadā fiksētos kaitniecisko darbību gadījumus, VDD pārsvarā konstatēja izpildītājus ar saiknēm kriminogēnajā vidē. Krievijas specdienesti šādas personas uzlūkoja kā tā dēvētos “vienreiz izmantojamus aģentus”, kuru liktenis tiem nav būtisks. Savukārt izpildītāju iesaistīšanās kaitnieciskās darbībās pārsvarā bija balstīta finansiālā, nevis ideoloģiskā motivācijā.

1.1.

KRIEVIJAS SPECDIENESTU ORGANIZĒTĀS KAITNIECISKĀS DARBĪBAS

Būtiskāko apdraudējumu Latvijas valsts drošībai pērn turpināja radīt Krievijas specdienestu organizētās kaitnieciskās darbības, kas Latvijas teritorijā izpaudās kā ļaunprātīgas dedzināšanas gadījumi. 2025. gadā Latvijas teritorijā tika fiksēti vairāki šādi incidenti, kuros dienestam ir aizdomas par Krievijas specdienestu iesaisti. Kaitniecisko darbību mērķu vidū bija ar atbalstu Ukrainai saistīti objekti, kā arī kritiskā infrastruktūra.

VDD vērtējumā Krievijas nolūks, īstenojot kaitnieciskās darbības Latvijas vai citu Rietumvalstu teritorijā, 2025. gadā nemainīgi bija graut sabiedrības uzticēšanos valsts varai, viest šaubas par sabiedrības kopējo drošību, kā arī negatīvi ietekmēt sabiedrības viedokli par atbalsta sniegšanu Ukrainai.

VDD AIZTUR KAITNIECISKO DARBĪBU VEICĒJU GRUPU

Ilustratīvs foto, VDD

2025. gada 17. oktobrī VDD rosināja prokuratūru uzsākt kriminālvajāšanu pret četrām personām par kaitnieciskām darbībām pret kritisko infrastruktūru un citiem objektiem Latvijas teritorijā Krievijas spēcienesta uzdevumā.

VDD izmeklēšanā noskaidroja, ka Latvijā pēc Krievijas spēcienesta iniciatīvas ir izveidota personu grupa, kurā apvienojušās personas ar mērķi izdarīt sevišķi smagus noziegumus pret Latvijas valsti. Šis grupējums, pildot no organizatoriem Krievijā saņemtus uzdevumus, iesaistījās kaitniecisku darbību plānošanā, organizēšanā un īstenošanā pret kritisko infrastruktūru un citiem objektiem Latvijas teritorijā.

Trīs personas VDD aizturēja 2025. gada pavasarī, savukārt ceturtais persona jau atradās ieslodzījuma vietā par cita noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

VDD izmeklēšanā konstatēja, ka aizdomās turētās personas 2023. gada rudenī izplānoja un veica privātuzņēmumam piederoša objekta ļaunprātīgu dedzināšanu, jo konkrētais uzņēmums īstenoja ar aizsardzības jomu saistītu projektu. Tāpat personas 2024. gada sākumā veica sagatavošanās darbības ar mērķi aizdedzināt kravas transportlīdzekļus ar Ukrainas numurzīmēm kritiskās infrastruktūras objekta teritorijā.

VDD ieguva informāciju, ka aizdomās turētās personas veikušas arī vairāku citu potenciālu kaitniecisko darbību mērķu izpēti, tostarp fiksējot šos objektus un to apkārtni foto un video materiālos, kurus nosūtīja kaitniecisko darbību organizatoriem Krievijā.

Tāpat vienas personas viedtālrunī tika konstatēti ekrānuzņēmumi no navigācijas lietotnes “Google Maps” ar dažādu objektu atrašanās vietām. Starp tiem bija militāri objekti, Latvijas tautai būtiskas piemiņas vietas, uzņēmumi, kas ražo vai tirgo viegli uzliesmojošus produktus, un ar elektroapgādi saistīti kritiskās infrastruktūras objekti.

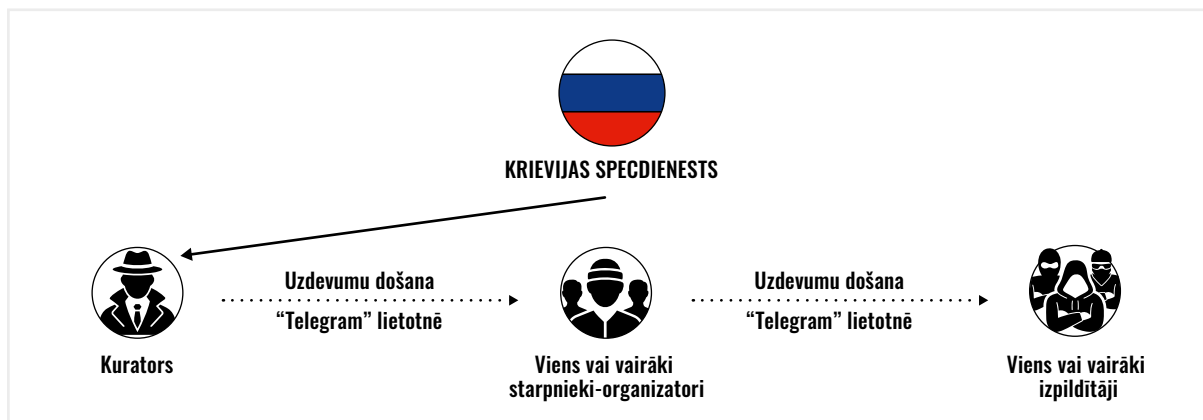
Lai novērstu potenciālas kaitnieciskās darbības pret šiem objektiem, VDD īstenoja plašu preventīvu pasākumu kopumu. Dienesta amatpersonas veica šajos objektos par drošību atbildīgā personāla instruēšanu par aizdomīgu aktivitāšu identificēšanu pie objekta, aicinot nekavējoties ziņot VDD par šādām aktivitātēm. Tāpat atbilstoši VDD rekomendācijām tika pastiprināts šo objektu drošības režīms.

Visas četras personas ir saistītas ar noziedzīgo vidi un iepriekš bijušas notiesātas par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, piemēram, zādzībām, laupīšanu, kā arī narkotisko vielu aprites noteikumu pārkāpšanu.

Šajā gadījumā, līdzīgi kā citos kaitniecisko darbību gadījumos, organizatori Krievijā noziedzīgo darbību koordinēšanai izmantoja tiešsaistes saziņas lietotni “Telegram”. Šajā lietotnē grupējuma pārstāvji saņēma ar konkrētu objektu izlūkošanu un dedzināšanu saistītus uzdevumus, kā arī kaitniecisko darbību organizatoriem Krievijā atskaitījās par izpildītajiem uzdevumiem, tostarp nosūtot uzdevumu izpildi apliecinājošus videomateriālus.

Kriminālprocesu, kurā tika konstatētas šo personu veiktās darbības, VDD uzsāka 2024. gada 10. jūnijā.

VDD diviem aizdomās turētajiem Latvijas valstspiederīgajiem inkriminē palīdzības sniegšanu Krievijai personu grupā pret Latvijas drošību vērsta darbībā un svešas mantas tīšu bojāšanu. Trešajai aizdomās turējai personai dienests inkriminē pamudināšanu un uzkūdišanu veikt kaitnieciskās darbības, kas izpaudās faktisko uzdevumu izpildītāju atrašanās. Savukārt ceturtajai personai VDD inkriminē noziedzīgo nodarījumu atbalstīšanu, ar savā rīcībā esošo transportlīdzekli nogādājot faktiskos uzdevumu izpildītājus līdz vietai, kur paredzēts veikt kaitnieciskās darbības, kā arī palīdzot pamest nozieguma izdarīšanas vietu.

Kaitniecisko darbību izpildītāju profils: INDIVĪDI AR SAIKNĒM NOZIEDZĪGAJĀ VIDĒ

Kaitniecisko darbību veicēji 2025. gadā galvenokārt bija personas, kuras iepriekš bijušas krimināli sodītas un kurām ir kontakti noziedzīgajā vidē.

Šādām personām galvenokārt tika uzticēti uzdevumi, kas prasa iepriekšēju sagatavošanos: sameklēt transportlīdzekli, izlūkot mērķa objektu un tā apkārtni, kā arī drošības sistēmas, sagādāt uzdevuma īstenošanai nepieciešamos materiālus.

Personu zemie morālie standarti, kā arī kriminogēnajā vidē apgūtās iemaņas ļauj tās izmantot sarežģītāku uzdevumu izpildē.

Ilustratīvs foto, VDD

1.2.

KRIEVIJAS SPECDIENESTU ORGANIZĒTĀS PSIHOLOĢISKĀS OPERĀCIJAS

Aizvadītajā gadā VDD Latvijā fiksēja arī tā dēvētās psiholoģiskās operācijas, kas visbiežāk izpaudās kā huligāniska rakstura darbības: plakātu izlīmēšana ielu vidē ar Krievijas interesēm atbilstošiem vēstījumiem, sienu apzīmēšana ar agresorvalsti atbalstošiem uzrakstiem, izmantojot standartizētus trafaretus u.tml.

Viens no VDD konstatētajiem psiholoģisko operāciju nolūkiem bija radīt sabiedrībā maldīgu priekšstatu par Latvijā it kā pastāvošu plašu kustību, kas atbalsta Krieviju, tostarp – it kā iestājas par sadarbības atjaunošanu ar agresorvalsti. Rēzeknē īstenotā operācijā papildus tika sekmēta sadarbības atjaunošana arī ar Baltkrieviju (skat. attēlā). Tāpat dienests identificēja nolūku Latvijas sabiedrībā veidot negatīvu attieksmi pret Ukrainas valstspiederīgajiem, kas Latvijā ir ieguvuši patvērumu, to vārdā izplatot Latvijas drošības interesēm neatbilstošus aicinājumus un maldinot sabiedrību par Ukrainas bēgļiem piešķirtām neesošām privilēģijām, šādi cenšoties vairot neapmierinātību pret atbalsta sniegšanu Ukrainai.

Skaidrojums:

PSIHOLOĢISKĀS OPERĀCIJAS

Atšķirībā no kaitnieciskajām darbībām, psiholoģiskās operācijas ir mazāk destruktīvas, proti, to primārais nolūks ir vēstījuma nodošana, nevis fiziska vai materiāla kaitējuma radīšana. Vienlaikus psiholoģiskās operācijas ir vienlīdz bīstamas, jo ir vērstas uz sabiedriskās domas ietekmēšanu pretēji Latvijas nacionālās drošības interesēm ilgtermiņā.

Ekrānuzņēmums no portāla "1188.lv" par Rēzeknē izplatītām skrejlapām.

VDD vērtējumā Krievijai ar Latvijā īstenotajām psiholoģiskajām operācijām savus nolūkus sasniegt neizdevās, ko uzskatāmi parāda Latvijas sabiedrības nemainīgais atbalsts Ukrainai un tās tautai.

Psiholoģisko operāciju izpildītāju profils: JAUNIEŠI NO NELABVĒLĪGAS VIDES

Ilustratīvs foto, Freepik

Psiholoģisko operāciju izpildītāji 2025. gadā galvenokārt bija jaunieši no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm, tostarp nepilngadīgie.

Šīs personas nereti piekopo klaiņošanu un jau iepriekš ir nonākušas tiesībsardzības iestāžu uzmanībā par dažāda veida pārkāpumiem: huligānismu, alkohola lietošanu u.tml.

Šādi jaunieši Krievijas specdienestiem ir ērts vervēšanas mērķis, jo ir ieinteresēti vieglā peļņā un prot lietot informācijas tehnoloģijas.

Kaitniecisko darbību organizatori jauniešus galvenokārt izvēlas huligāniska rakstura darbībām, kuru īstenošanai nav nepieciešama īpaša sagatavošanās, piemēram, prokremlisku vēstījumu zīmēšanai pilsētvidē.

Līdzīgi kā kaitnieciskās darbības, arī psiholoģiskās operācijas tika organizētas, izmantojot daudzpakāpju aģentūras modeli. Izpildītāju uzrunāšana un veikamo darbību koordinēšana galvenokārt tika īstenota tiešaistes saziņas lietotnēs, visbiežāk – “Telegram”. Nereti uzdevumu izpildītāju atrašanai tika izmantoti šķietami parasti darba sludinājumi, uzrunājot potenciālos interesentus ar nekonkrētu, bet vilinošu piedāvājumu – ātri nopelnīt. Izvietojo darba sludinājumus noteiktu Latvijas reģionu iedzīvotāju saziņas grupās, organizatori izmantoja iespēju uzrunāt viņus konkrētajā gadījumā interesējošā reģiona iedzīvotājus.

VDD novēroja, ka psiholoģisko operāciju būtiska sastāvdaļa bija ielu vidē izlīmēto vai uzrakstīto vēstījumu tālāka izplatīšana informatīvajā telpā. Šim nolūkam tika izmantoti Krievijas propagandas resursi.

Kā liecina VDD veiktā analīze, vairākos gadījumos vēstījuma izplatīšanas funkciju realizēja Krievijas propagandists Aleksejs Stefanovs, kurš savā “Telegram” kanālā izplatīja, piemēram, informāciju par Rēzeknē fiksētajām skrejlapām.

VDD konstatēja, ka psiholoģisko operāciju īstenošanai pērn pārsvarā tika uzrunāti jaunieši no nelabvēlīgas vides, tajā skaitā nepilngadīgie, kas dienesta vērtējumā skaidrojams ar uzdevumu veidu un īstenošanas vienkāršību. Līdz šim Latvijā fiksēto psiholoģisko operāciju gadījumos izpildītājiem nebija nepieciešamas specifiskas zināšanas vai īpaša sagatavošanās.

1.3.

KRIEVIJAS SPECDIENESTU ĪSTENOTĀS IZLŪKAKTIVITĀTES

Krievijas specdienestu interese par notiekošo Latvijā aizvadītajā gadā saglabājās augstā līmenī. Agresorvalsts specdienestus arī pērn, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, primāri interesēja ziņas par Latvijas valsts funkcionēšanai un aizsardzībai būtiskām jomām, kā arī politiska un ekonomiska rakstura izlūkinformācija. Krievijas interesēs bija iegūt tādu informāciju, kas sniegtu iespējas efektīvāk izvērst agresīvo ārpolitiku pret Latviju, atjaunot militāros plānus pret Latviju un nodrošināt Krievijas interesēm atbilstošu sabiedrisko domu mūsu valstī.

Izlūkošanas tendences

VDD veiktā analīze liecina, ka viens no Krievijas izlūkošanas aktivitāšu primārajiem uzdevumiem bija identificēt ievainojamības, kas piemīt Latvijas kritiskās infrastruktūras objektiem, valsts un pašvaldību institūcijām, militārās un civilās aizsardzības objektiem, kā arī šajos objektos nodarbinātajiem. Šāda informācija Krievijai ļauj vērtēt Latvijas noturību un iekšējo stabilitāti, kā arī civilās un militārās pretošanās potenciālu Krievijas iebrukuma vai organizētu destabilizācijas incidentu gadījumā. Lai iegūtu nepieciešamo izlūkinformāciju, Krievijas specdienesti pērn turpināja veikt Latvijas iedzīvotāju vervēšanas mēģinājumus.

Ņemot vērā ievērojamos resursus, ar ko Krievija aizvadītajā gadā vērsās pret Latviju, tā aizvien saglabājās kā vienīgais eksistenciālais drauds Latvijas valstiskumam. Krievijas specdienestu aktivitāšu raksturs nepārprotami liecināja par nolūkiem īstenot ļaunprātīgas darbības pret Latviju un tās iedzīvotājiem. Krievijas specdienestu interesēs bija ne tikai iegūt izlūkošanas informāciju un vairo Krievijas ietekmi mūsu valstī, bet arī izveidot un uzturēt atbalsta infrastruktūru diversiju un sabotāžas aktu īstenošanai.

KRIMINĀLPROCESI AIZDOMĀS PAR SPIEGOŠANU KRIEVIJAS MILITĀRĀ IZLŪKDIENTESTA UZDEVUMĀ

VDD 2025. gadā aizturēja divas personas aizdomās par spiegošanu Krievijas militārā izlūkdienesta – GRU – uzdevumā. Vienā no šiem gadījumiem izmeklēšana un aizturēšana notika ciešā sadarbībā ar Militārās izlūkošanas un drošības dienestu (MIDD). Šie gadījumi atspoguļo Krievijas militārās izlūkošanas intereses Latvijā.

Izlūkziņu vākšana par militāriem objektiem un NATO spēkiem

Ilustratīvs foto, VDD

Aizvadītā gada 27. augustā VDD aizturēja Latvijas pilsoni aizdomās par nelikumīgu ziņu vākšanu par Latvijas militārajiem objektiem GRU uzdevumā.

VDD izmeklēšanā fiksēja vairākus aizdomās turētā īstenotus izlūkziņu iegūšanas gadījumus GRU uzdevumā. Dienests noskaidroja, ka persona Krievijas izlūkdienestam nodeva ziņas par dažādu Latvijas militāro objektu atrašanās vietu, plānojumu, kā arī drošības pasākumiem. Starp šiem objektiem bija arī bruņojuma noliktavas. Tāpat VDD izmeklēšanā konstatēja, ka persona ir sniegusi Krievijas izlūkdienestam informāciju par jaunu militāro objektu būvniecību, karavīru apmācībām un citu NATO valstu karavīru klātbūtni konkrētos Latvijas militārajos objektos.

Atbilstoši VDD rīcībā esošajai informācijai, vīrietis Krievijas izlūkdienestam bija nodevis arī citas ziņas, kas var tikt izmantotas pret Latvijas un citu Baltijas reģiona valstu drošības interesēm.

Kā izmeklēšanā noskaidroja VDD, aizdomās turētās personas izlūkdarbības tika koordinētas, izmantojot tiešsaistes saziņas lietotni "Telegram". Tāpat šī lietotne tika izmantota izlūkziņu nosūtīšanai Krievijas specdienestam.

VDD kriminālprocesu pret šo personu sāka 2025. gada 21. augustā aizdomās par ziņu nelikumīgu vākšanu un nodošanu Krievijas izlūkdienestam tā uzdevumā. Savukārt aizvadītā gada 30. decembrī VDD izmeklēšanu noslēdza, nosūtīt kriminālprocesa materiālus prokuratūrai un rosinot pret personu sākt kriminālvajāšanu par spiegošanu GRU labā.

Izlūkziņu vākšana par aviācijai izmantojamu infrastruktūru

SADARBĪBĀ AR:

Aizvadītā gada 18. oktobra naktī VDD sadarbībā ar MIDD aizturēja personu aizdomās par nelikumīgu ziņu vākšanu par Latvijas aizsardzības nozari GRU uzdevumā.

Izmeklēšanā noskaidrots, ka Latvijas pilsonis ieguva un nodeva GRU ziņas par aviācijai izmantojamu privātu infrastruktūru Latvijas teritorijā, piemēram, lidlauku "Spilve", NATO sabiedroto spēku klātbūtni valstī un dažādām aizsardzības nozares aktualitātēm. Tāpat persona GRU nodeva ziņas par Latvijas sabiedrības noskaņojumu, sniegto atbalstu Ukrainai un kritiskās infrastruktūras objektiem Latvijas teritorijā.

Papildus aizdomās turētais vīrietis Krievijas specdienesta uzdevumā ieguva praktiska rakstura informāciju, piemēram, par mobilo sakaru priekšapmaksas karšu iegādes nosacījumiem Latvijā, proti, vai tās iespējams iegādāties, neatklājot savu identitāti.

VDD izmeklēšanā noskaidroja, ka persona uzturēja konspiratīvus sakarus ar GRU virsnieku un nodeva tam iegūto informāciju, tiekoties Krievijas teritorijā. Šajā gadījumā spiegošanai Krievijas labā bija ideoloģiska motivācija.

Pamatojoties uz MIDD sniegto informāciju, kriminālprocess pret šo personu tika uzsākts 2025. gada 14. oktobrī. Savukārt aizvadītā gada 30. decembrī VDD izmeklēšanu noslēdza, nosūtīt kriminālprocesa materiālus prokuratūrai un rosinot pret personu sākt kriminālvajāšanu par spiegošanu GRU labā.

Krievijas spēcīgie dienesti bija ieinteresēti Latvijas iedzīvotāju savervēšanā izlūkinformācijas iegūšanai, kā arī Krievijas ietekmes veicināšanai un interešu pārstāvēniecībai mūsu valstī. Krievijas spēcīgo dienestu un lēmumu pieņēmēju redzējumā šādas pozīcijas ir nepieciešamas, lai nākotnē būtu iespējams Latvijā iedibināt Krievijai lojālu valdību vai arī pārņemt Latvijas teritoriju agresorvalsts kontrolē, izmantojot militāru spēku.

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn VDD turpināja novērot pieaugošu tiešsaistes saziņas lietotņu izmantošanas tendenci Krievijas spēcīgo dienestu darbā. 2025. gadā VDD Krievijas spēcīgo dienestu mēģinājumus vervēt Latvijas iedzīvotājus tiešsaistē visbiežāk fiksēja tieši platformā "Telegram". Tāpat agresorvalsts spēcīgie dienesti ziņapmaiņas lietotnes bieži izmantoja kā platformu uzdevumu došanai un izlūkinformācijas saņemšanai.

Nemot vērā ES sankciju izraisīto Rietumvalstu tehnoloģiju deficītu Krievijā, 2025. gadā Krievijas spēcīgie dienesti turpināja aktivitātes, lai nodrošinātu pret Krieviju noteikto eksporta aizliegumu apiešanu un nepieciešamo tehnoloģiju ieviešanu Krievijā. Rietumvalstu tehnoloģijas agresorvalstij bija akūti nepieciešamas militāro resursu atjaunošanai karadarbības turpināšanai Ukrainā.

Aizvadītajā gadā izlūkošanas ziņā pret Latviju visaktīvāk turpināja vērsties FSB un GRU. FSB saglabāja interesi iegūt izlūkziņas par Latvijas aizsardzības nozari, valsts drošības iestādēm, iekšlietu sistēmas iestādēm un šo institūciju darbiniekiem, valsts pārvaldi, kā arī sociālpolitiskiem procesiem Latvijas sabiedrībā un sabiedrisko domu. Tāpat FSB nemainīgi aktuāla bija informācija par Latvijas valsts robežu. FSB darbības vērtējamās kā oportunistiskas, proti, FSB ieguva informāciju gan mērķtiecīgi, gan pielāgojoties situācijai, piemēram, mēģinot vervēt Latvijas valstspiederīgos uz robežas, neatkarīgi no konkrēto personu iespējām piekļūt ierobežotai pieejamībai informācijai.

Savukārt GRU saglabāja pastiprinātu interesi par norisēm Latvijas militārās un civilās aizsardzības jomās. Krievijas militārais izlūkdienests pastiprināti interesējās par NATO klātbūtni Latvijā, militāro rūpniecību un Nacionālo bruņoto spēku (NBS) kapacitāti, kā arī militāro atbalstu Ukrainai. Vienlīdz aktuāli Krievijas militārajam izlūkdienestam bija transporta loģistikas punkti un citi kritiskās infrastruktūras objekti.

Krievijas spēcīgo dienestu vervēšanas mērķi

Arī 2025. gadā Krievijas spēcīgie dienesti kā uz vērtīgākajiem mērķiem sadarbības nodibināšanai raudzījās uz personām, kurām ir piekļuve aizsargājamai un publiski nepieejamai informācijai. Vienlaikus agresorvalsts spēcīgo dienestu pārstāvji tiecās izmantot jebkuru iespēju iegūt tiem noderīgu informāciju, tostarp izjautājot personas, kurām nav piekļuves aizsargājamai informācijai.

Būtiski norādīt, ka Krievijas robežsardze ir FSB struktūrvienība. Izbraucot no Latvijas teritorijas uz Krieviju un sastopoties ar FSB robežsardzes dienesta virsniekiem, izbraucēji faktiski uzreiz nonāk Krievijas spēcīgo dienesta uzmanībā. Tādējādi visparocīgākie mērķi informācijas ieguvei par norisēm Latvijā un potenciālai vervēšanai Krievijas spēcīgo dienestiem aizvien saglabājās tie Latvijas valstspiederīgie, kuri apmeklēja Krieviju.

Kā liecina VDD iegūtā informācija, pērn Latvijas valstspiederīgie, kuri apmeklēja Krieviju, pastāvīgi saskārās ar Krievijas spēcīgo dienestu interesi. Bieži tas notika jau robežšķērsošanas procedūras laikā. Respektīvi, FSB virsnieki turpināja izlases kārtībā veikt Latvijas iedzīvotāju padziļinātas pārbaudes Latvijas – Krievijas robežkontroles punktos, tādējādi apzinot potenciāli vervējamās personas.

VDD konstatēja, ka par Latvijas valstspiederīgajiem tika iegūta profilējoša informācija to potenciālās noderības izvērtēšanai, daļā gadījumu – arī biometriskie dati, kā arī sakaru līdzekļu un citu datu nesēju dati. Krievijas spēcīgie dienesti izmantoja iespēju agresīvi censties savervēt Latvijas iedzīvotājus uzreiz robežkontroles punktā, kā arī citviet Krievijas teritorijā.

VDD fiksētie gadījumi liecina, ka FSB virsnieki Latvijas valstspiederīgo izjautāšanas laikā īpašu interesi izrādīja par:

- darbu valsts vai pašvaldību iestādēs, kritiskās infrastruktūras objektos;
- robežšķērsošanas kontaktiem valsts vai pašvaldību iestādēs, īpaši iekšlietu dienestos un valsts drošības iestādēs;
- kontaktiem Ukrainā, Ukrainas bruņotajos spēkos;
- robežšķērsošanas finansiālo stāvokli, darbavietu, veicamajiem pienākumiem;
- attieksmi pret Ukrainā notiekošo, kā arī pret Krieviju.

Vienlaikus Krievijas spēcīgo dienestu prioritāro vervēšanas objektu lokā bija valsts institūciju, jo īpaši iekšlietu dienestu, valsts kapitālsabiedrību un pašvaldību institūciju personāls, kā arī personas ar piekļuvi kritiskās infrastruktūras objektiem.

Aizvadītajā gadā VDD valsts pārvaldē un kapitālsabiedrībās, kā arī pašvaldībās turpināja fiksēt gadījumus, kad nodarbinātie nepietiekami nopietni attiecās pret Krievijas un citu valstu spēcīgo dienestu radīto apdraudējumu, pavirši izturoties pret piesardzības pasākumiem un apšaubot iespēju, ka tieši viņi varētu kļūt par Krievijas spēcīgo dienestu vervēšanas mērķiem. Lai mazinātu ar šādām personām saistītos izlūkošanas riskus, VDD turpināja valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī valsts kapitālsabiedrībās vadīt lekcijas par

ārvalstu specdienestu radīto apdraudējumu (vairāk – nodaļas beigās, sadaļā “Pretdarbība naidīgo valstu specdienestu aktivitātēm”).

Nemainīgi būtiski Krievijas specdienestiem bija savervēt arī personas ar piekļuvi informācijai par NBS, NATO, militārās inovācijas attīstošiem un militāras preces ražojošiem uzņēmumiem, kā arī militārās tehnikas pārvietošanos, NBS rīcības plāniem un personālu.

Tāpat Krievijas specdienesti turpināja saskatīt augstu vervēšanas potenciālu prokremliski noskaņotos Latvijas valstspiederīgajos un PSRS bruņotajos spēkos dienējušās personās. Gana liels skaits atvaļināto padomju militārpersonu joprojām ir vecumā, kurā spēj iegūt izlūkziņas, turklāt šādām personām nereti saglabājušās specifiskas armijā iegūtas prasmes.

VDD VĒRŠ UZMANĪBU!

Ieceļojot Krievijā, jebkurš Latvijas iedzīvotājs **nonāk Krievijas specdienestu uzmanībā un kļūst par potenciālu vervēšanas mērķi. VDD konstatētie Latvijas valstspiederīgo vervēšanas mēģinājumi ir bijuši vērsti gan pret personām ar piekļuvi aizsargājamai informācijai, gan pret indivīdiem, kam piekļuves klasificētai informācijai nav. Jebkura persona Krievijas specdienestiem var kalpot par noderīgu izlūkziņu avotu, piemēram, veikt tos interesējošu objektu fotofiksāciju vai izdibināt informāciju no citām personām.**

Izmaiņas normatīvajā regulējumā: AIZLIEGUMS NOTEIKTĀM PERSONU GRUPĀM CEĻOT UZ KRIEVIJU VAI BALTKRIEVIJU

Ilustratīvs foto, Freepik

2025. gada 11. jūlijā stājās spēkā Nacionālo drošību apdraudošu pasākumu ierobežošanas likums, kurā vairākām personu grupā – galvenokārt valsts institūcijās nodarbinātajiem – ir noteikts aizliegums apmeklēt Krieviju un Baltkrieviju.

VDD kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā ir regulāri brīdinājis sabiedrību par augstajiem izlūkošanas un vervēšanas riskiem un piedalījās arī konkrētā likuma izstrādē.

Aizliegums apmeklēt Krieviju un Baltkrieviju ir piemērots personu grupām, kuras ir pakļautas augstākajiem izlūkošanas un vervēšanas riskiem: valsts amatpersonām, tiesībsaizsardzības iestāžu un NBS personālam, kritiskās infrastruktūras objektu darbiniekiem u.c.¹

Aizliegums attiecas arī uz Krievijas vai Baltkrievijas teritorijas šķērsošanu tranzītā.

Šāds aizliegums ieviests, lai mazinātu Krievijas un Baltkrievijas varas struktūru iespējas dibināt tiešus kontaktus ar Latvijas valstspiederīgajiem šo valstu teritorijā, kur Latvijai ir ierobežotas iespējas aizsargāt savus valstspiederīgos. Krievijas un Baltkrievijas specdienestu un citu varas struktūru pārstāvjiem šo valstu teritorijā ir neierobežotas iespējas uzrunāt ieceļojušos, iegūt no viņiem informāciju par Latvijas iekšpolitiskajiem procesiem, kā arī apdraudēt viņus un iesaistīt pret Latvijas valsts interesēm vērstā sadarbībā.

Nacionālo drošību apdraudošu pasākumu ierobežošanas likuma 5. pantā paredzēts, ka aizlieguma apmeklēt Krieviju vai Baltkrieviju pārkāpšana ir pietiekams pamats nodarbinātības (dienesta) attiecību izbeigšanai ar konkrēto personu. Noteikto grupu pārstāvji uz Krieviju vai Baltkrieviju var izbraukt vienīgi izņēmuma gadījumos, ja tas nepieciešams saistībā ar amata pienākumu pildīšanu vai humānu apsvērumu dēļ², iepriekš noteiktā kārtībā³ saņemot atļauju uz laiku izbraukt uz attiecīgo valsti.

Tādējādi pērn normatīvā līmenī tika stiprināti VDD līdzšinējie centieni atturēt Latvijas valstspiederīgos, jo sevišķi valsts amatpersonas, no Latvijai naidīgu valstu apmeklēšanas, pakļaujot sevi augstiem izlūkošanas un vervēšanas riskiem.

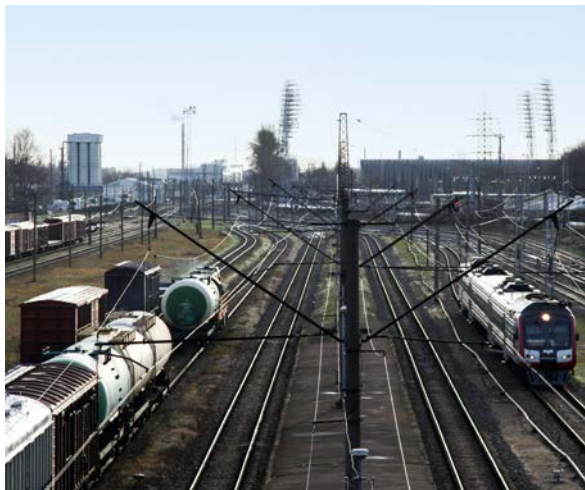
¹ Sīkāks aizliegumam pakļauto personu grupu uzskaitījums atrodams Nacionālo drošību apdraudošu pasākumu ierobežošanas likuma 2. panta otrajā daļā.

² Ar humāniem apsvērumiem saprotama, piemēram, Krievijā vai Baltkrievijā dzīvojoša tuva radnieka smaga slimība vai bēres.

³ Uz Nacionālo drošību apdraudošu pasākumu ierobežošanas likuma pamata izdotie Ministru kabineta 2025. gada 8. jūlija noteikumi Nr. 428 “Kārtība, kādā tiek pieprasītas un izsniegtas atļaujas izbraukšanai uz Krievijas Federāciju un Baltkrievijas Republiku”.

1.4.

KRITISKĀS INFRASTRUKTŪRAS DROŠĪBA

Ilustratīvs foto, VDD

Aizvadītajā gadā Krievijas specdienesti turpināja radīt apdraudējumu Latvijas kritiskās infrastruktūras drošībai, vervējot Latvijas valstspiederīgos gan izlūkinformācijas iegūšanai par šādiem objektiem, gan kaitnieciskām darbībām pret Latvijas kritisko infrastruktūru.

Izlūkošanas un kaitniecisko darbību riska mazināšanai VDD 2025. gadā turpināja organizēt regulāras instruktāžas par kritiskās infrastruktūras objektu drošību atbildīgajam personālam. Šo instruktāžu mērķis bija veicināt kritiskās infrastruktūras objektu apsardzes darbinieku spējas identificēt aizdomīgas aktivitātes objektu tuvumā, kā arī sekmēt iespējami detalizētas informācijas fiksēšanu un ziņošanu par šādiem gadījumiem. Tāpat apsardzes personālam tika nodrošināti informatīvie materiāli ar aizdomīgu aktivitāšu piemēriem un veicamajām darbībām incidenta konstatēšanas gadījumā.

Aizvadītajā gadā turpināja pieaugt kritiskās infrastruktūras objektu drošības personāla ziņošanas biežums par dažādiem incidentiem. VDD vērtējumā šāda tendence liecina par dienesta veikto instruktāžu efektivitāti un objektu drošības personāla izpratnes pieaugumu par pastāvošo apdraudējumu. VDD katru gadījumu rūpīgi izvērtēja, lai noskaidrotu aizdomīgo darbību veicēju motivāciju. Incidentu pārbaudēs dienests cieši sadarbojās ar Valsts policiju. Kā tika noskaidrots, vairākums no šiem incidentiem bija veikti huligānisku motīvu dēļ. Tomēr atsevišķos gadījumos VDD radās aizdomas, ka personas veikušas kaitnieciskās darbības Krievijas specdienestu uzdevumā.

Papildus 2025. gadā vairāk nekā divas reizes pieauga incidentu skaits, kuros iesaistīti bezpilota lidaparāti jeb droni. Līdzīgi kā citās Eiropas valstīs, nesaskaņoti dronu lidojumi arī Latvijā būtiski ietekmēja civilās aviācijas nozari, kā rezultātā tika slēgti lidostas skrejceļi un lidojumi pārvirzīti uz citām lidostām. Pieaugot dronu incidentu skaitam, VDD regulāri rosināja kritiskās infrastruktūras objektu īpašniekiem un pārvaldītājiem uzlabot kritiskās infrastruktūras aizsardzību ar dronu detektēšanas iekārtām.

VDD veiktā incidentu analīze liecina, ka aizvadītajā gadā Krievijas specdienestiem vislielākā interese bija par dzelzceļa, elektroapgādes un telekomunikāciju kritiskās infrastruktūras objektiem, pret kuriem tika plānotas kaitnieciskās darbības. Vienlaikus VDD veiktā preventīvā darba rezultātā, dienestam cieši sadarbojoties ar kritiskās infrastruktūras objektu drošības personālu un Valsts policiju, Krievijas specdienestu iespējas pret Latvijas kritisko infrastruktūru īstenot kaitnieciskas darbības pērn tika būtiski ierobežotas.

Papildus VDD regulāri veica kritiskās infrastruktūras objektos nodarbināto personu, kā arī dažādu pakalpojumu sniedzēju padziļinātas pārbaudes, lai identificētu personas, kuras rada izlūkošanas riskus. Balstoties uz pārbažu rezultātiem, dienests vairākas personas atzina par nepiemērotām darbam kritiskās infrastruktūras objektos (plašāk – nodaļas beigās, apakšsadaļā “Pretdarbība naidīgo valstu specdienestu aktivitātēm”).

Atzīmējams, ka aizvadītā gada 28. jūnijā stājās spēkā grozījumi Nacionālās drošības likumā, kas paredz liegumu Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem, kā arī citu valstu pilsoņiem, kuri atbalsta Krievijas agresiju, piekļūt Latvijas kritiskās infrastruktūras objektiem. Grozījumu izstrādē piedalījās arī VDD un to mērķis bija stiprināt valsts un sabiedrības drošībai nozīmīgās kritiskās infrastruktūras aizsardzību, preventīvi mazinot iespējamās drošības riskus. Aizvadītajā gadā, balstoties uz šiem grozījumiem, vairākiem desmitiem Krievijas un Baltkrievijas pilsoņu, tika liegtas darba iespējas kritiskās infrastruktūras objektos, kas saistītas ar piekļuvi objektu funkcionēšanai nozīmīgai informācijai un tehnoloģiskajām iekārtām.

VDD VĒRŠ UZMANĪBU!

VDD aicina iedzīvotājus, pamanot jebkādas aizdomīgas aktivitātes pie svarīgiem infrastruktūras objektiem, informēt par notikušo Valsts policiju, zvanot uz 110. Incidentu ieteicams nofilmēt vai fiksēt fotoattēlos.

1.5.

BALKKRIEVIJAS SPECDIENESTU DARBĪBAS TENDENCES

Baltkrievijas specdienesti aizvadītajā gadā pret Latviju primāri turpināja strādāt no savas valsts teritorijas. Līdzīgi kā Krievijas specdienesti, Baltkrievijas specdienesti 2025. gadā bija ieinteresēti iegūt izlūkziņas par Latvijas kritisko un militāro infrastruktūru, tostarp valsts austrumu robežas infrastruktūras izbūvi un NATO klātbūtni Latvijā, kā arī citu stratēģiskas nozīmes informāciju.

Baltkrievijas specdienesti

Aktivitātes pret Latviju pērn izvērta divi Baltkrievijas specdienesti: Valsts drošības komiteja (KGB) un Baltkrievijas bruņoto spēku Ģenerālštāba Galvenā izlūkošanas pārvalde (BGRU).

KGB

BGRU

Baltkrievijas KGB pērn turpināja īstenot arī aktīvos pasākumus ar mērķi radīt dezinformāciju, kas izmantojama Latvijas un citu Rietumvalstu diskreditācijai. Piemēram, Baltkrievija turpināja mērķtiecīgi veicināt nelegālo migrāciju uz Latviju un citām Eiropas valstīm. Viena laikus publicējamā vidē Baltkrievijas valsts iestādes turpināja izplatīt nepatiesu informāciju par Latvijas robežas apsardzībā iesaistīto amatpersonu it kā īstenotiem “cilvēktiesību pārkāpumiem” un “vardarbīgu izturēšanos” pret migrantiem. VDD vērtējumā šādu dezinformācijas materiālu mērķis nemainīgi bija Baltkrievijas sabiedrībā diskreditēt Latviju un citas NATO un Eiropas Savienības (ES) dalībvalstis, kā arī novērst uzmanību no Baltkrievijas iekšējām problēmām.

Baltkrievijas KGB prioritāro uzdevumu lokā saglabājās nepieciešamība A. Lukašenko režīmu nodrošināt ar izlūkziņām, kas saistītas ar Baltkrievijas politisko opozīciju. Šā iemesla dēļ Baltkrievijas specdienestiem joprojām bija svarīga informācija par baltkrievu diasporu Latvijā, īpaši Latvijā patvērumu radušajiem A. Lukašenko režīma pretiniekiem un tiem pietuvinātām personām.

Paaugstinātus izlūkošanas riskus turpināja radīt Latvijas iedzīvotāju regulārie braucieni uz Baltkrieviju, ko veicināja Baltkrievijas vienaspusēji ieviestais bezvīzu režīms. Baltkrievijas specdienestu virsnieki aizvadītajā gadā turpināja robežkontroles punktus izlases kārtībā īstenot ieceļojušo ārvalstnieku, tostarp Latvijas valstspiederīgo, padziļinātas pārbaudes un izjautāšanas, tādējādi apzinot potenciāli vervējamās personas. Tāpat Baltkrievijas specdienesti izmantoja citas iespējas ārvalstnieku vervēšanai savā teritorijā, kā arī tiešsaistē. Dienesta rīcībā esošā informācija liecina, ka Baltkrievijas specdienesti atsevišķus Baltkrievijas opozicionārus uzrunāja saziņas lietotnē “Telegram”.

Baltkrievijas specdienestu prioritāro vervēšanas objektu lokā 2025. gadā bija personas, kuras pastāvīgi uzturas Baltkrievijā, taču turpina regulāri apmeklēt Latviju vai citas NATO vai ES valstis. Tāpat Baltkrievijas specdienesti bija ieinteresēti sadarbības nodibināšanā ar Latvijas baltkrievu diasporas pārstāvjiem, kuri turpina apmeklēt Baltkrieviju.

VDD ATGĀDINA!

Pasreizējos ģeopolitiskajos apstākļos ceļošana uz Krieviju un Baltkrieviju ir bīstama. Savā teritorijā šo valstu specdienesti vērtīgas informācijas iegūšanai un piespiešanai sadarbīties var izmantot agresīvas un prettiesiskas metodes.

Ilustratīvs foto, Freepik

1.6.

KĪNAS SPECDIENESTU DARBĪBAS TENDENCES

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2025. gadā Latvija nebija starp Ķīnas specdienestu prioritārajiem izlūkošanas mērķiem. Vienlaikus Ķīnas specdienesti saglabāja ieinteresētību izlūkinformācijā par politiskām norisēm, aizsardzības jomas aktualitātēm un ekonomisko situāciju Latvijā, kā arī mūsu valsts aktivitātēm NATO un ES institūcijās un šo starptautisko organizāciju dienaskārtību.

Augstāko izlūkinformācijas ieguves potenciālu Ķīnai joprojām nodrošināja izlūkošana no teritorijas, kam labvēlīgus apstākļus radīja Latvijas valstspiederīgo ceļošana uz Ķīnu un nekritiskā attieksme pret šīs valsts radīto apdraudējumu. Proti, Ķīnas institūcijām un organizācijām sniedzot iespējas mūsu valsts iedzīvotājiem doties apmaksātās vizītēs uz Ķīnu, tika radīti labvēlīgi apstākļi Ķīnas specdienestiem potenciālu informācijas avotu un interešu lobētāju atļaušanai un vervēšanai.

Ķīnas specdienesti

Ķīnas specdienestu kopumu veido: Ķīnas Tautas atbrīvošanas armijas Centrālās militārās komisijas Apvienotā štāba departamenta Izlūkošanas pārvalde (JSD-IB), Ķīnas Valsts drošības ministrija (MSS), kas veic izlūkošanu un aģentu vervēšanu ārvalstīs, un Ķīnas Sabiedriskās drošības ministrija (MPS), kas sniedz atbalstu MSS izlūkdarbībām pret ārvalstniekiem Ķīnas teritorijā.

JSD-IB

MSS

MPS

Kā liecina VDD iegūtā informācija, iespējas doties apmaksātās vizītēs uz Ķīnu pērn izmantoja Latvijas akadēmiskās un zinātnes vides pārstāvji, politiķi, uzņēmēji, kā arī kultūras nozares pārstāvji. Nereti pēc šādiem braucieniem personas apzināti un atsevišķos gadījumos arī neapzināti kļuva par Ķīnas interešu lobētājiem – aicināja uz ciešāku sadarbību ar Ķīnu un izplatīja Ķīnas Komunistiskās partijas oficiālos vēstījumus par Ķīnai stratēģiski svarīgiem jautājumiem.

Arī aizvadītajā gadā Ķīna ietekmes pozīciju veidošanai mūsu valstī primāri izmantoja tā dēvēto maigās varas politiku: popularizēja ķīniešu kultūru, veicināja ciešāku sadarbību akadēmiskajā jomā un arī citos veidos centās radīt priekšstatu par sevi kā uzticamu, miermīlīgu un uz kopēju labumu un attīstību vērstu sadarbības partneri.

Vienlaikus VDD vērtējumā arī šīs Ķīnas aktivitātes ir saistāmas ar izlūkošanas riskiem, jo Ķīnas normatīvie regulējumi paredz tās uzņēmumu un valstspiederīgo pienākumu nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu Ķīnas valstij, tostarp specdienestiem. Šis pienākums attiecas arī uz citās valstīs reģistrētiem Ķīnas uzņēmumiem, kā arī ārzemēs dzīvojošiem, strādājošiem un studējošiem Ķīnas valstspiederīgajiem. Tādējādi Ķīna izmanto tā dēvēto “visas sabiedrības” (whole-of-society) pieeju nolūkā iegūt sev interesējošu informāciju, tai skaitā zinātnisko un ekonomisko izlūkinformāciju.

Dienesta vērtējumā būtiskākā Ķīnas ietekme saglabājās Latvijas akadēmiskajā un pētniecības vidē. Proti, Ķīna turpināja izmantot jau esošos sadarbības formātus, piemēram, Konfūcija institūtu tīklu un sadarbības līgumus ar Latvijas augstākās izglītības iestādēm, kā arī piedāvāt jaunus. Tostarp dienests konstatēja, ka sadarbības piedāvājumi akadēmiskajā jomā bija viena no prioritātēm arī Ķīnas delegāciju un Konfūcija institūta vadības vizīšu laikā atsevišķās Latvijas pašvaldībās.

Tāpat izlūkošanas riskus turpināja radīt Ķīnā ražotu tehnoloģiju izmantošana valstiski nozīmīgos objektos un iestādēs, kā arī uzņēmumos, kas strādā ar sensitīviem datiem.

VDD VĒRŠ UZMANĪBU!

Sadarbība ar Ķīnu tai stratēģiski svarīgās zinātnes jomās, īpaši zinātnes projektos ar augstu inovācijas potenciālu, ir saistāma ar intelektuālā īpašuma un tehnoloģiju nesankcionētas pārnese riskiem. Savukārt sadarbība sociālajās un humanitārajās zinātnēs var negatīvi ietekmēt akadēmisko brīvību, proti, veicināt atturēšanos no Ķīnai nevēlamu un sensitīvu tematu pētniecības.

REKOMENDĀCIJAS AKADEMISKĀS VIDES PĀRSTĀVJIEM

Ķīnas specdienesti, izmantojot piesegorganizācijas – NVO, pētniecības institūtus un uzņēmumus –, uzrunā akadēmiskās un zinātnes vides, kā arī valsts pārvaldes pārstāvjus tiešsaistē, visbiežāk profesionālās tīklošanās vietnē “LinkedIn”, piedāvājot šķietami pievilcīgas sadarbības iespējas. Parasti vervēšana tiek uzsākta, lūdzot sniegt eksperta vērtējumu par kādu vispārīgu tematu. Vēlāk tiek organizētas apmaksātas tikšanās Ķīnā vai citās Āzijas valstīs, kur tiek nodibināts pastāvīgs kontakts.

Tāpat Latvijas akadēmiskās un zinātnes vides pārstāvjiem tiek piedāvāti dažādi apmaksāti braucieni uz Ķīnu – dalība konferencēs, semināros un citos pieredzes apmaiņas pasākumos. VDD vērtējumā arī šo braucienus mērķis ir dibināt kontaktu ar sev interesējošām personām, noskaņot tās labvēlīgi Ķīnai ar potenciālu nākotnē attīstīt formālu vai slepenu sadarbību.

VDD rekomendē:

- kritiski izvērtēt nepieciešamību piedalīties kopīgos pētniecības projektos ar Ķīnu, īpaši STEM⁴ jomā;
- atturēties no piedāvājumiem doties braucienos uz Ķīnu, kuru izdevumus sedz Ķīnas puse;
- kritiski izvērtēt nepieciešamību piedalīties zinātniskās konferencēs Ķīnā, īpaši STEM jomā;
- informēt VDD par aizdomīgiem uzrunāšanas gadījumiem vai sadarbības piedāvājumiem “LinkedIn” vai citās sociālās tīklošanās vietnēs.

Ja, ievācot un izvērtējot informāciju par pasākumu Ķīnā, tomēr pieņemts lēmums to apmeklēt, dienests rekomendē:

- ievērot piesardzību attiecībā uz pārrunātās un izpaustās informācijas apmēru un sensitivitāti;
- saistībā ar nesankcionētas datu izguves riskiem neņemt līdzi savu darba vai privāto viedtālruni un portatīvo datoru, īpaši, ja tajos ir ar darbu saistīta vai sensitīva rakstura informācija;
- drošāka izvēle par līdzi šim lietoto darba vai privāto viedtālruni būs “tukšs” pagaidu telefons ar priekšapmaksas mobilo sakaru karti, no kuriem, atgriežoties Latvijā, atbrīvoties;
- nepievienot Ķīnā saņemtas zibatmiņas vai citus datu nesējus savām ierīcēm, tostarp pēc atgriešanās Latvijā;
- atrodoties Ķīnā, attālināti nepieslēgties savas organizācijas sistēmām;
- pievērst uzmanību Ķīnas pārstāvju netipiskai vai pastiprinātai interesei par profesionālajām gaitām vai specifiskiem jautājumiem, kā arī mēģinājumiem dibināt neformālu komunikāciju;
- par šādiem incidentiem Ķīnā vai citviet nekavējoties informēt VDD.

PRETDARBĪBA NAIDĪGO VALSTU SPECDIENESTU AKTIVITĀTĒM

Migrācijas kontroles pasākumi

Aizvadītajā gadā VDD sadarbībā ar citiem dienestiem turpināja pastiprinātā režīmā īstenot migrācijas kontroles pasākumus gan robežkontroles punktos, gan valsts iekšienē. Ārvalstniekiem, kuri var radīt izlūkošanas vai cita veida apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai, tika liegta iecelšana un uzturēšanās mūsu valstī.

Vairumā gadījumu VDD liedza ārvalstniekiem iecelšanu brīdī, kad tie vēlējās iecelt Latvijā caur kādu no robežkontroles punktiem. Pamatojoties uz VDD identificētiem riskiem Latvijas nacionālajai drošībai, aizvadītajā gadā iecelšana valstī tika liegta kopumā 1764 ārvalstniekiem.

Savukārt 139 ārvalstniekus, pamatojoties uz VDD konstatētiem riskiem nacionālajai drošībai, iekšlietu

ministrs iekļāva tā dēvētajā melnajā sarakstā jeb ārzemnieku sarakstā, kuriem iecelšana Latvijas Republikā ir aizliegta. 15 no šīm personām tika iekļautas melnajā sarakstā tieši saistībā ar dienesta konstatētiem izlūkošanas riskiem. Atzīmējams, ka lielākajai daļai no šīm personām (86 kopumā, no tām sešām saistībā ar izlūkošanas riskiem) aizliegums iecelt Latvijā pērn tika pagarināts, dienestam atbilstoši Imigrācijas likumā noteiktajai kārtībai pārskatot 2022. gadā noteiktā aizlieguma turpmākas piemērošanas nepieciešamību.⁵

Papildus 37 ārvalstniekus, pamatojoties uz VDD rekomendāciju, ārlietu ministre iekļāva Latvijai nevēlamo personu (persona non grata) sarakstā, kas arī paredz iecelšanas aizliegumu Latvijā. Liela daļa šajā sarakstā iekļauto ārvalstnieku bija personas, kuras atbalsta Krievijas agresiju pret Ukrainu.

⁴ STEM ir abreviatūra no angļu valodas vārdiem *Science, Technology, Engineering* un *Mathematics* – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika.

⁵ Saskaņā ar Imigrācijas likuma 63. panta septīto daļu iestāde, kas pieņēma lēmumu par ārzemnieka iekļaušanu sarakstā, nosakot iecelšanas aizlieguma termiņu, kas pārsniedz trīs gadus, pārskata pieņemto lēmumu ik pēc trim gadiem no attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienas un, ja ir zudusi nepieciešamība ārzemnieka iekļaušanai sarakstā uz attiecīgo termiņu, pieņem lēmumu saīsināt aizlieguma termiņu vai atcelt iecelšanas aizliegumu.

Krimināltiesiskie pasākumi

2025. gadā VDD informāciju par Krievijas specdienestu aktivitātēm, kas vērstas pret Latvijas valsts drošību, izvērtēja arī kriminālprocesu ietvaros. Atzīmējami divi gadījumi, kad Latvijas valstspiederīgie pērn tika aizturēti aizdomās par spiegošanu Krievijas specdienesta uzdevumā (aprakstīti 11. lpp.). Kriminālprocess pret vienu no šīm personām tika uzsākts, pamatojoties uz MIDD sniegtu informāciju. Dienests pērn sāka izmeklēt arī piecus cita veida palīdzības sniegšanas gadījumus Krievijai pret Latvijas drošību vērstā darbībā, tostarp kaitniecisku darbību veikšanu agresorvalsts specdienesta uzdevumā.

Izmeklēšanas rezultātā VDD ieguva personu vainu apliecināšus pierādījumus abos šajā nodaļā minētajos 2025. gadā sāktajos kriminālprocesos par spiegošanu, kā arī trīs kriminālprocesos par cita veida palīdzību Krievijai pret Latviju vērstā darbībā. Minēto kriminālprocesu materiālus dienests nosūtīja prokuratūrai, rosinot personas saukt pie kriminālatbildības. Pārējos kriminālprocesos dienests izmeklēšanu turpina.

Kritiskās infrastruktūras objektu aizsardzība

Aizvadītajā gadā dienests turpināja pārbaudīt kritiskās infrastruktūras objektu esošos un potenciālos darbiniekus, piesaistītos apakšuzņēmumu speciālistus un pakalpojumu sniedzējus, lai novērstu izlūkošanas riskus vai cita veida apdraudējumu radošu personu uzturēšanos šādos objektos.⁶ Kopumā 2025. gadā VDD pārbaudīja gandrīz 11 tūkstošus personu, kurām bija nepieciešama piekļuve kritiskās infrastruktūras funkcionēšanai nozīmīgai informācijai vai tehnoloģiskajām iekārtām.

Pārbažu rezultātā VDD par 25 personām sniedza negatīvu atzinumu, atzīstot tās par neatbilstošām darbam kritiskās infrastruktūras objektos⁷. Galvenais iemesls negatīvam atzinumam bija dienesta identificēti izlūkošanas riski, tajā skaitā – prokremliska nostāja, regulāri braucieni uz Krieviju vai Baltkrieviju un kontaktpersonas šajās valstīs, kā arī pamatotas šaubas par personas spēju glabāt ierobežotas pieejamības informāciju un ievērot kritiskās infrastruktūras objekta drošības režīmu.

Papildus VDD atbilstoši grozījumiem Nacionālās drošības likumā sniedza negatīvus atzinumus par 39 Krievijas pilsoņu un 10 Baltkrievijas pilsoņu nodarbināšanu kritiskās infrastruktūras objektos.

Aviācijas nozarē nodarbināto pārbaudes

VDD pērn turpināja veikt aviācijas nozarē nodarbināto personu un amatu pretendentu pastiprinātas iepriekšējās darbības pārbaudes.⁸ Šo pārbažu mērķis bija identificēt individuus, kuri rada izlūkošanas vai citus riskus aviācijas nozares drošībai. Kopumā gada laikā dienests pārbaudīja tuvu trīs tūkstošiem aviācijas industrijas esošos un potenciālos darbiniekus. Pārbažu rezultātā VDD konstatēja 24 personas, kuras var radīt apdraudējumu aviācijas nozares drošībai. Dienests šo personu darba devējiem sniedza negatīvu atzinumu, norādot uz personu neatbilstību tādiem amatiem, kas saistīti ar aviācijas nozares drošību.

Galvenie iemesli negatīvam atzinumam bija regulāri braucieni uz Krieviju, Baltkrieviju vai citām augsta izlūkošanas riska valstīm, prokremliska nostāja, tostarp atbalsts Krievijas agresijai pret Ukrainu, kontakti ar Krievijas represīvo struktūru darbiniekiem vai Krievijā dzīvojošiem bijušajiem dienesta biedriem, negatīva attieksme pret sadarbības pārtraukšanu ar Krieviju, kā arī pamatotas šaubas, ka persona spēs glabāt ierobežotas pieejamības informāciju un ievērot lidostas drošības režīmu.

Informatīvi pasākumi

2025. gadā VDD turpināja informēt sabiedrību par Krievijas, Baltkrievijas un Ķīnas specdienestu radīto apdraudējumu, gan gatavojot publiskus paziņojumus visai sabiedrībai, gan rīkojot informatīvus pasākumus šaurākām auditorijām.

Pērn dienests publiskajā komunikācijā regulāri atgādināja par augstajiem vervēšanas un izlūkošanas riskiem Krievijas un Baltkrievijas teritorijā un aicināja Latvijas valstspiederīgos uz šīm valstīm nedoties. Tāpat dienests regulāri vērsa sabiedrības uzmanību uz vervēšanas riskiem sociālās tīklošanās vietnēs un tiešsaistes saziņas lietotnēs, jo īpaši "Telegram".

⁶ Nacionālās drošības likuma 22.² panta 3.³ daļa paredz, ka valsts drošības iestādes atbilstoši savai kompetencei pēc kritiskās infrastruktūras īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pieprasījuma vai savas iniciatīvas sniedz atzinumu par darbiniekiem un izvēlētajiem pretendentiem pieņemšanai darbā, kā arī par komersantiem (to īpašniekiem, valdes locekļiem, darbiniekiem, pakalpojuma sniegšanai izvēlētajiem pretendentiem), kuri sniedz nozīmīgus pakalpojumus kritiskajā infrastruktūrā vai kuriem nepieciešama piekļuve kritiskās infrastruktūras funkcionēšanai nozīmīgai informācijai un tehnoloģiskajām iekārtām.

⁷ Saskaņā ar Nacionālās drošības likuma 22.² panta 3.³ daļu kritiskās infrastruktūras īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam, saņemot negatīvu valsts drošības iestādes atzinumu, ir pienākums liegt konkrētajai personai piekļuvi kritiskajai infrastruktūrai.

⁸ Pārbaudes tika veiktas saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 14. decembra noteikumiem Nr. 829 "Iepriekšējās darbības pārbaudes veikšanas kārtība un civilās aviācijas gaisa kuģa apkalpes locekļa un lidostas identitātes kartes izsniegšanas un anulēšanas kārtība".

Tāpat dienests publiskajā komunikācijā vērta uzmanību uz Krievijas specdienestu radīto apdraudējumu Latvijas kritiskajai infrastruktūrai un militāriem objektiem, aicinot iedzīvotājus sniegt informāciju par aizdomīgām aktivitātēm pie šādiem objektiem.

VDD amatpersonas pērn turpināja vadīt lekcijas par ārvalstu specdienestu radīto apdraudējumu

valsts un pašvaldību iestādēs, izlūkošanas riskiem pakļautos uzņēmumos un organizācijās, veselības aprūpes iestādēs, kā arī izglītības iestādēs. 2025. gadā VDD amatpersonas novadīja kopumā 155 lekcijas, informāciju sniedzot vairāk nekā desmit tūkstošiem klausītāju, kas ir ievērojami vairāk nekā 2024. gadā, kad par ārvalstu specdienestu radīto apdraudējumu tika informētas aptuveni 8300 personas.

VĒRSIES PĒC PALĪDZĪBAS!

Aizdomu gadījumā par iespējamu kontaktu ar ārvalsts specdienesta pārstāvi aicinām nekavējoties informēt VDD, zvanot uz diennakts tālruni **67208964**, rakstot uz **info@vdd.gov.lv** vai pēc iepriekšējas pieteikšanās ierodoties dienesta telpās Rīgā, Brīvības gatvē 207. VDD garantē saņemtās informācijas un tās sniedzēja konfidencialitāti.

PROGNOZES

- Nemainoties ģeopolitiskajiem apstākļiem, Krievija arī 2026. gadā turpinās radīt lielāko apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai. VDD vērtējumā Krievijas agresivitātes līmenis 2026. gadā saglabāsies augsts ar tendenci pieaugt atbilstoši ģeopolitiskām norisēm. Krievijas specdienesti Latvijā izvērsīs gan izlūkošanas aktivitātes, gan kaitnieciskas darbības, gan psiholoģiskās operācijas. Tāpat Krievijas specdienesti izmantos citas iespējas, lai varētu Krievijas ietekmi Latvijā un mainītu sabiedrisko domu atbilstoši agresorvalsts interesēm.
- VDD prognozē, ka 2026. gadā Krievijas specdienesti turpinās izvērst kaitnieciskas darbības pret Latviju. Kaitniecisko darbību mērķi paliks nemainīgi: Latvijas atbalsta Ukrainai mazināšana, nedrošības sajūtas un neuzticības valsts pārvaldei vairošana sabiedrībā, kā arī dažādu infrastruktūras objektu iznīcināšana.
- Prognozējams, ka Krievija 2026. gadā intensīvi, sistemātiski un agresīvi turpinās izlūkaktivitātes pret Latviju. Krievijas specdienesti pret Latviju galvenokārt darbosies no Krievijas teritorijas. Latvijas iedzīvotāju vervēšana ilgstošai, slēptai ziņu iegūšanai saglabāsies kā svarīgākais Krievijas specdienestu darbības veids. Aktualitāti saglabās vairāki iepriekš identificēti Krievijas specdienestu vervēšanas mērķi: valsts un pašvaldību sektorā, kā arī kritiskās infrastruktūras objektos nodarbinātie, jo īpaši personas, kuras saistītas ar militārās vai civilās aizsardzības jomu un iekšlietu sistēmu. Latvijas iedzīvotāju vervēšanai aizvien biežāk tiks izmantoti tiešsaistes rīki.
- 2026. gadā Baltkrievijas specdienesti turpinās līdzšinējo darbību pret Latviju gan izlūkiņu ieguvē, gan aktīvo pasākumu īstenošanā. Būtiskākais apdraudējums Latvijas iedzīvotājiem joprojām būs Baltkrievijas teritorijā, vienlaikus saglabāsies arī vervēšanas riski tiešsaistē. Baltkrievijas specdienesti turpinās ciešu sadarbību ar Krievijas specdienestiem, atsevišķas aktivitātes izvēršot arī Baltkrievijas sabiedrotās Krievijas interesēs.
- Prognozējams, ka Ķīnas specdienesti turpinās fokusēties uz izlūkošanu no savas valsts teritorijas, kam labvēlīgus apstākļus radīs Latvijas valstspiederīgo izceļošana uz Ķīnu un Ķīnas pieaugošā kiberkapacitāte. Tāpat paredzams, ka Ķīna turpinās mērķtiecīgi veidot ciešāku sadarbību ar Latviju akadēmiskajā un zinātnes vidē. Izlūkošanas riskus turpinās radīt Ķīnā ražotu tehnoloģiju izmantošana nacionālajai drošībai nozīmīgos objektos un iestādēs, kā arī uzņēmumos, kas strādā ar sensitīviem datiem.

MIGRĀCIJAS KONTROLE

VDD amatpersonas aizvadītajā gadā turpināja pastāvīgi līdzdarboties migrācijas kontroles pasākumos, lai identificētu ārvalstniekus, kas var radīt apdraudējumu Latvijas valsts un sabiedrības drošībai, un nepieļautu šādu personu atrašanos mūsu valstī. Dienests vērtēja ieceļotājus Latvijas robežkontroles punktos, kā arī veica pasākumus riska personu identificēšanas Latvijā dzīvojošo ārvalstnieku vidū. Ārvalstniekus VDD vērtēja vispusīgi nolūkā identificēt jebkāda veida apdraudējumu Latvijas valsts drošībai, sākot no izlūkošanas riskiem līdz terorisma draudiem.

Tipisks profils: Ārvalstnieks, kam robežkontroles punktā liegta ieceļošana Latvijā

Dzimums: vīrietis;

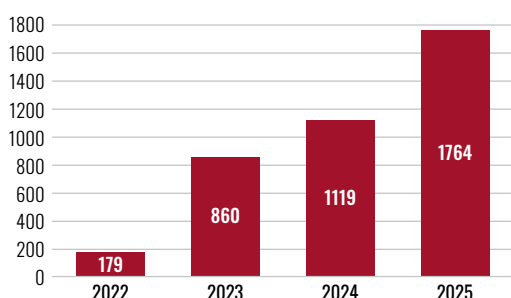
Vecums: 30–55 gadi;

Pilsonība: Krievijas, tostarp dubultpilsonība (papildus Moldovas vai Ukrainas), Ukrainas, Baltkrievijas vai Moldovas.

Pazīmes, kas bija iemesls ieceļošanas atteikumam:

- Ārvalstnieks intervijas laikā pauž atklātu atbalstu Krievijas īstenotajai pilna mēroga agresijai pret Ukrainu vai arī ietur šķietami neitrālu pozīciju, apgalvojot, ka politiska rakstura jautājumi neinteresē.
- Ārvalstnieks vai viņa radnieki vai paziņas ir dienējuši/dienē Krievijas vai Baltkrievijas bruņotajos spēkos vai tiesībsardzības iestādēs, īpaši ja – specializētās vai ar izlūkošanu saistītās struktūrvienībās.
- Ukrainas pilsoņu gadījumā – konstatēta ilgstoša saikne ar Krieviju pirms vai pēc iebrukuma Ukrainā un neatbilstība kara bēgļa profilam.
- Regulāri atkārtoti ceļojumi no ES uz Krieviju, Baltkrieviju vai Krievijas okupētajām Ukrainas teritorijām un atpakaļ.
- Ārvalstnieks robežšķērsošanas procedūras laikā atsakās sadarboties vai apzināti sniedz nepatiesu informāciju par sevi un ieceļošanas mērķi, kā arī atsakās izpaust/slēpj riska informāciju, piemēram, faktu par Krievijas kā otrās pilsonības esamību.

Robežkontroles punktos Latvijā neieļauštie ārvalstnieki VDD konstatētu risku dēļ

VDD īstenotie pasākumi ar migrāciju saistīto risku novēršanai

Pastiprinātas ieceļotāju pārbaudes robežkontroles punktos

VDD sadarbībā ar Valsts robežsardzi un citām migrācijas kontroles pasākumos iesaistītajām institūcijām pērn turpināja pastiprinātu Latvijā no Krievijas un Baltkrievijas ieceļojušo ārvalstnieku kontroli. Gada laikā dienestu amatpersonas robežkontroles punktos veica vairāk nekā 5000 personu padziļinātu intervēšanu un vispusīgu pārbaudi. Šī darba rezultātā tika identificēti 1764 ārvalstnieki, kuri var radīt riskus Latvijas nacionālajai drošībai. Sadarbībā ar Valsts robežsardzi šīm personām ieceļošana Latvijas teritorijā tika liegta. Pērn dienests neļāva ieceļot Latvijā par gandrīz 58% lielākam ārvalstnieku skaitam nekā 2024. gadā, kad ieceļošanu valstī liedza 1119 ārvalstniekiem.

2025. gadā Latvijā netika ielaisti 437 Krievijas pilsoņi, 297 Baltkrievijas pilsoņi, 209 Moldovas pilsoņi, 75 Ukrainas pilsoņi, kā arī 355 Krievijas un Moldovas dubultpilsoņi, 142 Krievijas un Ukrainas dubultpilsoņi un citu valstu pilsoņi.

Padziļinātas pārbaudes vīzu un uzturēšanās atļauju pieprasītājiem

Aizvadītajā gadā VDD veica 8193 vīzu pieprasītāju un 14 702 uzturēšanās atļauju pieprasītāju pārbaudes. Vīzu pieteicēju pārbaūžu rezultātā dienests Latvijas diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām ārvalstīs, Valsts robežsardzei, kā arī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (PMLP) sniedza negatīvu atzinumu kopumā par 295 ārvalstniekiem. Lielākā daļa no tiem bija Baltkrievijas un Krievijas pilsoņi (attiecīgi – 193 un 53). Biežākie iemesli dienesta negatīvam atzinumam bija personu nesadarbošanās, nesniedzot VDD pieprasīto informāciju, tādu uzskatu paušana, kas ir pretrunā valsts drošības interesēm (piemēram, atbalsta

paušana Krievijas agresijai pret Ukrainu), kā arī dienests Krievijas vai Baltkrievijas bruņotajos spēkos vai citās valsts iestādēs un ar to saistītie izlūkošanas riski.

Savukārt uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz identificētiem riskiem, dienests pērn PMLP rekomendēja atteikt kopumā 144 personām, no kurām 70 bija Krievijas pilsoņi un 16 Baltkrievijas pilsoņi. Tiem pēc atteikumu biežuma sekoja Pakistānas (11), Azerbaidžānas (8), Kamerūnas (7), Nigērijas (6) un Ukrainas pilsoņi (6). Biežākie iemesli dienesta rekomendācijai atteikt uzturēšanās atļauju bija VDD pieprasītās informācijas nesniegšana un neierašanās un pārrunām, apzināta nepatiesu ziņu sniegšana, kā arī konstatēts apdraudējums vai riski valsts drošībai.

Papildus VDD pārbaudīja ielūgumus vīzas pieprasīšanai un izsaukumus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai par kopumā 14 538 ārvalstniekiem (uzņēmumu uzaicināti viesstrādnieki, uzturēšanās atļauju turētāju ģimenes locekļi u.c.).

Ārvalstnieku iekļaušana ieceļošanu Latvijā liedzošajos sarakstos

Pamatojoties uz VDD sagatavotiem atzinumiem par personu radītu apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai, iekšlietu ministrs aizvadītajā gadā ārvalstnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā ir aizliegta, iekļāva 139 personas, liedzot tām ieceļošanu Latvijā. 123 personas melnajā sarakstā tika iekļautas saistībā ar VDD identificētu apdraudējumu Latvijas konstitucionālajai iekārtai, tostarp daudzos gadījumos – vienlaikus arī dalību pret Latviju vērstās Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātēs. 15 personas melnajā sarakstā tika iekļautas saistībā ar dienesta identificētiem izlūkošanas riskiem, savukārt viena – saistībā ar terorisma riskiem. 27 no melnajā sarakstā iekļautajiem bija Krievijas pilsoņi, četri – Baltkrievijas pilsoņi, viens Ķīnas pilsonis, pārējie – citu valstu pilsoņi.

Savukārt ārlietu ministre, pamatojoties uz VDD rekomendāciju, Latvijai nevēlamo personu (persona non grata) sarakstā iekļāva kopumā 37 ārvalstniekus. Visām personas ieceļošana Latvijā tika liegta saistībā ar radītiem riskiem konstitucionālās iekārtas drošībai, vairumā gadījumu – vienlaikus arī informatīvās telpas drošībai. Vienā gadījumā personas uzturēšanās Latvijā papildus riskiem konstitucionālās iekārtas drošībai VDD ieskatā radītu arī riskus ekonomiskajai drošībai. Lielākā daļa Latvijai nevēlamo personu sarakstā iekļauto ārvalstnieku ar saviem publiskajiem izteikumiem vai profesionālo darbību bija atbalstījuši Krievijas karu

pret Ukrainu vai agresīvo ārpolitiku pret Rietumvalstīm. Tāpat lielākā daļa jeb 25 no šiem ārvalstniekiem bija Krievijas pilsoņi, tostarp atsevišķi dubultpilsoņi, savukārt pārējie – citu valstu pilsoņi. Sarakstā iekļautie ārvalstnieki pārstāv dažādas jomas: kultūru un mākslu, sportu, medijus, valsts pārvaldi un politiku, kā arī uzņēmējdarbību.

Patvēruma meklētāju pārbaudes

VDD aizvadītajā gadā turpināja pārbaudīt patvēruma meklētājus no valstīm, kas neatrodas NATO vai ES sastāvā. 2025. gadā biežākie iemesli patvēruma meklēšanai bija vajāšana reliģiskās vai politiskās piederības dēļ, problēmas ar noziedzīgām organizācijām mītnes zemē, teroristiskas organizācijas radīts apdraudējums dzīvībai, karadarbība vai piespiedu laulības mītnes zemē. Savukārt Krievijas un Baltkrievijas pilsoņi patvērumu Latvijā galvenokārt pieprasīja saistībā ar savu politisko pārliecību vai darbību, režīma represijām, dezertēšanu no Krievijas bruņotajiem spēkiem vai vēlmi izvairīties no militārā dienesta.

VDD pērn sāka pārbaudes par 1238 patvēruma meklētājiem, kā arī pabeidza ap 200 iepriekšējā gadā uzsāktu pārbaudi. 826 pērn patvērumu pieprasījušo personu bija terorisma riska valstu pārstāvji, 27 – no agresorvalsts Krievijas, 20 – no Baltkrievijas, savukārt pārējie 365 – no citām valstīm. Lielākajā daļā pārbaudi VDD nekonstatēja iemeslus patvēruma liegšanai. Savukārt par deviņām personām dienests sagatavoja negatīvu atzinumu, konstatējot izlūkošanas riskus vai potenciālu apdraudējumu valsts vai sabiedrības drošībai, tostarp vienā gadījumā – terorisma riskus. Piecas no personām bija Krievijas pilsoņi, savukārt pārējie četri – citu valstu pilsoņi. Daļu 2025. gadā sāktu pārbaudi, uzsākot 2026. gadu, dienests turpināja.

Ilustratīvs foto, Freepik

02

VALSTS NOSLĒPUMA AIZSARDZĪBA

Lai mazinātu izlūkošanas riskus, aizvadītajā gadā viens no būtiskiem VDD darbības virzieniem saglabājās to personu pārbaudes, kurām darba pienākumu veikšanai bija nepieciešama piekļuve valsts noslēpumu saturošai informācijai. 2025. gadā starp dienesta pārbaudāmajām personām pirmo reizi bija arī pašvaldību priekšsēdētāji un viņu vietnieki.

Nepieciešamību pēc 2025. gada jūnijā notikušajām pašvaldību vēlēšanām uzsākt pašvaldību domju priekšsēdētāju un viņu vietnieku pārbaudes noteica 2024. gadā pieņemtie grozījumi likumā “Par valsts noslēpumu” un Pašvaldību likumā, kas papildināja amatpersonu sarakstu, kam amata pienākumu veikšanai obligāti jāsaņem speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam (turpmāk – speciālā atļauja). VDD vērtējumā, ņemot vērā Krievijas radīto apdraudējumu Latvijas un visas Eiropas drošībai, iespēja turpmāk nepieciešamības gadījumā iepazīstināt pašvaldību vadošās amatpersonas ar valsts noslēpumu saturošu informāciju un iesaistīt valstiski nozīmīgos uzdevumos ir izšķiroši svarīga valsts drošības nodrošināšanai.

Līdzīgi kā citus gadus, šajā darba virzienā dienests vērtēja gan personas, kuras uz speciālo atļauju pretendēja pirmo reizi, gan speciālo atļauju jau saņēmušas personas, kurām to bija nepieciešams iegūt uz atkārtotu termiņu. Tāpat VDD veica arī ārkārtas pārbaudes par speciālo atļauju turētājiem gadījumos, kad par tiem ieguva jaunu informāciju, kas saistīta ar riskiem. Papildus dienests vairākos gadījumos pēc valsts institūciju pieprasījuma izvērtēja informāciju par augsta līmeņa amatu kandidātiem, sniedzot pirmšķietamu vērtējumu, vai šīm personām potenciāli varētu piešķirt pieeju valsts noslēpumam.

Tāpat VDD turpināja pārbaudīt aizvadītajā gadā pastiprināto valsts noslēpuma aizsardzības prasību ievērošanu valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī vērtēja uzņēmumus un valsts kapitālsabiedrības, kas pretendēja uz industriālās drošības sertifikāta saņemšanu.

2.1.

SPECIĀLĀS ATĻAUJAS PRETENDENTU UN TURĒTĀJU PĀRBAUDES

Aizvadītajā gadā VDD veica vairāk nekā 2400 personu pārbaudes, katrā gadījumā par personu iegūstot plašu informācijas apjomu un vispusīgi vērtējot personas uzticamību un spēju saglabāt valsts noslēpumu.

187 gadījumos dienestam speciālās atļaujas pretendenta padziļinātai izpētei bija nepieciešams ilgāks laiks par standarta trim mēnešiem un dienests izmantoja likumā "Par valsts noslēpumu" paredzētās tiesības pagarināt pārbaudes termiņu līdz sešiem mēnešiem. Līdzīgi kā citus gadus, pārbaudes ilguma pagarināšana galvenokārt bija saistīta ar plašu izvērtējamās informācijas apjomu, apgrūtinātu ziņu iegūvi par noteiktiem personas dzīves posmiem, piemēram, uzturēšanās periodiem ārvalstīs, kā arī pārbaudē konstatētiem riska faktoriem, kuru izvērtēšanai nepieciešams papildu laiks.

Veikto pārbaūžu rezultātā VDD pērn izsniedza kopumā 2271 speciālo atļauju. 1454 no izsniegtajām bija otrās kategorijas speciālās atļaujas, kas sniedz tiesības iepazīties ar konfidenciālu un slepenu informāciju. Savukārt 817 bija trešās kategorijas speciālā atļauja, kas ļauj iepazīties ar konfidenciālu informāciju.

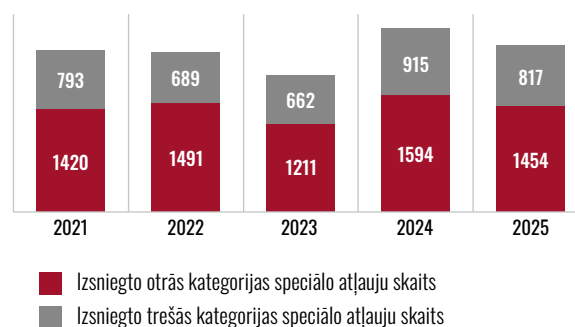
Atzīmējams, ka 89 no speciālajām atļaujām VDD izsniedza uz saīsinātu termiņu, proti, vienu, diviem vai trim gadiem maksimālo piecu gadu vietā. Šādu lēmumu dienests pieņēma gadījumos, kad pārbaudes gaitā

konstatēja faktus, kas rada aizdomas par apdraudējumu aizsargājamās informācijas drošībai, taču likuma izpratnē nav pietiekams pamats, lai personai liegtu piekļuvi valsts noslēpumam. Šādos gadījumos VDD turpināja pievērst pastiprinātu uzmanību personu aktivitātēm arī pēc atļaujas izsniegšanas.

Tāpat kā citus gadus, VDD pārbaūžu veikšanā sniedza atbalstu Satversmes aizsardzības birojam (SAB), pārbaudot pretendentes uz pirmās kategorijas speciālo atļauju, kas piešķir tiesības iepazīties ar augstākās slepenības pakāpes jeb sevišķi slepenu informāciju. Šīs kategorijas speciālās atļaujas Latvijā izsniedz SAB.⁹ Vienlaikus pretendentu vērtēšanu veic visas trīs valsts drošības iestādes, katra – savā atbildības jomā esošajās institūcijās¹⁰. VDD ieguva un izvērtēja informāciju par 67 personām, kuras pretendēja uz pirmās kategorijas speciālo atļauju. Pārbaūžu laikā iegūto informāciju un savu vērtējumu dienests nosūtīja lēmuma pieņemšanai SAB.

Atzīmējams, ka VDD turpināja iegūt un vērtēt informāciju par personām arī pēc standarta pārbaudes pabeigšanas un speciālās atļaujas izsniegšanas.

Speciālo atļauju izsniegšanas dinamika

⁹ Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra noteikumu Nr. 822 "Valsts noslēpuma, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Eiropas Savienības un ārvalstu institūciju klasificētās informācijas aizsardzības noteikumi" 6. punkts.

¹⁰ Institūcijas, kurās katra valsts drošības iestāde pārbauda personu atbilstību speciālās atļaujas saņemšanai, noteiktas likuma "Par valsts noslēpumu" 10. pantā.

Speciālās atļaujas turētāja darbībās konstatējot riskus aizsargājamās informācijas drošībai, VDD veica ārkārtas pārbaudi. Kopumā dienests aizvadītajā gadā veica 90 šādas pārbaudes.

Par pamatu ārkārtas pārbaudēm aizvadītajā gadā visbiežāk kalpoja šādi iemesli:

- aizdomas par iesaisti noziedzīgās darbībās;
- kontaktēšanās ar Krievijas vai Baltkrievijas pilsoņiem vai personām, kas dzīvo Krievijā vai Baltkrievijā;
- konstatēta atkarība no azartspēlēm, alkohola pārmērīga un kaitējoša lietošana vai atkarība no alkohola, kā arī narkotisko vielu lietošana;
- valsts noslēpuma aizsardzības prasību pārkāpumi;
- aizdomīgi finanšu darījumi un neskaidras izcelsmes uzkrājumi.

2025. gadā VDD ievērojami biežāk nekā iepriekšējos gados uzsāka ārkārtas pārbaudes, pamatojoties uz iegūtu informāciju par speciālās atļaujas turētāja kontaktiem ar Krievijas vai Baltkrievijas pilsoņiem vai personām, kuras dzīvo Krievijā vai Baltkrievijā. Atzīmējams, ka personas no VDD bija centušās slēpt informāciju par šiem kontaktiem, kas saistīti ar paaugstinātiem izlūkošanas riskiem.

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn viens no biežākajiem iemesliem uzsākt ārkārtas pārbaudi bija aizdomas par speciālās atļaujas turētāja iespējamu atkarību no azartspēlēm, narkotiskām vielām vai alkohola. Bieža atrašanās apreibinošu vielu ietekmē un atkarības radītās finansiālās grūtības ir saistītas ar paaugstinātu risku, ka aizsargājamā informācija var tikt aiz neuzmanības vai arī finansiālas motivācijas dēļ izpausta.

Tāpat kā citus gadus, VDD pērn pēc vairāku valsts institūciju lūguma pārbaudīja kandidātus uz augsta līmeņa amatiem, sniedzot pirmšķietamu vērtējumu, vai amata iegūšanas gadījumā tiem varētu piešķirt speciālo atļauju.¹¹ Dienests pērn veica šādas pārbaudes par 53 kandidātiem uz 19 augsta līmeņa amatiem. Pārbažu rezultātā dienests šo amatu kandidātu līdzšinējā darbībā nekonstatēja negatīvi vērtējamus faktus, kuru dēļ personām piekļuve valsts noslēpumam būtu liedzama.

Vienlaikus atzīmējams, ka pirmspārbaude nav uzskatāma par pilnvērtīgu un vispusīgu izvērtēšanu, uz kuras rezultātiem balstoties, personai var izsniegt speciālo atļauju. Ja kandidātu izraugās konkrētajam amatam, pēc tam vienai ir veicama pilna pārbaude, kuras laikā dienests iegūst un vērtē ievērojami plašāku informācijas apjomu. Tomēr pirmspārbaude ir veids, kā daļā gadījumu iespējams paātrināt kārtībā konstatēt kandidātu radītus riskus aizsargājamās informācijas drošībai.

2.2.

PAŠVALDĪBU PRIEKŠSĒDĒTĀJU UN VIŅU VIETNIEKU PĀRBAUDES

Pēc pašvaldību vēlēšanām 2025. gada jūnijā VDD uzsāka pārbaudes par pašvaldību 118 vadošajām amatpersonām: 42 domju priekšsēdētājiem un 76 priekšsēdētāja vietniekiem. Līdz 2025. gada beigām VDD pabeidza kopumā 93 amatpersonu izvērtēšanu, savukārt pārbaudes par 25 amatpersonām vēl turpināja.

Kopumā 33 gadījumos VDD bija jāpagarina pārbaudes termiņu saistībā ar ļoti plašu pārbaudāmās un papildus iegūstamās informācijas apjomu potenciālu risku izslēgšanai, kā arī pārbaudē konstatētiem riska faktoriem, kuru izvērtēšanai nepieciešams papildu laiks. Starp biežākajiem dienesta konstatētajiem riska faktoriem bija, piemēram, braucieni uz Krieviju vai Baltkrieviju, radnieki vai citas kontaktpersonas Krievijā vai Baltkrievijā, dalība kādreizējos pašvaldības pārrobežu sadarbības projektos ar Krieviju vai Baltkrieviju, Kremļa propagandā balstītu vēstījumu izplatīšana, kā arī pret amatpersonu uzsākts kriminālprocess.

Pārbažu rezultātā VDD 2025. gadā vienas pašvaldības priekšsēdētājam speciālās atļaujas izsniegšanu atteica, pamatojoties uz likuma "Par valsts noslēpumu" 9. panta trešās daļas "b" apakšpunktu, t.i., konstatējot, ka persona iepriekš bija notiesāta par tīšu noziedzīgu nodarījumu.

Savukārt pārējiem pārbaudītajiem domju priekšsēdētājiem un viņu vietniekiem VDD izsniedza speciālās atļaujas: 30 domju priekšsēdētājiem un 62 priekšsēdētāja vietniekiem. 87 no šīm amatpersonām speciālā atļauja tika izsniegta uz pilnu termiņu, t.i., pieciem gadiem, bet piecām amatpersonām, t.i., diviem domes priekšsēdētājiem un trīs priekšsēdētāja vietniekam – uz saīsinātu termiņu, t.i., diviem gadiem.

Vienlaikus līdz 2025. gada beigām dienests nebija saņēmis speciālās atļaujas pieprasījumu un pārbaudes uzsākšanai nepieciešamo dokumentāciju par vienu pašvaldības domes priekšsēdētāju.

Savukārt četras pašvaldību vadošās amatpersonas – viens priekšsēdētājs un trīs priekšsēdētāju vietnieki – speciālo atļauju bija saņēmuši jau 2024. gadā, kad ieņēma citus amatus, kuros nepieciešama pieeja valsts noslēpumam. Šīm personām pārbaude atkārtoti nebija jāveic.

¹¹ Saskaņā ar likuma "Par valsts noslēpumu" 10. panta pirmo daļu.

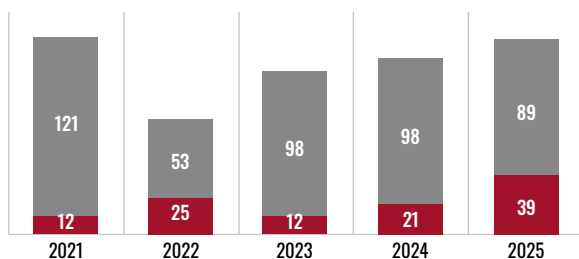
2.3.

IEMESLI LIEGT PIEEJU
VALSTS NOSLĒPUMAM

VDD 2025. gadā liedza piekļuvi valsts noslēpumam kopumā 39 personām. Desmit no šīm personām uz speciālo atļauju pretendēja pirmo reizi, bet 20 personas speciālo atļauju vēlējās saņemt uz atkārtotu termiņu. Savukārt deviņām personām dienests speciālo atļauju anulēja ārkārtas pārbaudes rezultātā.

Iemesli dienesta negatīvam lēmumam bija šādi:

- 22 gadījumos dienests pārbaudes gaitā ieguva informāciju par personām konstatētiem psihiskiem un uzvedības traucējumiem, visos gadījumos – atkarībām, kas dod pamatu apšaubīt personas spēju ievērot valsts noslēpuma aizsardzības nosacījumus (likuma 9. panta trešās daļas 7. punkts).
- 12 gadījumos VDD pārbaudes gaitā konstatēja faktus, kas dod pamatu apšaubīt personas uzticamību un spēju saglabāt valsts noslēpumu (likuma “Par valsts noslēpumu” 9. panta trešās daļas 6. punkta “a” apakšpunkts). Starp šiem gadījumiem bija viens, kad dienests personas radītos riskus aizsargājamās informācijas drošībai atklāja ārkārtas pārbaudes laikā.
- Četros gadījumos dienests atteica speciālās atļaujas izsniegšanu, jo persona bija sodīta par tīšu noziedzīgu nodarījumu (likuma 9. panta trešās daļas 3. punkta “a” apakšpunkts).
- Savukārt vienā gadījumā papildus faktiem, kas dod pamatu apšaubīt personas uzticamību un spēju saglabāt valsts noslēpumu, dienests konstatēja informāciju, kas liecina, ka speciālās atļaujas izsniegšana konkrētajai personai neatbilst nacionālās drošības interesēm (likuma 9. panta trešās daļas 6. punkta “a” un “b” apakšpunkts).

Speciālo atļauju atteikumu
un izsniegšanas uz saīsinātu termiņu dinamika

■ Speciālās atļaujas atteikumu skaits
■ Uz saīsinātu termiņu izsniegto speciālo atļauju skaits

Pērn biežākie iemesli speciālās atļaujas atteikumam vai anulēšanai bija:

- atkarība no azartspēlēm, alkohola vai narkotiskām vielām;
- regulāra ceļošana uz Krieviju vai Baltkrieviju;
- kontaktēšanās ar Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem vai personām, kas dzīvo Krievijā vai Baltkrievijā;
- izdarīti noziedzīgi nodarījumi vai pamatotas aizdomas par iesaisti noziedzīgās darbībās;
- dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana;
- dienesta vajadzībām paredzētu datu bāzu izmantošana privātiem mērķiem;
- valsts noslēpuma aizsardzības prasību atkārtoti pārkāpumi;
- aizsargājamas informācijas izpaušana;
- prokremliskas izpausmes;
- apzināta nepatiesas informācijas sniegšana;
- atteikšanās sniegt informāciju, kas nepieciešama noteiktu risku izslēgšanai;
- aizdomīgi finanšu darījumi un neskaidras izcelsmes uzkrājumi;
- pārmērīgas finanšu saistības;
- gadījumi, kas liecina par personas nelojalitāti, negodīgumu vai neapdomīgumu;
- neētiska, neadekvāta un valsts amatpersonai neatbilstoša uzvedība;
- sistemātiski administratīvie pārkāpumi;
- bieža neinformēšana par izmaiņām VDD iesniegtajā aptaujas lapā norādītajos datos;
- negatīva reputācija.

Līdzīgi kā citus gadus, arī 2025. gadā lielākajā daļā gadījumu speciālās atļaujas atteikumam vai anulēšanai bija vienlaikus vairāki iemesli.

Atzīmējams, ka tieši konstatētas atkarības, lielākoties – no azartspēlēm vai alkohola, aizvadītajā gadā bija biežākais iemesls speciālās atļaujas atteikumam vai anulēšanai. Atsevišķos gadījumos personām tika konstatēta atkarība no narkotiskām vielām, tostarp medikamentiem, kuru sastāvā ir narkotiskās un psihotropās vielas.

Tāpat viens no biežākajiem iemesliem speciālās atļaujas atteikumam vai anulēšanai bija no VDD slēpta kontaktēšanās ar Krievijas vai Baltkrievijas pilsoņiem vai personām, kuras dzīvo Krievijā vai Baltkrievijā.

Aizvadītajā gadā astoņas personas izmantoja likumā “Par valsts noslēpumu” paredzētās tiesības apstrīdēt VDD lēmumu liegt tām pieeju valsts noslēpumam, vērsties pie ģenerālprokurora. Ģenerālprokurors visos astoņos gadījumos VDD lēmumu liegt personai pieeju valsts noslēpumam atzina par pamatotu un atstāja spēkā. Vienlaikus divas no personām arī tām nelabvēlīgo ģenerālprokurora lēmumu pērn pārsūdzēja Administratīvajā apgabaltiesā, kur gadījumu izskatīšana, uzsākot 2026. gadu, turpinājās.

Skaidrojums:

IZMAIŅAS, PAR KURĀM JĀZIŅO

Ikvienam speciālās atļaujas turētājam ir pienākums ne vēlāk kā mēneša laikā informēt par izmaiņām valsts drošības iestādei iesniegtajā aptaujas anketā norādītajos datos. Informācija rakstiski sniedzama darbavietā par slepenības režīma nodrošināšanu atbildīgajai struktūrvienībai vai amatpersonai, vai arī valsts drošības iestādei.

Speciālās atļaujas turētājiem ir pienākums ziņot par šādām izmaiņām:

- vārda vai uzvārda maiņa;
- citas valsts pilsonības iegūšana;
- kontakttālruna vai e-pasta adreses maiņa;
- jauns laulātais / kopdzīves partneris vai šķiršanās;
- savi vai dzīvesbiedra ceļojumi uz valstīm ārpus ES un NATO;
- kontakti ar personām valstīs ārpus ES un NATO vai šādu valstu pilsoņiem;

- liegums ieceļot vai izraidīšana no kādas valsts, arī – ja šāds ierobežojums ticis piemērots dzīvesbiedram;
- Latvijā vai ārvalstīs piemērots administratīvais sods;
- dalība kriminālprocesā Latvijā vai ārvalstīs, arī liecinieka statusā;
- kontakti, arī tuvinieku, ar ārvalstu vēstniecību darbiniekiem, diplomātiem, ārvalstu drošības iestādēm, speciālajiem dienestiem, izlūkošanas vai pretizlūkošanas iestādēm;
- izteikts piedāvājums slepeni sadarboties;
- saskaršanās, arī tuvinieku, ar šantāžu, draudiem vai cita veida apdraudējumu;
- narkotisko vielu, tai skaitā medikamentu, kas satur narkotiskas vielas, vai psihotropo medikamentu lietošana;
- konsultēšanās ar speciālistu saistībā ar alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu lietošanu, azartspēļu vai citām atkarībām;
- reģistrēšanās no azartspēlēm un interaktīvajām izlozēm pašatteikušos personu reģistrā.¹²

VDD VĒRŠ UZMANĪBU!

Pārmērīga alkohola vai citu psihi un uzvedību negatīvi ietekmējošu vielu lietošana, kā arī aizraušanās ar azartspēlēm var novest pie speciālās atļaujas zaudēšanas. Atkarība no azartspēlēm, alkohola vai narkotiskām vielām ir uzskatāma par paaugstinātu risku aizsargājamās informācijas drošībai.

PIEEJAS VALSTS NOSLĒPUMAM LIEGŠANAS GADĪJUMI

VDD sniedz iespēju anonimizētā veidā iepazīties ar atsevišķiem gadījumiem, kuros dienests pērn amatpersonām liedza pieeju valsts noslēpumam saturošai informācijai.

1. gadījums: izlūkošanas riski

VDD pārbaudes gaitā konstatēja, ka Latvijas pilsonis regulāri apmeklējis Krieviju, tajā skaitā vēl 2025. gadā, neraugoties uz Krievijas izvērsto karadarbību Ukrainā un īstenotajām kaitnieciskajām darbībām pret Rietumvalstīm. Vīrietis pats sniedza informāciju tikai par dažiem braucieniem uz Krieviju pirms 2019. gada, lai gan, saskaņā ar dienesta rīcībā esošo informāciju, viņš uz Krieviju bija braucis vairākas reizes gadā un braucieni bija turpinājušies arī pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā. Tāpat, kā VDD noskaidroja pārbaudes gaitā, persona bija centusies no dienesta slēpt, ka, uzturoties Krievijā, izmanto citu, Krievijā reģistrētu tālruni numuru. Papildus persona bija mēģinājusi slēpt no VDD kontaktus ar vairākiem Krievijas pilsoņiem. Dienests personai liedza pieeju valsts noslēpumam, pamatojoties uz konstatētiem izlūkošanas riskiem.

2. gadījums: prokremliskas izpausmes un dezinformācijas izplatīšana

VDD ieguva informāciju, ka amatpersona ir prokremliski noskaņota un atbalsta Krievijas agresīvo politiku, kā arī ir paudusi viedokli, kas dod pamatu uzskatīt, ka būtu ieinteresēta sadarboties ar agresorvalsts specdienestiem. Persona pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā kolēģiem bija atklāti paudusi simpātijas pret kara noziedznieku Vladimiru Putinu, norādījusi, ka netic Ukrainā notiekošā kara atspoguļojumam medijos un nicinoši izteikusies par ukraiņiem. Arī pārrunu laikā VDD persona faktiski attaisnoja Krievijas agresīvo rīcību, paužot Kremļa kara propagandā balstītus vēstījumus. Tāpat pārrunu laikā persona puda Latvijas valsti, institūcijas un to lēmumus diskreditējošus izteikumus, tostarp nosodot Latvijas iestāšanos ES, finansējuma palielināšanu valsts aizsardzībai un austrumu robežas stiprināšanai.

¹² Izmaiņas, par kurām nepieciešams ziņot, ir precīzi uzskaitītas Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra noteikumu Nr. 822 "Valsts noslēpuma, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Eiropas Savienības un ārvalstu institūciju klasificētās informācijas aizsardzības noteikumi" 38.6 apakšpunktā.

Papildus pārbaudes laikā dienests konstatēja, ka personai Krievijā dzīvo radnieki, no kuriem viens savulaik strādājis Krievijas drošības struktūrās. Pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā amatpersona regulāri bija devusies uz Krieviju savus radniekus apciemot. Pēc tam braucienus uz agresorvalsti pārtraukusi, jo – viņas vārdiem – nevēlējās sarežģījumus darbā, vienlaikus ar Krievijā dzīvojošajiem radniekiem uzturēja regulāru saziņu tiešsaistes saziņas lietotnēs. VDD veiktais interneta vides monitorings liecināja par personas Krievijā dzīvojošo radnieku izteiktu atbalstu Krievijas agresijai un naidu pret Ukrainu. Tāpat vairāki Latvijā dzīvojošie amatpersonas radnieki turpināja apmeklēt agresorvalsti. Kā liecināja VDD iegūtā informācija, vismaz vienam no radniekiem, šķērsojot robežu, Krievijas robežkontroles punktā organizētas padziļinātas pārrunas, kas norāda uz augstiem izlūkošanas riskiem arī VDD vērtētajai personai.

3. gadījums: atkarība no azartspēlēm

Iegūstot informāciju par valsts iestādes amatpersonas aizraušanos ar azartspēlēm tiešsaistē, VDD nosūtīja personu uz veselības pārbaudi¹³, lai iegūtu ārstu komisijas slēdzienu, vai pastāv medicīniskas pretindikācijas speciālās atļaujas izsniegšanai. Vīrietis noliedza, ka viņam būtu atkarība no azartspēlēm, taču pārbaudē tika konstatēts, ka viņš azartspēļu spēlēšanu pasniedz sagrozītā, sev labvēlīgā veidā, neatbilstoši faktiskajai situācijai minimizējot azartspēļu spēlēšanas finansiālās un citas negatīvās sekas uz savu dzīvi.

Veselības pārbaudē vīrietim tika diagnosticēta patoloģiska tieksme uz azartspēlēm, kas ir pretindikācija speciālās atļaujas saņemšanai. Tāpat ārstu komisijas atzinumā persona bija raksturota kā impulsīva un viegli ietekmējama, – šādas personiskās īpašības ir saistāmas ar risku, ka valsts noslēpumu saturoša informācija var tikt apzināti vai aiz neuzmanības izpausta.

4. gadījums: amata priekšrocību ļaunprātīga izmantošana

VDD pārbaudes gaitā noskaidroja, ka amatpersona papildus darbam valsts iestādē nesaskaņoti strādā kādā privātā uzņēmumā, ar kura vadītāju tai ir tuvas attiecības. Dienests pārbaudes gaitā konstatēja, ka persona, izmantojot savu amatu un tā sniegtās priekšrocības, regulāri palīdzējusi konkrētajam uzņēmumam “atrisināt” dažādas problēmas, tostarp izvairīties no atbildības par administratīviem pārkāpumiem. Tāpat amatpersona uzņēmuma vadītājam no sev pieejamām valsts nozīmes datu bāzēm neatļauti bija sniegusi informāciju par konkurentiem, izsludinātajiem konkursiem un konkrētām personām. Papildus amatpersona no minētā uzņēmuma saņēmtos ienākumus bija mērķtiecīgi slēpusi, neuzrādot ikgadējās valsts amatpersonas ienākumu deklarācijas.

Dienesta konstatētais apstākļu kopums liecināja par tādām personas rakstura īpašībām kā negodīgums, neuzticamība, kā arī pavirša un bezatbildīga attieksme pret normatīvo aktu ievērošanu, kas saistītas ar augstiem aizsargājamas informācijas apdraudējuma riskiem.

2.4.

INFRASTRUKTŪRAS UN KOMERSANTU PĀRBAUDES

VDD aizvadītajā gadā turpināja pārbaudīt valsts noslēpuma aizsardzības prasību ievērošanu ministrijās, to pakļautībā esošajās iestādēs un dienestos, neatkarīgajās valsts institūcijās, kā arī valsts pārvaldītās komercsabiedrībās un privātos uzņēmumos, kuru darbs saistīts ar aizsargājamu informāciju vai objektiem.

Pārbažu laikā dienesta amatpersonas izvērtēja infrastruktūras, ieviestā drošības režīma un informācijas aprites procedūru atbilstību aktuālajām valsts noslēpuma aizsardzības prasībām, kuras 2024. gadā tika ievērojami paaugstinātas. 2025. gadā VDD šādas pārbaudes veica kopumā 58 objektos, visos gadījumos sniedzot rekomendācijas ieviesto valsts

noslēpuma aizsardzības risinājumu un pasākumu pilnveidošanai.

Tāpat VDD turpināja vērtēt uzņēmumus un valsts kapitālsabiedrības, kas pretendēja uz industriālās drošības sertifikātu. 2025. gadā dienests uzsāka 13 pārbaudes par komersantu gatavību un spēju veikt darbu, kas paredz nepieciešamību iepazīties ar valsts noslēpumu saturošu informāciju un nodrošināt tās aizsardzību.

Pēc komersantu vispusīgas izvērtēšanas VDD atbilstoši likumā “Par valsts noslēpumu” noteiktajai kārtībai iegūto informāciju un savu vērtējumu nosūtīja SAB lēmuma pieņemšanai. Sešos gadījumos VDD pārbaudes rezultātā nekonstatēja faktus, kas rada šaubas par komersanta gatavību vai spēju nodrošināt valsts noslēpumu saturošās informācijas aizsardzību. Savukārt septiņas pārbaudes dienests, uzsākot 2026. gadu, turpināja.

¹³ Saskaņā ar likuma “Par valsts noslēpumu” 9. panta 3.2 daļā paredzētajiem noteikumiem.

03

KONSTITUCIONĀLĀS IEKĀRTAS AIZSARDZĪBA

Aizvadītajā gadā Krievija turpināja ietekmes pasākumus ar mērķi Latvijā uzturēt krievvalodīgo iedzīvotāju nošķirtību no pārējās sabiedrības, dažādos veidos veicinot šīs sabiedrības daļas neapmierinātību ar valsti notiekošo. Kremlim labvēlīga sabiedrības daļa Latvijā agresorvalstij ir nozīmīgs instruments tās mērķu, interešu un nemilitāro ietekmes aktivitāšu īstenošanai.

2025. gadā darbību Latvijā turpināja dažādas Krieviju atbalstošas organizācijas un aktīvisti, kas galvenokārt slēpti centās veicināt Krievijas stratēģiskos mērķus un ārpolitiskās intereses Latvijā. Šo organizāciju vidū bija arī krievvalodīgos pārstāvošās politiskās partijas, kuru darbība un publiskā komunikācija pārklājās ar Krievijas ārpolitiskajām interesēm un propagandas vēstījumiem.

Vienlaikus, tāpat kā iepriekšējos gados, arī pērn Krievija nespēja atjaunot nemilitārās ietekmes aktivitātes pret Latviju tādā kapacitātē, kā pirms pilna mēroga iebrukuma Ukrainā 2022. gadā. Gan starptautisko sankciju politika, gan sabiedrības negatīvā attieksme pret sadarbību ar Krieviju būtiski ierobežoja Krievijas iespējas mūsu valstī izvērst “tautiešu” videi raksturīgās aktivitātes. Saistībā ar minēto Kremlis turpināja pasākumus, lai motivētu ārvalstīs dzīvojošos “tautiešus” pārcelties uz dzīvi Krievijā, īpašu uzmanību pievēršot jauniešu piesaistīšanai.

Reaģējot uz tai neizdevīgām Latvijas iekšpolitiskajām aktualitātēm, Krievija pārsvarā izmantoja informatīvās ietekmes aktivitātes, īpaši pievēršoties krievvalodīgo “tiesību pārkāpumu” uzturēšanai dienaskārtībā, vēstures viltošanai un dezinformācijas izplatīšanai par nacisma atdzimšanu Latvijā. Tāpat Krievija nemainīgi turpināja savās interesēs manipulatīvi izmantot starptautiskās tiesības un diplomātiju, kā arī pakārtoja akadēmisko vidi savu ārpolitikas mērķu sasniegšanai.

VDD aizvadītajā gadā turpināja īstenot virkni pasākumu, lai ierobežotu uz Krieviju orientēto organizāciju un aktīvistu darbības, kas vērstas pret Latvijas nacionālās drošības interesēm.

3.1.

SABIEDRĪBAS NOSKAŅOJUMS UN IEKŠĒJĀ DROŠĪBA

Krievijas sāktais pilna mēroga karš Ukrainā un ar to saistītās aktualitātes aizvadītajā gadā joprojām bija galvenais temats, kas piesaistīja Latvijas sabiedrības uzmanību un ietekmēja noskaņojumu.

VDD vērtējumā Krievijas izvērstajai agresijai Ukrainā aizvadītajā gadā bija pat lielāka ietekme uz Latvijas sabiedrības noskaņojumu nekā 2023. un 2024. gadā. Šāda tendence bija saistīta ar aizvadītā gada notikumiem starptautiskajā politikā, izskanot pat aicinājumiem Ukrainai faktiski padoties, kas sabiedrībā raisīja bažas par Krievijas interesēm labvēlīgāku ģeopolitisko apstākļu veidošanos. Starptautiskās norises Latvijas sabiedrībā vairoja nenoteiktības un nedrošības sajūtu, radot jautājumus par pārmaiņu ietekmi uz Baltijas valstu drošību.

Latvijas sabiedrības vairākums, turpinot atbalstīt Ukrainu tās cīņā pret agresoru, pērn saglabāja modrību un iestājās pret prokremliska rakstura izpausmēm Latvijā. Tāpat nezuda sabiedrības pieprasījums pēc pasākumiem iekšējās drošības veicināšanai, valsts valodas pozīciju stiprināšanai un Krievijas ietekmes iespēju mazināšanai.

Tomēr, kā liecina VDD analīze, Latvijas sabiedrībā saglabājās iedzīvotāju daļa, kas slēpti vai atklāti turpināja atbalstīt Krieviju un tās izvērsto karu Ukrainā. Vairākumu no Krievijas agresijas atbalstītājiem veidoja iedzīvotāji, kuri ikdienas saziņā lieto krievu valodu. Šīs sabiedrības daļas noskaņojums un izpausmes saglabājās nemainīgas.

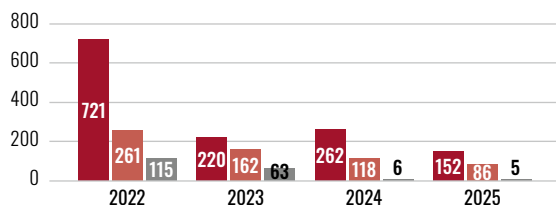
Proti, Krieviju atbalstošie iedzīvotāji turpināja iestāties pret aktuālajiem pasākumiem Latvijas valsts drošības un latviešu valodas pozīciju stiprināšanai. Jebkādas Latvijas valsts centienus mazināt agresorvalsts ietekmi šī sabiedrības daļa turpināja maldīgi interpretēt kā “rusofobiju” un “krievvalodīgo diskriminēšanu”. Šādas attieksmes saglabāšanos un nostiprināšanos turpināja veicināt šajā sabiedrības daļā joprojām patērētie Krievijas propagandu izplatošie resursi.

Tādējādi pērn Latvijā saglabājās uzskatu pretstāve starp Ukrainu atbalstošo sabiedrības vairākumu un Krieviju atbalstošo iedzīvotāju daļu. VDD vērtējumā šī pretstāve Latvijas sabiedrībā turpināja uzturēt latentu etnisko spriedzi, sabiedrības vairākumam nepieņemot un nosodot Krievijas agresiju atbalstošas izpausmes.

Krievijas agresiju atbalstošā sabiedrības daļa savus uzskatus 2025. gadā galvenokārt turpināja paust sociālās tīklošanās platformās. VDD veiktais informatīvās telpas monitorings liecina, ka pērn sociālās tīklošanās platformās pieauga Krievijas agresiju atbalstošu aktivitāšu apjoms. Šādu izpausmju pieaugumu VDD visvairāk novēroja periodos, kad starptautiskajā vidē veidojās šķietami Krievijai labvēlīgāki apstākļi. Minētais gan neatspoguļojās ielu vidē, kur prokremliskās izpausmes turpināja sarukt.

VDD, sadarbojoties ar Valsts policiju, turpināja monitorēt arī prokremliskas izpausmes ielu vidē. Visbiežāk dienestu uzmanībā nonāca gadījumi, kad personas Krieviju slavinošus simbolus bija piestiprinājušas apģērbam vai transportlīdzeklim. Tāpat pilsētvidē tika fiksēti uz objektiem uzziņēti vai uzlīmēti “Z” burti, kā arī citi Krievijas agresiju atbalstoši simboli. Biežāk nekā iepriekšējos gados VDD ieguva informāciju par demonstratīvu Krieviju slavinošas mūzikas atskaņošanu vai dažādu agresorvalsti atbalstošu saukļu izkliegšanu ielu vidē.

Ielu vidē fiksētās prokremliskās izpausmes

- Atbalsta paušana Krievijai: uz objektiem uzziņēti / uzliņēti burti "Z" un citi Krievijas agresiju slavinoši simboli, saukļu izklieģšana, vandalisma akti pret dažādiem Latvijas un Ukrainas neatkarības simboliem
- Pie personu apģērba vai automašīnām piestiprināti atbalstu Krievijai apliecinājoši simboli (Krievijas karogs, Krievijas vai Padomju Savienības bruņoto spēku logotipi)
- Vēršanās pret ukraiņiem, tiem piederošiem īpašumiem vai Latvijas iedzīvotājiem, kuri atklāti pauž atbalstu Ukrainai

NOVĒROTA TENDENCE

Prokremlisku izpausmju daudzums un agresivitātes līmenis ielu vidē turpina sarukt. Vienlaikus šo gadījumu dinamika apliecina, ka sabiedrībā joprojām ir personas, kuras ir gatavas atbalstu Krievijas agresijai paust ārpus sociālās tīklošanās platformām, tostarp izmantojot huligāniskas un agresīvas metodes.

3.2.

KRIEVIJAS NEMILITĀRĀS IETEKMES AKTIVITĀŠU GALVENIE ORGANIZATORI

Krievijas nemilitārās ietekmes aktivitātes 2025. gadā primāri bija pakārtotas 80. uzvaras gadadienas atzīmēšanai Padomju Savienības un nacistiskās Vācijas karā jeb, kā to dēvē Krievijā, lielajā tēvijas karā. Krievija turpināja mērķtiecīgi izmantot savu vēstures interpretāciju, lai attaisnotu pašreizējo agresīvo politiku.

VDD vērtējumā svarīgāko lomu Krievijas nemilitārās ietekmes pasākumu organizēšanā un īstenošanā pret Latviju nemainīgi saglabāja Krievijas Ārlietu ministrija un Latvijā rezidējošie diplomātiskā korpusa pārstāvji. Savukārt Krievijas prezidenta administrācija turpināja stratēģiskā līmenī koordinēt Krievijas ietekmes aktivitātes pret Rietumvalstīm, tostarp Latviju.

Aizvadītajā gadā Krievija turpināja izmantot iespējas, ko tai sniedz dalība tādās starptautiskajās organizācijās kā

Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) un Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO). Kā liecina VDD analīze, Krievija centās šo organizāciju dienaskārtībā uzturēt jautājumus par Baltijas valstu it kā īstenotajiem krievvalodīgo "tiesību pārkāpumiem". Agresorvalsts pārstāvji turpināja izmantot šīs organizācijas kā platformu, lai starptautiskai auditorijai izplatītu Latviju diskreditējošu dezinformāciju.

Lai izplatītu un nostiprinātu vēstījumu par Latvijas un pārējo Baltijas valstu it kā īstenoto rusofobisko politiku, Krievija turpināja izmantot akadēmisko vidi, pielāgojot šīs vides aktivitātes savai agresīvajai ārpolitikai.

VDD novēroja, ka pērn pret Baltijas reģionu mērķtiecīgas aktivitātes izvērša vairākas ar Krievijas akadēmisko un pētniecisko vidi saistītas organizācijas.

Piemēram, ES sankcijām pakļautā Krievijas Valsts domes deputāta Konstantīna Zatulīna vadītais NVS valstu institūts, Krievijas Militāri vēsturiskā biedrība, fonds "Vēsturiskā atmiņa", kā arī Krievijas Ārlietu

Plakāti no Krievijas Militāri vēsturiskās biedrības organizētas izstādes par it kā "nacisma atdzimšanu" Baltijas valstīs, kas 2025. gada jūnijā tika izvietota pretī Latvijas vēstniecībai Maskavā. Attēli no Krievijas vietnes "VK.com".

ministrijas Diplomātiskā akadēmija. Atzīmējams, ka šajās Krievijas organizētajās aktivitātēs regulāri piedalījās uz Krieviju pārbēgušie “tautiešu” vides aktivisti no Latvijas (plašāk – nodaļas par informatīvās telpas drošību 4.3. apakšnodaļā).

Tāpat pret Baltijas valstīm aktivitātes turpināja izvērst Krievijas federālā aģentūra “Rossotrudnichestvo” un “Ārvalstīs dzīvojošo tautiešu atbalsta un tiesību aizsardzības fonds” jeb tā dēvētais “Pravfond”, kuri atrodas Krievijas Ārlietu ministrijas pārraudzībā un ir pakļauti ES sankcijām. Abas institūcijas turpināja meklēt veidus, kā uzturēt saikni ar “tautiešiem” ārvalstīs un sniegt tiem atbalstu. Federālā aģentūra “Rossotrudnichestvo” Latvijas valstspiederīgajiem turpināja piedāvāt apmaksātas studijas Krievijas augstskolās. Savukārt “Pravfond” 2025. gadā pievērsās atbalsta sniegšanai “tautiešiem”, kuri vēlas pārcelties uz Krieviju.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn dažādos publiskos pasākumos Krievijā tika spriests par tādām pseidoprobēm kā “rusofobijas pieaugums” un “apdraudējums Krievijas “tautiešiem” Baltijas valstīs”. Kā liecina VDD analīze, Krievija turpināja intensīvu darbu, lai veidotu un uzturētu alternatīvu un sagrozītu vēsturisko atmiņu, atbilstošos vēstījumus mērķtiecīgi izplatot arī šādam nolūkam netipiskos pasākumos. Starp šādiem pasākumiem bija, piemēram, Sanktpēterburgas starptautiskais ekonomikas forums un XIII Sanktpēterburgas starptautiskais juridiskais forums, kura laikā tika noliegta Latvijas un pārējo Baltijas valstu okupācija.

Aktivitātes aizvadītajā gadā turpināja arī Krievijas vēstniecība Latvijā, jo īpaši militāri memoriālajā jomā. Vēstniecības pārstāvji regulāri atzīmēja Krievijas vēsturē nozīmīgas piemiņas un atceres dienas. Atzīmējot 80. gadadienu kopš uzvaras tā sauktajā lielajā tēvijas karā, vēstniecības pārstāvji ar vietējo “tautiešu” vides aktivistu atbalstu sveica kara veterānus to dzīvesvietās un organizēja pasākumus vēstniecības telpās.

VDD novērojumi liecina, ka kopš 2022. gada Krievija ir būtiski mainījusi uzsvarus tā sauktās uzvaras dienas atzīmēšanas raksturā, tai no skaļām svinībām kļūstot par piemiņas dienu. Krievijas diplomātiskais korpuss pērn publiskas ziedu nolikšanas ceremonijas rīkoja gan kritušo padomju armijas karavīru apbedījuma vietās, gan holokausta upuru piemiņas vietās.

VDD ieskatā ziedu nolikšana holokausta upuru piemiņas vietās ir jāvērtē kopsakarā ar Krievijas un Baltkrievijas pēdējo gadu centieniem PSRS okupētajām tautām, tostarp latviešiem, nepamatoti piedēvēt atbildību par nacistu pastrādātajiem noziegumiem Otrajā pasaules karā. Krievija, piemēram, Latvijas un pārējo Baltijas valstu centienus atbrīvoties no padomju armiju un

PSRS režīmu slavinošiem pieminekļiem manipulatīvi pasniedz kā atbalstu nacistiskās Vācijas režīmam un pierādījumu it kā atdzimstošam nacismam Latvijā.

VDD analīze liecina, ka viens no galvenajiem Krievijas ideoloģijas un politikas stūrakmeņiem joprojām ir Krievijas kā PSRS mantnieces uzvara pār nacistisko Vāciju. Lai mobilizētu Krievijas sabiedrību un “tautiešus” ārvalstīs, Krievija mērķtiecīgi veido idealizētus priekšstatus par savu lomu Otrajā pasaules karā un pielīdzina tos savai pašreizējai cīņai ar šķietamo “nacismu” Ukrainā un Eiropā, tostarp Latvijā. Šādi Krievija mēģina attaisnot uzsākto karu pret Ukrainu, kā arī izvērstās aktivitātes pret citām valstīm.

Krievijas vēstniecības Latvijā pilnvarotais lietvedis Dmitrijs Kasatkina 2025. gada 28. septembrī noliek ziedus Salaspils Garnizona kapos, atzīmējot tā saukto Salaspils koncentrācijas nometnes atbrīvošanas gadadienu. Attēls no Krievijas vēstniecības “Facebook” lapas.

VDD vērtējumā Krievija izmanto dezinformāciju par iedomāto “cīņu ar nacismu”, lai attaisnotu agresīvo ārpolitiku un pamatotu iejaukšanos citu valstu iekšējās lietās. Krievija mēģina radīt maldīgu priekšstatu, ka Latvijas “rusofobiskā” politika ir sekas pilnībā neizskaustam nacismam pēc Otrā pasaules kara. Līdz ar to, Krievijas ieskatā, tai ir pienākums pievērsties notikumiem Latvijā un pārējās Baltijas valstīs, lai turpinātu PSRS aizsākto “nacisma apkarošanu”.

3.3.

JAUNIEŠU PIESAISTĪŠANA KRIEVIJAS NEMILITĀRĀS IETEKMES AKTIVITĀTĒM

Līdzšinējie centieni iesaistīt jauniešus “tautiešu” vides aktivitātēs Latvijā VDD vērtējumā ilgstoši nav nodrošinājuši Kremļa gaidītos rezultātus. Tādēļ Krievija arī 2025. gadā ieguldīja būtiskus resursus jauniešu piesaistē, turpinot attīstīt instrumentus un metodes, lai sagatavotu nākamās Krievijas interešu aizstāvjus ārvalstīs.

Krievijas vēstniecība Latvijā pērn turpināja izplatīt regulārus aicinājumus pieteikties studijām Krievijas augstskolās, tostarp budžeta vietās, kur atlases procesus

joprojām nodrošināja aģentūra “Rossotrudnichestvo”. Dienests novēroja, ka atbalstu studiju popularizēšanā sniedza arī Krievijā dzīvojoši aktivisti, kuri pārcēlušies vai pārbēguši uz agresorvalsti pēc 2022. gada 24. februāra, bet turpināja izvērst ietekmes aktivitātes pret Latviju.

Tāpat Krievijas vēstniecība aicināja 5.–10. klašu skolēnus pieteikties vispārējās vidējās izglītības iegūšanai tālmācībā, uzsverot iespēju iegūt izglītību krievu valodā. Papildus akadēmiskajai izglītībai, Krievijas vēstniecība Latvijā aicināja jauniešus pieteikties dažādiem konkursiem. Piemēram, augustā vēstniecība izplatīja informāciju par starptautisku krievu valodas čempionātu, kura fināls 2025. gada 17. decembrī notika inovāciju centrā “Skolkovo” Maskavā, Krievijai jauniešiem apmaksājot ceļošanas un uzturēšanās izdevumus. Starp dalībniekiem bija arī Latviju pārstāvoša komanda “Evrāzija Ekspres”.

VDD aizvadītajā gadā turpināja fiksēt Krievijas mērķtiecīgās darbības Latvijas jauniešu piesaistīšanai, kā arī padziļināti vērtēt riskus, ko rada jauniešu dalība Krievijas organizētos pasākumos, tostarp akadēmiskajā vidē. Dienesta iegūtā informācija liecina, ka Krievija visos izglītības līmeņos izvērsa mērķtiecīgu darbu jauniešu ideoloģiskā audzināšanā, kā ietvaros jauniešiem izpratne par aktuālajām politiskajām norisēm un vēsturi tiek veidota atbilstoši Kremļa interesēm. Krievijas mērķis, izmantojot ideoloģisko indoktrināciju, ir izaudzināt nākamās Krievijas interešu virzītājus ārvalstīs.

VDD ATGĀDINA!

Studijas Krievijas augstskolās ir saistītas ar augstiem ideoloģiskas ietekmēšanas, vervēšanas un izlūkošanas riskiem. Papildus atzīmējams, ka Krievijā izsniegti izglītības dokumenti būtiski ierobežo darba iespējas Latvijā, jo īpaši valsts un pašvaldību iestādēs.

3.4.

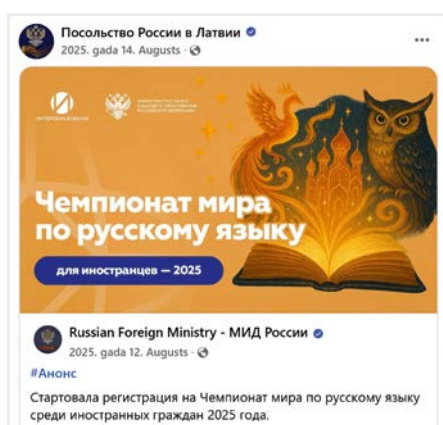
PRET KRIEVIJU LABVĒLĪGĀS ORGANIZĀCIJAS UN AKTĪVISTI LATVIJĀ

Aizvadītajā gadā Krievijas interesēm atbilstošas aktivitātes Latvijā mērķtiecīgi turpināja izvērst gan “tautiešu” vide, gan atsevišķas politiskās partijas, kas orientētas uz krievvalodīgo elektorātu. Šo grupu manipulatīvās darbības publiski tika pasniegtas kā krievvalodīgo tiesību aizstāvība, lai gan to faktiskais nolūks VDD vērtējumā bija krievvalodīgo iedzīvotāju noskaņošana pret Latvijas valsts pārvaldi, netieši sekmējot Krievijas ietekmes un iejaukšanās iespējas Latvijas iekšējās lietās.

Krievijas “tautiešu” vide

2025. gadā Krievijas “tautiešu” vides raksturojums mūsu valstī saglabājās nemainīgs – sašķelta, dezorientēta un nespējīga sarīkot nozīmīgas aktivitātes Krievijas atbalstam. Tautiešu vidi turpināja veidot gan pirms Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā dibinātās organizācijas, piemēram, biedrība “Latvijas Krievu kopiena” un tās satelītorganizācijas reģionos, gan individuālie aktivisti.

“Tautiešu” vidē joprojām bija vērojamas gaidas pēc Krievijas panākumiem karā Ukrainā un iespēju rašanās atsākt kādreizējās aktivitātes. Vienlaikus “tautiešu” vides aktivistu pārdomātās publiskās darbības liecināja, ka tie apzinās sekas, ko rada atbalsta sniegšana agresorvalstij, tostarp saistībā ar VDD iepriekšējos gados īstenoto preventīvo darbu. Līdz ar to publisku “tautiešu” pasākumu ielu vidē bija maz, un vairumā gadījumu tie nepārkāpa likuma robežas.

Kreisajā pusē – Krievijas vēstniecības Latvijā 2025. gada 14. augustā vietnē “Facebook” pārpublicēts Krievijas Ārlietu ministrijas aicinājums pieteikties dalībai pasaules krievu valodas čempionātā ārvalstniekiem. Labajā pusē – Latviju pārstāvoša komanda “Evrāzija Ekspres”. Foto no čempionāta vietnes “Russianchampionship.com”.

KRIMINĀLPROCESS PRET VIKTORU GUŠČINU PAR ES SANKCIJU PĀRKĀPŠANU

Foto, VDD

VDD 2025. gada 26. novembrī uzsāka kriminālprocesu pret V. Guščinu aizdomās par ES sankciju pārkāpšanu.

VDD konstatēja aktīvista veidotas publikācijas Krievijas propagandas vietnē, kuru pārvalda ES starptautisko sankciju sarakstā iekļauts fonds. Aizvadītā gada 17. decembrī VDD V. Guščinu aizturēja, kā arī veica kriminālprocesuālas darbības divos ar personu saistītos objektos Jelgavā.

VDD vērs uzmanību, ka jebkādu resursu nodrošināšana ES sankcijām pakļautam subjektam uzskatāma par ES sankciju pārkāpšanu.

Papildus atzīmējams, ka V. Guščina publikācijās konstatēti Krieviju glorificējoši un Latviju diskreditējoši vēstījumi, tostarp Latvijas okupācijas un citu Otrā pasaules kara vēstures notikumu interpretēšana atbilstoši Krievijas interesēm.

V. Guščins Krievijas amatpersonu vidū ilgstoši ticis pozicionēts kā Krievijas “tautiešu” politikas galvenais koordinators Latvijā. V. Guščins bijis pietuvināts Krievijas vēstniecībai Latvijā un Krievijas “tautiešu” politiku koordinējošajām institūcijām Krievijā, ar kurām saiknes turpinājis uzturēt arī pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā.

VDD vērtējumā V. Guščina aktivitātes Latvijā, līdzīgi citu “tautiešu” vides aktivistu izpausmēm, ir bijušas vērstas uz krievvalodīgo iedzīvotāju noturēšanu Krievijas ietekmē un noskaņošanu pret Latvijas valsti un institūcijām.

VDD atgādina, ka neviena persona nav uzskatāma par vainīgu, kamēr tās vaina nozieguma izdarīšanā nav konstatēta likumā noteiktajā kārtībā.

Primāri “tautieši” aktivitātes izvērta interneta vidē, izplatot Latviju diskreditējošus un Krievijas interesēm atbilstošus vēstījumus par “rusofobiju” un Latviju kā neizdevušos valsti. Tāpat šīs vides pārstāvji sagatavoja dažādas sūdzības un peticijas, kuras nosūtīja starptautiskajām organizācijām un ārvalstu augstākajām amatpersonām, lai pievērstu starptautiskās sabiedrības uzmanību it kā Latvijā notiekošiem krievvalodīgo “tiesību pārkāpumiem”. Šo aktivitāšu nolūks bija panākt starptautiskās sabiedrības spiedienu uz Latviju un iejaukšanos mūsu valsts iekšpolitikā, kas pilnībā atbilda Krievijas interesēm. Jāatzīmē, ka šāda veida sūdzības “tautieši” nosūtīja arī agresorvalstij, tostarp V. Putinam.

VDD vērtējumā Krievija kā krievvalodīgo “tiesību pārkāpumus”, līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn pasniedza jebko, kas bija vērstas uz Krievijas ietekmes mazināšanu. Arī Krievijas “tautiešu” tiesību aizstāvība Latvijā un citās Eiropas valstīs saglabājas kā Krievijas valdības koordinēts ietekmes pasākums, lai starptautiskajā dienaskārtībā uzturētu Krievijas interesēm atbilstošu vēstījumu klātbūtni.

Ielu vidē redzamākās darbības “tautiešu” vides aktivisti izvērta saistībā ar Krievijai nozīmīgu piemiņas un atceres dienu atzīmēšanu Otrā pasaules kara notikumu ietvaros,

kur 9. maijs joprojām saglabāja centrālo nozīmi. Pirms 9. maija “tautiešu” organizācijas rīkoja ierastās talkas un veterānu apsveikšanu sadarbībā ar Krievijas vēstniecību Latvijā. Tāpat politiskās partijas “Latvijas Krievu savienība” (turpmāk – LKS) pārstāvji 13. oktobrī Pokrova kapos atzīmēja tā saukto Rīgas “atbrīvošanas” dienu.

Līdzīgi kā iepriekš, arī pērn saistībā ar 9. maiju VDD strādāja pastiprinātā režīmā, īstenojot prokremliskās vides kontroles pasākumus, nodrošinot informatīvās telpas monitoringu un veicot citas preventīvās darbības, lai Latvijā nepieļautu aktivitātes, kas vērstas uz Krievijas agresijas atbalstīšanu.

Darbību Krievijas atbalstam, galvenokārt nodarbojoties ar vēstures pārrakstīšanu agresorvalsts interesēs, pērn turpināja arī neregistrētās “tautiešu” organizācijas “Latvijas Sabiedrisko organizāciju padome” (turpmāk – LSOP) vadītājs, ilggadējais “tautiešu” vides aktivists un pseidovēsturnieks V. Guščins.

Atbilstoši VDD iegūtajai informācijai, V. Guščins 2025. gadā turpināja uzturēt kontaktus ar Krievijas vēstniecību Latvijā. Tāpat V. Guščins turpināja LSOP tīmekļa vietnē ievietot Krievijas interesēm atbilstošu saturu, tostarp saistībā ar krievvalodīgo “tiesību pārkāpumiem”.

Latvijas reģionos “tautiešu” vides organizāciju aktivitāte kopumā saglabājās zema un aprobežojās ar vietēja mēroga mazākumtautību kolektīvu organizētiem pasākumiem. Reģionālo organizāciju darbību apgrūtina finansējuma nepieejamība, kā arī cita veida atbalsts, ko pirms Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā iepriekš nodrošināja Krievijas diplomātiskais korpuss.

Latvijas reģionos Krievijas interesēm atbilstošas aktivitātes aizvadītajā gadā izvērsa vairākas biedrības “Latvijas Krievu kopiena” struktūrvienības. Visaktīvākā no tām pērn bija “Liepājas Krievu kopiena”, par kuras vadītāju tika ievēlēta Jeļena Osipova. VDD vērtējumā biedrības paaugstinātā aktivitāte primāri bija saistīta ar J. Osipovas izrādīto iniciatīvu un mērķi vairojot savu politisko kapacitāti. Viņas aktivitātes atbalstīja gan LKS līdzpriekšsēdētājs Jevgeņijs Osipovs, gan partijas dibinātāja un ilggadējā līdere Tatjana Ždanoka.

Aktīva aizvadītajā gadā bija arī “Rēzeknes Krievu kopiena”. Atzīmējams, ka šīs biedrības pārstāve Polina Kamļova piedalījās ES sankcijām pakļautā fonda “Russkiy Mir” organizētā ikgadējā konferencē “XVII Krievu pasaules asambleja”, kas notika Maskavā no 20. līdz 22. oktobrim. Konferences ietvaros tika pieņemta deklarācija, uzsverot krievu valodas un kultūras lomu un nozīmi, tostarp nepieciešamību stiprināt krievu valodas pozīcijas ārvalstīs.

Savukārt vairāki iepriekšējos VDD darbības pārskatos minētie prokremliskie aktivisti, kā Vladimirs Lindermans, Tatjana Andriječa, Aleksandrs Gilmans un Alla Berezovska, turpināja koordinēt aktivitātes saistībā ar pret tiem ierosinātajām krimināllietām. Šie aktivisti turpināja publiskajā telpā izplatīt Krievijas interesēm pakārtotus vēstījumus, ka Latvijas valsts īstenojot politisku vēršanos pret krievvalodīgajiem aktīvistiem.

Krievvalodīgos pārstāvošās partijas

Latvijā aizvadītajā gadā turpināja darboties vairākas uz krievvalodīgo elektorātu orientētas partijas, kuru izvērstās aktivitātes VDD vērtējumā sniedza pienesumu Krievijas stratēģisko mērķu sasniegšanai. Šo partiju atbalsts agresorvalstij bija netiešs un slēpts, vadošajiem biedriem skaidri apzinoties atklāta atbalsta paušanas iespējamās sekas, tostarp potenciālu kriminālatbildības piemērošanu vai partijas darbības izbeigšanu.

Uz krievvalodīgo elektorātu orientēto partiju aktivitātes 2025. gadā bija pakārtotas pašvaldību vēlēšanu norisei, cenšoties mobilizēt krievvalodīgo sabiedrības daļu balsot par tām. Lai gan šīs partijas savā publiskajā komunikācijā ierasti izcēla nepieciešamību vienot sabiedrību, it kā nepiešķirot nozīmi etniskajai izcelsmei, patiesībā šo partiju stratēģija bija akcentēt un sekmēt Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju nošķirtību.

Krievvalodīgo sabiedrības daļas nošķirtības veicināšanā VDD vērtējumā aizvadītajā gadā aktīvākās bija partijas “Stabilitātei!”, “Suverēnā vara” un LKS. Šīs un citas uz krievvalodīgo elektorātu orientētās partijas aizvadītajā gadā regulāri puda arī citus vēstījumus, kas faktiski pārklājās ar Krievijas interesēm. Tās turpināja iestāties pret politiku, kas vērsta uz sabiedrības integrēšanos uz valsts valodas zināšanu bāzes, kā arī Krievijas nemilitārās ietekmes mazināšanu. Tāpat šīs partijas tieši vai slēptākā veidā norādīja uz nepieciešamību atjaunot sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju, neskatoties uz Krievijas izvērsto agresiju pret Ukrainu.

VDD vērtējumā Latvijas krievvalodīgo veiksmīgas iekļaušanās sabiedrībā viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem ir valsts valodas zināšanas. Tikmēr uz krievvalodīgo elektorātu orientētās politiskās partijas pērn turpināja pretdarboties šim uzstādījumam. Šo partiju pārstāvji iestājās pret Latvijas valsts centieniem stiprināt valsts valodas pozīcijas, to turpinot interpretēt kā valsts un sabiedrības rusofobiska rakstura vēršanos pret krievvalodīgajiem iedzīvotājiem. Šādas stratēģijas pieņemšanu aizvadītajā gadā apliecināja arī šo partiju pārspīlēti un manipulatīvie vēstījumi saistībā ar pāreju uz mācībām valsts valodā.

MĀCĪBAS

08.10.2025

Deputāte Djeri par mācībām latviešu valodā: Sēž skolēns un raud pie latviešu literatūras grāmatas

Ekrānuzņēmums ar politiskās partijas “Suverēnā vara” pārstāves, Rīgas domes deputātes Innas Djeri viedokli par pāreju uz mācībām valsts valodā portālā “Santa.lv”.
Publicēts 2025. gada 8. oktobrī.

Valodas jautājuma kontekstā sevišķu aktivitāti izrādīja partija “Suverēnā vara”. Sabiedrības vairākumam vienojoties par nepieciešamību šajos ģeopolitiskajos apstākļos stiprināt valsts drošību, tostarp valsts valodas pozīcijas, partijas “Suverēnā vara” pārstāvji šai politikai pretojās. Šī politiskā spēka biedri regulāri puda krievvalodīgo sabiedrības daļu musinošus vēstījumus par pārejas īstenošanu, vienlaikus aizstāvējot nepieciešamību saglabāt pastiprinātu krievu valodas apguvi Latvijas izglītības iestādēs.

Arī partija “Stabilitātei!” kritizēja pāreju uz mācībām valsts valodā, izplatot krievvalodīgo sabiedrības daļu musinošu dezinformāciju, tostarp norādot, ka šīs reformas dēļ krievvalodīgajiem bērniem nebūs pieejama kvalitatīva izglītība. Partija izplatīja arī citus vēstījumus un saukļus, kas faktiski šķēla sabiedrību pēc etniskā principa, mērķtiecīgi cenšoties nošķirt krievvalodīgos iedzīvotājus no latviešiem.

Aizvadītajā gadā uz krievvalodīgajiem iedzīvotājiem orientētās partijas savā publiskajā komunikācijā pauda Latvijas nacionālās drošības interesēm neatbilstošus vēstījumus arī ģeopolitisko notikumu kontekstā. Tās turpināja norādīt uz nepieciešamību atjaunot ekonomisko sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju, vienlaikus izvairoties komentēt Krievijas agresiju un tās pastrādātos noziegumus pret cilvēci Ukrainā.

Piemēram, politiskās organizācijas “Suverēnā vara” līderi priekšvēlēšanu perioda laikā, žurnālistiem cenšoties izziņāt partijas nostāju Krievijas agresijas jautājumā, nespēja nosodīt Krievijas agresiju. Šāda nostāja dienesta vērtējumā liecināja par centieniem nezaudēt atbalstu tajā sabiedrības daļā, kas faktiski atbalsta Krievijas agresiju un tās pastrādātos noziegumus pret cilvēci Ukrainā.

Savukārt partija “Stabilitātei!” gan pirms, gan arī pēc pašvaldību vēlēšanām izvērsa sevišķi asu kritiku pret Latviju tās izvēlētajā ģeopolitiskā kursa dēļ. Partija “Stabilitātei!”, noniecinot Latvijas transatlantiskās saites un attiecības ar sabiedrotajiem, uzsvēra, ka Latvijas izaugsmes un turpmāku panākumu garants ir sadarbība ar Baltkrieviju un Krieviju. Šīs partijas izplatīto vēstījumu atbilstību Krievijas ārpolitikas interesēm apliecināja to pozitīvā rezonanse arī Krievijas informatīvajā telpā.

Atbilstoši Krievijas stratēģiskajiem mērķiem turpināja darboties partija LKS, kas VDD publiskajos pārskatos minēta regulāri un aizvadītā gada pašvaldību vēlēšanās sadarbojās arī ar partiju “Suverēnā vara”. Kopš VDD uzsāktā kriminālprocesa pret partijas līderi T. Ždanoku, partijas LKS kapacitāte ir bijusi krietni ierobežotāka.

VDD SNIEDZ PROKURATŪRAI VĒRTĒJUMU PAR PARTIJAS “STABILITĀTEI!” SABIEDRĪBU ŠĶEĻOŠO DARBĪBU

Ģenerālprokuratūra izsaka stingru brīdinājumu partijai “Stabilitātei!”

Ziņu aģentūra LETA 5.jan

Ekrānuzņēmums no vietnes “Nra.lv”

Aizvadītā gada 1. decembrī VDD pēc Ģenerālprokuratūras pieprasījuma sniedza dienesta rīcībā esošo informāciju un izvērtējumu par politiskās partijas “Stabilitātei!” darbības atbilstību Politisko partiju likumam un valsts drošības interesēm. VDD vērtējumā partija “Stabilitātei!” regulāri bija paudusi Latvijas nacionālās drošības interesēm pretrunīgus vēstījumus, kas saskan ar Krievijas stratēģiskajiem mērķiem pret NATO dalībvalstīm vērstās darbībās. VDD Ģenerālprokuratūrai izvērtējumu sniedza par laika

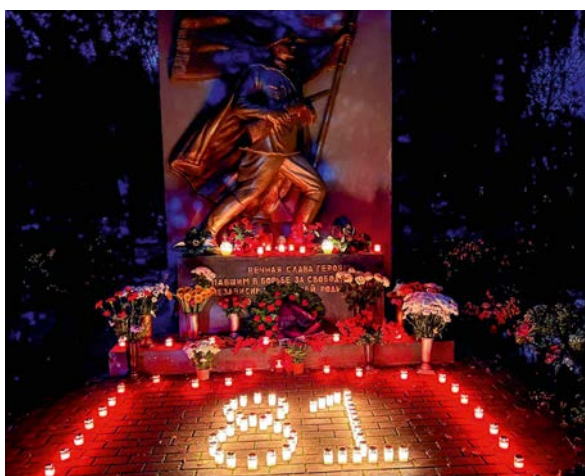
posmu, sākot no 2022. gada decembra, kad dienests partijai izteica brīdinājumu par tās biedru paustajiem izteikumiem ES sankcijām pakļautiem Krievijas un Baltkrievijas propagandas resursiem.

Atzīmējams, ka 2025. gada 9. jūnijā VDD pret partijas vadītāju Alekseju Rošļikovu uzsāka kriminālprocesa saistībā ar viņa manipulatīvajiem izteikumiem 5. jūnija Saeimas sēdē, kas vērsta uz neapmierinātības, aizvainojuma un protesta noskaņojuma veicināšanu Latvijā dzīvojošajos krievos pret Latvijas valsti un latviešu tautu. Pirms tam dienests ar A. Rošļikovu vairākkārt bija veicis preventīvas pārrunas, brīdinot par paredzēto kriminālatbildību noziedzīgu nodarījumu veikšanas gadījumā. Savukārt aizvadītā gada 14. novembrī VDD rosināja prokuratūru pret A. Rošļikovu sākt kriminālvajāšanu par Krimināllikuma 78. panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, proti, par mērķtiecīgu naida un nesaticības izraisīšanu starp latviešiem un krieviem.

2025. gada 30. decembrī Ģenerālprokuratūra, pabeidzot pārbaudi par politiskās partijas “Stabilitātei!” darbības atbilstību Politisko partiju likuma prasībām, nosūtīja politiskajai partijai brīdinājumu par pret Latvijas nacionālās drošības interesēm vērstu darbību turpināšanas nepieļaujamību.¹⁴ Proti, pārbaudes gaitā Ģenerālprokuratūra konstatēja, ka partijas darbība ir vērstā uz nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu, kā arī tās darbībā ir saskatāma informatīva (propagandas) atbalsta sniegšana Krievijai.

¹⁴ Partijas darbības konstatēta Politisko partiju likuma 7. panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto aizliegumu pārkāpšanas.

Vienlaikus LKS pārstāvji turpināja centienus diskreditēt Latviju starptautiskā mērogā. Proti, partijas biedri turpināja sniegt maldinošu un sagrozītu informāciju starptautiskām institūcijām un citām valstīm par etnisko minoritāšu situāciju Latvijā. Partija iekšējo drošību un valsts valodas pozīcijas stiprinošus pasākumus atbilstoši Krievijas propagandas vēstījumiem interpretēja kā Latvijā pastāvošu rusofobiju. Tāpat LKS mērķtiecīgi turpināja šķelt sabiedrību, krievvalodīgajai sabiedrības daļai vēsturiskos notikumus Latvijā turpinot pasniegt atbilstoši Krievijas radītajai sagrozītajai izpratnei par Otrā pasaules kara notikumiem. Sadarbībā ar Krievijas vēstniecību Latvijā vairāki LKS biedri turpināja uzturēt maldinošu vēstures interpretāciju par Latvijas “atbrīvošanu”, kas patiesībā bija Latvijas okupācija.

LKS oficiālajā lapā vietnē “Facebook” publicēts veltījums Rīgas “atbrīvotājiem” 1944. gada 13. oktobrī. Publicēts 2025. gada 14. oktobrī.

3.5.

EKSTRĒMISMS UN RADIKĀLISMS

Aizvadītajā gadā VDD turpināja sekot līdzi ekstrēmisma un radikālisma ideju izplatībai Latvijā. Dienesta vērtējumā šādu ideju izplatība sabiedrībā nemazinājās. Dažādas gan starptautiska, gan nacionāla mēroga sociālpolitiskās aktualitātes turpināja veicināt šo ideju popularitāti atsevišķās sabiedrības grupās.

Labējā ekstrēmisma radītie riski

VDD turpināja iegūt informāciju par organizācijām, neformālām grupām un individuālajiem aktīvistiem, kas uzskatāmi par labējā ekstrēmisma vai radikālisma ideju piekritējiem. Dienesta vērtējumā labējo ekstrēmistu

aktivitāšu mērogs 2025. gadā neradīja tiešu un tūlītēju apdraudējumu Latvijas konstitucionālajai iekārtai. Vienlaikus, kā novēroja dienests, labējo ekstrēmistu vide aizvadītajā gadā bija aktīva un turpināja radīt riskus galvenokārt sabiedrības drošībai.

Šīs vides pārstāvji reaģēja uz sabiedrībā aktuālajām diskusijām gan seksuālo minoritāšu jautājumos, gan, jo sevišķi, saistībā ar pieaugošo trešo valstu¹⁵ imigrantu klātesamību Latvijā.

Kā liecina VDD analīze, līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn labējā ekstrēmisma izpausmes bija konstatējamās sociālās tīklošanās vietnēs un tiešsaistes saziņas lietotnēs, no kurām ekstrēmistu vidū visvairāk izmantotās bija “Telegram” un “TikTok”. Šīs platformas labējie ekstrēmisti izmantoja gan savstarpējai viedokļu un ideju apmaiņai, gan arī labējam ekstrēmismam raksturīgu vēstījumu izplatīšanai. Sociālās tīklošanās vietnes un tiešsaistes saziņas lietotnes pērn saglabājās kā galvenā vieta, kur labējie aktīvistu varēja sasniegt plašāku mērķauditoriju un kustībai piesaistīt jaunus piekritējus.

VDD 2025. gadā identificēja arī atsevišķu šīs vides pārstāvju centienus apvienot līdzīgi domājošas personas, pulcējoties nelielās grupās. Tomēr, saistībā ar VDD iepriekšējos gados īstenoto pretdarbību, personas neizvērsa plašas publiskas darbības jaunu biedru piesaistei. Viens no šādu slēgtu grupu darbības virzieniem bija tuvciņas un fiziskās sagatavotības treniņu organizēšana.

Tāpat viens no labējo ekstrēmistu darbības virzieniem bija kontaktu veidošana ar līdzīgi domājošajiem citās valstīs. Šādu kontaktu mērķis bija savstarpēja tīklošanās, pieredzes un ideju apmaiņa. VDD vērtējumā ekstrēmistu starptautiskās sadarbības mērogs, kas pakāpeniski pieaug, rada papildu riskus, šīs vides pārstāvjiem gūstot jaunu pieredzi, atzinību un iedrošinājumu tālākām darbībām.

VDD novēroja, ka pērn labēji noskaņotu personu vidū populāra bija tā sauktā skinhedu subkultūra. Aizvadītajā gadā dienests turpināja pievērst uzmanību un pretdarboties šīs subkultūras pārstāvju aktivitātēm.

Skinhedu subkultūra un tās dažādās izpausmes turpināja piesaistīt galvenokārt jauniešu uzmanību, kuri bija gatavi pievienoties un identificēties ar šīs kustības idejām. VDD vērtējumā viens no šīs subkultūras pieaugošās atpazīstamības iemesliem bija radikālāk noskaņoto jauniešu reakcija uz daļā sabiedrības valdošo neapmierinātību ar pieaugošo trešo valstu imigrantu klātbūtni valstī.

¹⁵ Šeit un turpmāk – valstis, kas nav NATO, ES vai Eiropas Ekonomiskās zonas (papildus ES dalībvalstīm ietilpst arī Islande, Norvēģija un Lihtenšteina) dalībvalstis, kā arī Šveice.

Kā liecina VDD analīze, kopumā jauniešu izpratne par pašu subkultūru nebija padziļināta un viņus uzrunāja tikai atsevišķi šīs kustības elementi. Neskatoties uz to, subkultūras pārstāvju vidū bija vērojama paaugstināta agresija, kas radīja riskus sabiedrības drošībai.

Kreisā ekstrēmisma radītie riski

Aizvadītajā gadā VDD turpināja fiksēt arī kreisā ekstrēmisma izpausmes Latvijas sabiedrībā. Uz kopējā Rietumvalstu fona Latvija nebija izņēmums, un arī mūsu sabiedrības atsevišķās daļās, it īpaši jauniešu vidū, kreisā ekstrēmisma izpausmes ieguva arvien lielāku popularitāti. Šīs vides pārstāvjiem, esot aktīviem publiskajā telpā, izdevās piesaistīt jaunus sekotājus un uzrunāt arī tādas politiski aktīvas personas, kuru izpratne par politiskajiem procesiem Latvijā un pasaulē bija mērenāka.

Arī aizvadītajā gadā šīs vides pārstāvju galvenā aktualitāte bija Izraēlas konflikts ar teroristisko organizāciju "Hamās". Gan šo, gan citu vides uzmanībā esošo jautājumu kontekstā Latvijas kreiso ekstrēmistu vidē pērn bija novērojamas darbības un vēstījumi, kas saskanēja ar Padomju Savienības un tās mantinieces Krievijas publisko retoriku un interesēm.

Iedvesmojoties no Rietumvalstīs populārām tendencēm, šīs vides pārstāvji no ārvalstīm pārņēma dažādus kreisā ekstrēmisma kustības elementus. Kreisi noskaņotie indivīdi centās paši organizēt vai iesaistīties citu mērenāku sabiedrības grupu rīkotos publiskos pasākumos. Taču šīs vides pārstāvji izcēlās ar provokatīvu un neiecietīgu uzvedību pret citādu uzskatu pārstāvētājiem. Tāpat atsevišķi šīs vides pārstāvji publisko pasākumu laikā apzināti konfliktēja ar tiesībsardzības

iestāžu pārstāvjiem, kas kopumā diskreditēja pasākumu organizatorus un viņu deklarētos pasākumu mērķus. 2025. gadā šīs tendences visspilgtāk atspoguļojās protesta akcijās, kas bija veltītas palestīniešu atbalstam.

Kreisā ekstrēmisma kustības pārstāvji pulcējās arī klātienē, slēgtā vidē, veidojot neformālas grupas. Tiekoties klātienē, aktīvisti lielākoties apmainījās ar idejām un viedokļiem, kopumā stiprinot jau iepriekš radušos pārliecību un atstumjot tos, kuri uzdrošinās nedomāt tāpat.

Arī kreisā ekstrēmisma pārstāvji attīstīja starptautiskās sadarbības virzienu, kas kopumā stiprināja ģeopolitisko jautājumu problemātikas klātesamību šīs vides pārstāvju vēstījumos. Vietējo Latvijas sociālās un citas politikas problēmu risināšana šajā vidē bija mazāk aktuāla, apliecinot šīs vides pārstāvju sekošanu lielākoties ārvalstu līdzīgi domājošo darbībai un vēstījumiem.

Pērn VDD uzmanībā nonāca Krievijas pilsoņa Vladislava Romaņenko darbības Latvijā, kuras bija vērstas uz mērķtiecīgu komunisma, kā arī anarhisma ideju izplatīšanu jauniešu vidū. Kā liecina VDD iegūtā informācija, personas mērķis bija izveidot plašāku kreiso ekstrēmistu kopienu. Dienesta vērtējumā nekritiska komunisma un anarhisma ideju izplatīšana, pieņemšana un īstenošana, kas ir minētās personas un viņa sekotāju virsmērķis, rada riskus Latvijas nacionālajai drošībai, jo šīs ideoloģijas faktiski paredz Latvijas kā neatkarīgas, demokrātiskas valsts pastāvēšanas izbeigšanu. Ņemot vērā V. Romaņenko darbību radīto apdraudējumu, VDD rekomendēja personu iekļaut tā dēvētajā melnajā sarakstā, liedzot viņam turpmāku uzturēšanos Latvijā.

PRETDARBĪBA LATVIJAS KONSTITUCIONĀLĀS IEKĀRTAS APDRAUDĒJUMU RADOŠĀM AKTIVITĀTĒM

Prokremlisku aktivitāšu monitorings pilsētvidē

2025. gadā VDD turpināja analizēt no Valsts policijas saņemto informāciju par pilsētvidē fiksētām prokremliskām izpausmēm. Dienests vērtēja šos gadījumus atbilstoši savai kompetencei ar mērķi šo darbību veicēju vidū konstatēt personas, kuras varētu radīt reālu apdraudējumu Latvijas konstitucionālajai iekārtai, kā arī Krievijas specdienestu organizētas psiholoģiskās operācijas.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā, pērn prokremlisku izpausmju daudzums pilsētvidē turpināja samazināties. VDD

vērtējumā prokremlisku izpausmju pakāpeniskais samazinājums pilsētvidē skaidrojams ar Krievijas atbalstītāju aizvien skaidrāku apzināšanos, ka par jebkādam prokremliskām izpausmēm draud atbildība, sākot no naudas soda līdz pat brīvības atņemšanai uz vairākiem gadiem.

VDD vērtējumā ielu vidē fiksēto spontāno prokremlisko izpausmju skaita samazinājums bija viens no ieganstiem, kādēļ Krievijas specdienesti pērn ielu vidē organizēja psiholoģiskās operācijas, t.i., inscenētu atbalsta paušanu Krievijai. Agresorvalstij bija svarīgi radīt šķietamību par nerimstošu prokremliski noskaņotu iedzīvotāju motivāciju turpināt atbalstīt Krieviju.

Preventīvas pārrunas un brīdināšana par atbildību

VDD aizvadītajā gadā turpināja veikt preventīvas pārrunas ar “tautiešu” vides pārstāvjiem un uz krievvalodīgo elektorātu orientētiem politiķiem. Pārrunu laikā dienests šīs personas brīdināja par paredzēto kriminālatbildību pret Latvijas konstitucionālo iekārtu vērstu noziedzīgu darbību veikšanas gadījumā.

Kopumā VDD 2025. gadā veica pārrunas ar 20 šādām personām, piemēram, A. Rošļikovu no partijas “Stabilitātei!”, Jeļenu un Jevgeņiju Osipoviem no LKS, kā arī Maksimu Galkinu no partiju apvienības “Suverēnā vara/ Apvienība jaunlatvieši”.

Krimināltiesiski pasākumi

No VDD aizvadītajā gadā uzsāktajiem kriminālprocesiem, 17 bija saistīti ar personu radītu apdraudējumu Latvijas konstitucionālajai iekārtai. Četrus no tiem dienests uzsāka aizdomās par palīdzības sniegšanu Krievijai pret Latviju vērstā darbībā, vienu – par pret Latviju vērstu darbību. Trīs kriminālprocesus dienests pērn sāka aizdomās par Latvijas valstspiederīgo dalību karā Ukrainā Krievijas bruņotajos spēku sastāvā, identisku skaitu – par finanšu līdzekļu vai citas mantas nodrošināšanu Krievijas bruņotajiem spēkiem, savukārt vienu kriminālprocesu – par darbību nolūkā palīdzēt Krievijai vērsties pret Ukrainu.

Tāpat VDD uzsāka astoņus kriminālprocesus aizdomās par naida runu, kas vēsta pret Latvijas nacionālās drošības interesēm: piecus par kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu, divus par nacionālā naida un nesaticības provocēšanu, kā arī vienu par pret Latvijas Republiku vērstu aicinājumu. Plašāk – 7. nodaļā par pirmstiesas izmeklēšanu.

Protestu un citu publisku pasākumu kontrole

VDD turpināja sadarbību ar Latvijas pašvaldībām, atbilstoši savai kompetencei vērtējot valstī pieteiktos piketus, gājienus un citus publiskus pasākumus. Dienesta mērķis bija identificēt pasākumus, kuru laikā varētu notikt pret valsts demokrātisko iekārtu vērstas vai citas prettiesiskas aktivitātes, un šādos gadījumos savlaicīgi sniegt rekomendācijas drošības risku novēršanai vai galējā situācijā – pasākuma rīkošanu aizliegt.

Aizvadītajā gadā VDD rosināja aizliegt viena mītiņa norisi Rīgā, jo dienesta iegūtā informācija liecināja, ka pasākuma laikā plānots sniegt atbalstu Krievijai, izplatot pret Latvijas valsti vērstus vēstījumus, kuru mērķis ir šķelt sabiedrību.

Iekļaušana iecelšanu Latvijā liedzošajos sarakstos

Aizvadītajā gadā, pamatojoties uz VDD identificētiem riskiem Latvijas konstitucionālās iekārtas drošībai, iekšlietu ministrs tā sauktajā melnajā sarakstā iekļāva 123 ārvalstniekus (43 pirmreizēji, 80 liegums pagarināts). Starp iemesliem personu iekļaušanai melnajā sarakstā pērn bija atbalsta paušana Krievijas īstenotajai pilna mēroga agresijai pret Ukrainu, iesaiste un atbalsta sniegšana Krievijas humanitārās un informatīvās ietekmes aktivitātēm, dalība kreisā ekstrēmisma un komunisma ideoloģijas kustībās, kā arī šādu ideju atbalstīšana.

Savukārt ārlietu ministre, pamatojoties uz VDD identificētiem riskiem konstitucionālās iekārtas drošībai, Latvijai nevēlamo personu (persona non grata) sarakstā iekļāva 37 ārvalstniekus. Lielākā daļa Latvijai nevēlamo personu sarakstā iekļauto ārvalstnieku ar saviem publiskajiem izteikumiem vai profesionālo darbību bija atbalstījuši Krievijas karu pret Ukrainu vai agresīvo ārpolitiku pret Rietumvalstīm.

Atzīmējams, ka, balstoties uz VDD rekomendāciju, Latvijai nevēlamo personu sarakstā tika iekļauti 14 Krievijas sportisti, kuri zem tā sauktā individuālo neitrālo atlētu statusa 2026. gada janvārī plānoja piedalīties Pasaules kausa posmā kamaniņu sportā Siguldā. VDD vērtējumā Krievija izmanto tā saukto individuālā neitrālā atlēta statusu, lai apiētu pret to noteiktos ierobežojumus un faktiski būtu klātesoša starptautiskajās sacensībās.

Citi administratīvie instrumenti

VDD 2025. gadā turpināja izmantot arī citus administratīvos instrumentus potenciāla apdraudējuma Latvijas konstitucionālajai iekārtai novēršanai. Piemēram, VDD pērn PMLP nosūtīja informāciju par kopumā 26 Latvijas valstspiederīgajiem, kuri papildus Latvijas pilsonībai vai Latvijas nepilsoņa statusam bija pieņēmuši agresorvalsts Krievijas pilsonību. Atbilstoši spēkā esošajam normatīvajam regulējumam, Latvijas pilsoņiem vienlaikus nedrīkst būt Krievijas pilsonība¹⁶, savukārt Latvijas nepilsoņa statuss var būt tikai personai,

¹⁶ Pilsonības likuma 9. pants.

kurai nav citas valsts pilsonības.¹⁷ Šīm personām Latvijas valstspiederība tika atņemta, lai tās nevarētu brīvi ieceļot Latvijā, radot riskus valsts drošībai.

Papildus VDD izmantoja Nacionālās drošības likumā paredzētās tiesības rekomendēt iekšlietu ministram konkrētiem Latvijas iedzīvotājiem piemērot aizliegumu izceļot no valsts. Pamatojoties uz VDD rekomendācijām, iekšlietu ministrs pērn izceļošanas aizliegumu piemēroja vienam Latvijas pilsonim, pastāvot pamatotām aizdomām, ka persona pēc izceļošanas no Latvijas varētu īstenot pret mūsu valsti vērstas darbības.

Pretdarbība labējo un kreiso ekstrēmistu aktivitātēm

Ar mērķi mazināt labējā un kreisā ekstrēmisma ideju izplatību sabiedrībā VDD 2025. gadā turpināja veikt virkni preventīvu pasākumu.

Dienests ieguva informāciju par dažādām vidēm, turpinot pētīt radikalizācijas izplatību un dinamiku sabiedrībā, jo īpaši jauniešu vidū. Piemēram, VDD veica aptaujas vairāk nekā 450 dažādās Latvijas izglītības iestādēs, starp kurām bija augstākās izglītības iestādes, vispārējās izglītības skolas, koledžas un tehnikumi.

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn VDD konstatēja vairākus jauniešus, kuri bija pievērsušies radikālām ideoloģijām, kā arī veikuši agresīva rakstura darbības. Aizvadītā gada laikā dienests ar teju 40 jauniešiem veica preventīva rakstura pārrunas, to laikā brīdinot par šādu darbību turpināšanas iespējamām krimināltiesiskām sekām.

Papildus dienests turpināja ciešu sadarbību ar Valsts policiju radikāli noskaņotu personu identificēšanā un aizturēšanā, it sevišķi, kad šīs personas ideoloģisku motīvu vadītas uzbruka citiem sabiedrības locekļiem. Visbiežāk šīs personas bija saistītas ar tā saukto skinhedu subkultūru.

PROGNOZES

- Latvijā mītošo Krievijas agresijas atbalstītāju noskaņojumu 2026. gadā turpinās ietekmēt ģeopolitiskās aktualitātes reģionā. Ja Krievija starptautiskajā politikā un diplomātijā gūs panākumus, pieaugs arī Krievijas atbalstītāju aktivitāšu mērogs un agresijas izpausmes.
- Krievija turpinās izmantot akadēmisko un zinātniski pētniecisko vidi, kā arī starptautiskās tiesības kā instrumentus tās agresīvās ārpolitikas mērķu sasniegšanai. Krievija akadēmiskos pētījumus tostarp izmantos, lai stratēģiskā līmenī attaisnotu un plānotu pasākumus ārvalstu ietekmēšanai, savukārt tiesību instrumentus – Latvijas diskreditēšanai starptautiski.
- Agresorvalsts turpinās izmantot Latvijā rezidējošo “tautiešu” vides aktīvistu īstenotos pasākumus, Krievijas sabiedrībai tos manipulatīvi pasniedzot kā dabisku Latvijas pilsoniskās sabiedrības atbalstu

Krievijas ārpolitikai. Savukārt starptautiskajos oficiālajos formātos Krievija izmantos “tautiešu” aicinājumus novērst krievvalodīgo “tiesību pārkāpumus” Baltijas valstīs, lai leģitimētu iejaukšanos Baltijas valstu iekšējās lietās.

- Savu publisko komunikāciju un darbības virzienus nemainīs arī uz krievvalodīgo elektorātu orientētās politiskās partijas. Šīs partijas ir ieinteresētas no pārējās Latvijas sabiedrības attālinātā krievvalodīgo segmentā, kas partiju pārstāvjiem nodrošina un palielina iespējas 2026. gadā tikt ievēlētiem 15. Saeimā.
- Drošības riskus turpinās radīt personas, kuras, izmantojot interneta vidē pieejamos radikāla, ekstrēmistiska un vardarbīga rakstura materiālus, pašradikalizēsies. Šādas informācijas pieejamība var atsevišķas personas pamudināt uz vardarbību pret viņu skatījumā nevēlamiem sabiedrības locekļiem.

¹⁷ Likuma “Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības” 1. pants.

04

INFORMATIVĀS TELPAS DROŠĪBA

Aizvadītajā gadā Krievijas un tās sabiedrotās Baltkrievijas izvērstās informatīvās ietekmes aktivitātes pret Latviju saglabājās augstā līmenī. Agresīvu un naidīgu propagandas un dezinformācijas vēstījumu izplatīšana arī 2025. gadā bija viens no galvenajiem Krievijas darbības virzieniem pret Latviju. Neskatoties uz augsto informatīvās ietekmes aktivitāšu intensitāti, Kremļa vēstījumiem joprojām bija ierobežota ietekme uz Latvijas sabiedrību.

Agresorvalsts iespējas izplatīt tās interesēm atbilstošus vēstījumus Latvijas sabiedrībā turpināja limitēt gan ES noteiktās starptautiskās sankcijas, gan Latvijas, tostarp VDD, mērķtiecīgais darbs Latvijas informatīvās telpas drošības stiprināšanai.

2025. gadā Latvijas sabiedrības vairākums turpināja demonstrēt noturību pret Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātēm. VDD vērtējumā Krievijai pērn neizdevās ar savu kara propagandu un naidīgajiem vēstījumiem destabilizēt Latvijas iekšpolitisko situāciju vai mazināt sabiedrības atbalstu Ukrainai.

Latvijas iedzīvotāji aizvadītajā gadā rūpīgi sekoja līdz aktuālajiem notikumiem saistībā ar Krievijas izvērsto karu Ukrainā un miera noregulējuma procesu, aktīvi paužot savu viedokli un satraukumu savstarpējās diskusijās sociālās tīklošanās vietnēs. Kā liecina VDD veiktais monitorings, sabiedrības vairākums arī 2025. gadā turpināja apliecināt stingru atbalstu Ukrainai un paust nosodījumu Krievijas agresīvajai politikai.

Vienlaikus starptautisko un citu notikumu kontekstā VDD pērn fiksēja būtisku pret Krieviju labvēlīgi noskaņotu personu agresijas izpausmju pieaugumu interneta vidē, kā rezultātā situācija Latvijas informatīvajā telpā bija raksturojama kā saspringta.

Baltkrievija turpināja savas informatīvās ietekmes aktivitātes pakārtot Krievijai, sniedzot atbalstu Kremļa agresīvo ārpolitiku atbalstošu vēstījumu izplatīšanā. Savukārt Ķīna turpināja koncentrēties uz pozitīva publiskā tēla veidošanu Latvijas sabiedrībā, lai veicinātu atbalstu tās iniciatīvām starptautiskā līmenī.

4.1.

KRIEVIJAS INFORMATIVĀS IETEKMES AKTIVITĀTES

Kā liecina VDD rīcībā esošā informācija, Krievija aizvadītajā gadā turpināja savās propagandas aktivitātēs pret Eiropas valstīm, tostarp Latviju, ieguldīt apjomīgus resursus. Krievijas publiskā komunikācija un mērķtiecīgi izvērsts propagandas aktivitātes pret Latviju arī 2025. gadā galvenokārt bija pakārtotas tās mērķiem Ukrainā.

VDD vērtējumā Krievijas kara propaganda joprojām primāri bija fokusēta uz šīs valsts iekšējās auditorijas viedokļa ietekmēšanu. Tādējādi aktualitāti saglabāja jau ierastie propagandas vēstījumi, kas atspoguļo NATO un ES dalībvalstis kā ārējo ienaidnieku, savukārt Krieviju – kā vienīgo krievvalodīgo tiesību un interešu aizstāvi. Vienlaikus dienests 2025. gadā turpināja fiksēt aizvien izteiktākus Kremļa centienus savās interesēs ietekmēt arī starptautisko sabiedrību. Krievijas iekšējās un starptautiskās auditorijas uzskatu veidošanai Kremlis mērķtiecīgi izplatīja vēstījumus par Baltijas valstīm, tostarp Latviju, kā rusofobiskām un nacistiskām.

Tāpat kā 2024. gadā, arī pērn starp Krievijas informatīvās ietekmes aktivitāšu mērķiem bija šķelt un destabilizēt NATO un ES, diskreditēt Ukrainu, noskaņot Latvijas sabiedrību pret valdību un valsts iestādēm, kā arī atgūt starptautiskās sabiedrības labvēlību.

Krievija turpināja uz Latvijas sabiedrību mērķētas informatīvās ietekmes aktivitātes galvenokārt izvērst interneta vidē, aizvien pielāgojoties Krievijas televīzijas

kanālu retranslācijas aizliegumam Latvijā. Kremlis mērķtiecīgi centās sasniegt Latvijas sabiedrību caur sociālās tīklošanās vietnēm, kā arī tiešsaistes saziņas lietotnēm.

Vienlaikus nozīmīgu lomu Krievijas agresīvās ārpolitikas vēstījumu izplatīšanā Latvijā aizvadītajā gadā joprojām saglabāja arī tā dēvētie tradicionālie Kremļa propagandas resursi, tostarp televīzijas kanāli, kuru retranslācija mūsu valstī ir aizliegta. Krievijas televīzijas kanālu saturu sociālās tīklošanās vietnēs “TikTok”, “Facebook” un “Instagram”, kā arī video koplietošanas vietnē “Youtube” regulāri pārpublicēja kanāli, kas ierasti izplata Kremļa propagandas vēstījumus.

Tāpat Kremļa propagandas saturu daļai sabiedrības turpināja nodrošināt nelegālie televīzijas pakalpojumu sniedzēji. Papildus vairāku Krievijas televīzijas kanālu un radio staciju saturs joprojām bija brīvi pieejams uztveršanai apdzīvotās vietās Krievijas pierobežā. Tādējādi VDD vērtējumā arī pērn daļa Latvijas valstspiederīgo bija pakļauti agresīvajai Krievijas kara propagandai un informācijas manipulācijām.

Kā liecina VDD analīze, Krievija turpināja informatīvās ietekmes aktivitātēm intensīvi izmantot ziņapmaiņas lietotni “Telegram”. Ar šīs lietotnes starpniecību agresorvalsts turpināja Latvijas informatīvajā telpā nodrošināt Krievijas propagandas resursu veidotā satura pieejamību. Šādā veidā saturu izplatīja vairāki Krievijas propagandas resursi, piemēram, “Izvestija” un “RIA Novosti”.¹⁸

Tāpat platforma “Telegram” pērn tika izmantota alternatīvu propagandas kanālu tīkla attīstīšanai. Šī tīkla izveidē joprojām mērķtiecīgi iesaistījās VDD uzmanībā jau ilgstoši esošie, pēdējos gados uz Krieviju un Baltkrieviju pārbēgušie prokremliskie aktīvisti.

¹⁸ Kompānija “Telegram” 2025. gada sākumā publiski paziņoja par plāniem ierobežot ES sankcijām pakļauto Krievijas informācijas resursu radītā satura pieejamību. Vienlaikus, kā liecina VDD veiktais informatīvās telpas monitorings, vairākums no šiem kanāliem pērn joprojām bija pieejami Latvijas teritorijā.

KRIEVIJAS INFORMATĪVĀS IETEKMES AKTIVITĀŠU PIEMĒRI

Aizvadītā gada jūnijā Krievijas propagandas resursi atspoguļoja Krievijas pasu izsniegšanas ceremoniju Morozovu ģimenei, kura no Rīgas pārcēlusies uz dzīvi Smolenskas apgabalā Krievijā. Šis gadījums tika manipulatīvi pasniegts kā apliecinājums Latvijā it kā pastāvošajai “krievvalodīgo diskriminācijai”. Fotoattēli (no kreisās) no 2025. gada 15. jūnija publikācijas tā sauktā Krievijas miera fonda tīmekļvietnē un aizvadītā gada 13. jūnija publikācijas laikraksta “Smolenskaya Gazeta” interneta vietnē.

Aizvadītajā gadā Krievija Latvijas diskreditēšanai un sava tēla rehabilitēšanai kā iekšējā, tā starptautiskajā sabiedrībā bieži izmantoja krievvalodīgo pārcelšanās gadījumus no Latvijas uz Krieviju. Agresorvalsts šos gadījumus publiskajā telpā pasniedza sagrozītā un manipulatīvā veidā, pielāgojot ierastajiem dezinformācijas vēstījumiem par “krievvalodīgo diskriminēšanu” un “tiesību pārkāpumiem” Latvijā.

Atbilstoši savām interesēm atspoguļojot krievvalodīgo aizbraukšanas gadījumus no Latvijas, Krievija turpināja mērķtiecīgi popularizēt ārvalstīs dzīvojošo “tautiešu” repatriācijas jeb brīvprātīgās pārcelšanās programmas, piemēram, “Nashi” un “Putj Domoj” (tulkojumā no krievu valodas – “Mūsējie” un “Ceļš mājup”). Šo programmu reklamēšanā tika iesaistīti visi Krievijas propagandas sistēmas līmeņi – sākot no Krievijas amatpersonām un lielajiem propagandas resursiem līdz pat uz Krieviju un Baltkrieviju pārbēgušajiem “tautiešiem”.

Krievija informatīvās ietekmes aktivitātēs pērn turpināja izmantot arī 2022. gadā pieņemtos Imigrācijas likuma grozījumus, kas Latvijā dzīvojošajiem Krievijas pilsoņiem noteica pienākumu nokārtot valsts valodas prasmes pārbaudi, lai varētu turpināt uzturēties mūsu valstī.¹⁹ VDD aizvadītajā gadā regulāri fiksēja, ka šīm prasībām pakļautie Krievijas pilsoņi tika iesaistīti Kremļa īstermiņa dezinformācijas kampaņās, kuru nolūks bija Latvijas diskreditēšana un Krievijas kā vienīgās krievvalodīgo aizstāves pozicionēšana. Visbiežāk dezinformācijas kampaņās tika izmantoti gados vecāki Krievijas pilsoņi, mērķtiecīgi veidojot

emocionāli pielādētus stāstus par šo personu grūtībām izpildīt prasības uzturēšanās tiesību saglabāšanai un vienlaikus ignorējot faktu, ka latviešu valodas apguvei šīm personām vēl pirms grozījumu stāšanās spēkā nereti bija vairāki desmiti gadu. Šajos stāstos tika manipulatīvi sagrozīta informācija gan par pašām personām, gan iemesliem, kādēļ tām bija jāpamet Latvija. Papildu rezonances veicināšanai Krievija šajās propagandas aktivitātēs aktīvi izmantoja t.s. interneta troļļus, kuri vēstījumus tālāk izplatīja sociālās tīklošanās vietnēs.

Aizvadītā gada oktobrī Krievijas propagandas resursi plaši izplatīja dezinformāciju par 75 gadus vecās Krievijas pilsones Ludmilas Mežiņas it kā piespiedu izraidīšanu no Latvijas, kā iemeslu minot personas iestāšanos pret padomju armiju slavināšu objektu nojaukšanu Latvijā. Patiesībā šī persona bija ieguvusi uzturēšanās atļauju Latvijā un kopā ar vīru pārcēlās uz Krieviju brīvprātīgi. Ekrānuzņēmums (no kreisās) no 2025. gada oktobrī sociālās tīklošanās vietnēs izplatīta propagandas resursa “Russia Today” video par L. Mežiņas “izraidīšanu” un 2025. gada 27. oktobrī A. Mamikina “Facebook” profilā publicēts fotoattēls ar L. Mežiņu un viņas vīru Pleskavā.

¹⁹ 2022. gada 24. septembrī spēkā stājās Saeimas veiktie grozījumi Imigrācijas likumā, saskaņā ar kuriem Latvijā ilgstoši dzīvojošajiem Krievijas pilsoņiem, lai turpinātu dzīvot mūsu valstī, bija jāiegūst ES pastāvīgā iedzīvotāja statuss, savukārt tā saņemšanai PMLP jāiesniedz apliecinājums par valsts valodas zināšanām A2 līmenī. Šo grozījumu mērķis bija stiprināt valsts iekšējo drošību un latviešu valodas pozīcijas, kā arī veicināt Latvijā ilgstoši dzīvojošo Krievijas pilsoņu pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā. Vairāk nekā 800 Krievijas pilsoņi līdz aizvadītā gada beigām nepieciešamos dokumentus turpmākas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nebija iesnieguši un viņiem Latvija bija jāatstāj.

Aizvadītajā gadā lietotne “Telegram” turpināja kalpot par nozīmīgu instrumentu arī Krievijas specdienestu pret Latviju vērstās darbībās. “Telegram” tika izmantots gan izlūkziņu vākšanai, gan kaitniecisko darbību un psiholoģisko operāciju organizēšanai un koordinēšanai Latvijas teritorijā. Kā jau minēts pārskata nodaļā par pretizlūkošanu, piemēram, VDD 2025. gada pavasarī aizturētā kaitniecisko darbību veicēju grupa šajā lietotnē saņēma ar konkrētu objektu izlūkošanu un dedzināšanu saistītus uzdevumus, kā arī kontaktpersonām Krievijā atskaitījās par izpildītajiem uzdevumiem. Tāpat VDD aizvadītā gada 27. augustā aizdomās par spiegošanu aizturētā Latvijas pilsoņa izlūkdarbības tika koordinētas lietotnē “Telegram” un konkrētajā gadījumā lietotne tika izmantota arī izlūkziņu nodošanai.

Kremļa propagandas aktivitātēs un pret Latvijas nacionālo drošību izmantojamu izlūkziņu vākšanā arī pērn turpināja piedalīties noziedzīgās organizācijas “Baltijas antifašisti” dalībnieki. Pašpasludinātie “Baltijas antifašisti”, kuri pret Latviju vērstās aktivitātes turpināja no Krievijas teritorijas, arī pērn savā “Telegram” kanālā aicināja sniegt tiem informāciju, kas varētu noderēt Krievijas tiesībsargu iestādēm un specdienestiem, lai vērstos pret Latvijas iedzīvotājiem. Papildus kanāla uzturētāji iesaistījās finansējuma un

materiālu labumu vākšanā agresorvalsts bruņotajiem spēkiem, kā arī izplatīja pret Latviju un latviešiem vērstus naidīgus vēstījumus.

Dienests pērn konstatēja, ka Krievija informatīvās ietekmes aktivitātēs pret Latviju turpināja izmantot tā sauktos troļļus – ārzemēs bāzētus un krievu valodā rakstošus viltus kontus. Šo kontu aktivitāšu mērķis bija izplatīt Krievijas agresīvo ārpolitiku attaisnojošus vēstījumus pie ziņām par starptautiskajiem notikumiem un Krievijas karu pret Ukrainu. VDD vērtējumā šīs aktivitātes bija cieši saistītas ar Krievijas centieniem mazināt Latvijas sabiedrības atbalstu Ukrainai un mēģinājumiem radīt maldīgu iespaidu, ka Latvijas sabiedrībā ir nozīmīgs atbalsts Krievijas agresīvajai politikai.

Tāpat kā nozīmīgu tendenci VDD pērn fiksēja Krievijas centienus aizvien biežāk propagandas aktivitātēs izmantot mākslīgā intelekta rīkus. Ar tiem radīts saturs tika izplatīts galvenokārt sociālās tīklošanās vietnēs. VDD vērtējumā mākslīgā intelekta rīku aizvien biežāka izmantošana norāda uz Krievijas vēlmi maskēt savas aktivitātes Latvijas informatīvajā telpā, nodrošinot šķietami alternatīvu un “neitrālu” informācijas resursu klāsta pieejamību.

VDD NOVĒROTA TENDENCE

Kremlis apzinās, ka Latvijas sabiedrība ir noturīga pret tā propagandas vēstījumiem, tādēļ pērn aizvien lielāks uzsvars tika likts uz informatīvo aktivitāšu automatizēšanu un dažādošanu, izmantojot mākslīgā intelekta rīkus. Vienlaikus, ņemot vērā, ka šis saturs bieži vien bija zemas kvalitātes un turpināja ietvert jau zināmos prokremliskos vēstījumus, šīs aktivitātes nespēja būtiski ietekmēt Latvijas sabiedrību.

4.2.

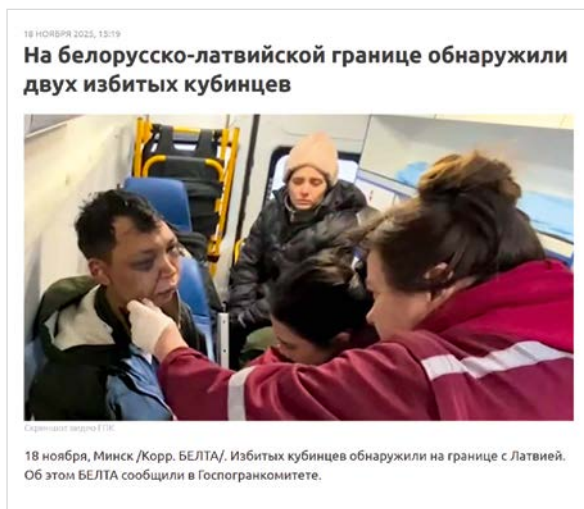
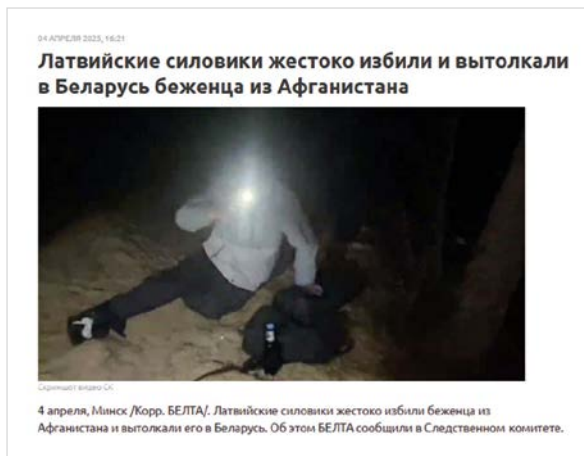
BALTKRIEVIJAS INFORMATĪVĀS IETEKMES AKTIVITĀTES

Aizvadītajā gadā Baltkrievijas propagandas sistēma primāri turpināja koncentrēties uz pozitīva Baltkrievijas un tās autoritārā līdera Aleksandra Lukašenko publiskā tēla veidošanu. Lai novērstu sabiedrības uzmanību no iekšējām problēmām, Baltkrievijas oficiālie informācijas resursi arī mērķtiecīgi diskreditēja Latviju kā ekonomiski, sociāli un morāli pagrimušu valsti. Vienlaikus pret Latviju vērstajās informatīvās ietekmes aktivitātēs Baltkrievija turpināja izplatīt Kremļa agresīvo ārpolitiku atbalstošus vēstījumus.

Nolūkā diskreditēt Latviju Baltkrievija turpināja mērķtiecīgi izplatīt melus par Latvijas dienestu it kā īstenotiem “cilvēktiesību pārkāpumiem” pret trešo valstu migrantiem uz Latvijas un Baltkrievijas robežas.

Aizvadītajā gadā Baltkrievijas propagandas resursi, balstoties uz Baltkrievijas Izmeklēšanas komitejas safabricētiem ziņojumiem, regulāri īstenoja Latviju nomelnojošas dezinformācijas kampaņas. Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn šajās kampaņās tika izplatīti meli par Latvijas robežsargu un karavīru nežēlību pret “bēgļiem”, kas mēģina šķērsot Latvijas robežu.

Safabricēto stāstu ticamības un plašākas rezonances veicināšanai Baltkrievijas propagandas resursi veidoja viltotus “pierādījumus” Latvijas dienestu amatpersonām piedēvētajai cietsirdībai, piemēram, fotogrāfijas un videomateriālus ar it kā no Latvijas spēka struktūru vārdarbības cietušiem un bojāgājušiem “bēgļiem”. Šie materiāli tika izplatīti arī dažādās sociālās tīklošanās platformās. VDD analīze liecina, ka ar šādiem izdomājumiem Baltkrievija ne tikai mēģināja diskreditēt Latviju, bet arī turpināja centienus novelt uz Latviju un citām ES valstīm vainu par pašas mērķtiecīgi izraisīto un uzturēto “migrācijas krīzi” uz Latvijas un Baltkrievijas robežas.

Ekrānuzņēmumi no Baltkrievijas oficiālās ziņu aģentūras “Belta” pērn publicētiem rakstiem, kuros izplatīti meli par migrantu gūtiem miesas bojājumiem un nāves gadījumiem it kā Latvijas robežas apsardzībā iesaistīto dienestu vainas dēļ. Raksti publicēti (no augšas) aizvadītā gada 4. aprīlī un 18. novembrī.

Tāpat Baltkrievijas propagandas resursi 2025. gadā izvērta Latvijas ārpolitikas pastiprinātu kritiku. Baltkrievija turpināja saviem iedzīvotājiem Latvijas pieņemtos lēmumus raksturot kā “nepamatotus” un “histēriskus”. Latvijas rīcībpolitikas nomelnošanai Baltkrievija, līdzīgi Krievijai, izplatīja propagandas vēstījumus par “belorusofobijas” pieaugumu Latvijā.

Papildus 2025. gadā VDD turpināja Latvijas informatīvajā telpā identificēt mērķtiecīgus centienus popularizēt medicīnas tūrisma, kā arī kultūras un sporta pasākumus Baltkrievijā. Šādus vēstījumus izplatīja gan individuālie prokremliskie aktīvisti, gan uz Baltkrieviju pārbēgušie blogeri. Minētās aktivitātes vērtējamās kā Baltkrievijas centieni uzlabot savu tēlu Latvijas sabiedrībā un veicināt nekritiski noskaņoto Latvijas valstspiederīgo ceļošanu uz šo valsti, tādējādi, pašiem to neapzinoties, pakļaujot sevi augstiem izlūkošanas un vervēšanas riskiem.

4.3.

UZ KRIEVIJU UN BALTKRIEVIJU PĀRBĒGUŠO AKTĪVISTU IZMANTOŠANA

Nozīmīgu lomu Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātēs pret Latviju aizvadītajā gadā saglabāja no mūsu valsts uz Krieviju un Baltkrieviju pārbēgušie prokremliskie aktīvisti. VDD aizvadītajā gadā novēroja, ka, ņemot vērā pastāvošos ierobežojumus un vietējo aktīvistu izvairīšanos no atklātas sadarbības ar agresorvalsti, Krievija un Baltkrievija turpināja savām propagandas vajadzībām intensīvi izmantot pārbēgušos “tautiešu” politikas aktīvistus, kā arī citas personas, kuras pārcēlušās uz dzīvi Krievijā vai Baltkrievijā, jo īpaši Krievijas tā saukto repatriācijas jeb brīvprātīgās pārcelšanās programmu ietvaros.

Kā liecina VDD analīze, pārbēdzēji, sniedzot regulāras intervijas Krievijas un Baltkrievijas propagandas resursiem, sevi pozicionēja kā “politiski represētos” un Baltijas valstu “ekspertus” un pauda Latviju diskreditējošus vēstījumus. Tāpat kā 2024. gadā, arī aizvadītajā gadā Kremlim atbalstu informatīvās ietekmes aktivitātēs turpināja nodrošināt, piemēram, uz Krieviju pārbēgušie prokremliskie aktīvisti Sergejs Vasiļjevs, Aleksejs Stefanovs, Ruslans Pankratovs, Andrejs Mamikins, kā arī Baltkrievijā dzīvojošais Romāns Samuļs. VDD konstatēja, ka pērn šo personu lokam pievienojās arī uz Minsku pārbēgušais prokremliskais blogeris Dmitrijs Matajevs. Vienlaikus ar atbalsta sniegšanu agresorvalstu propagandas resursiem šīs personas turpināja arī savu individuālo propagandas projektu attīstīšanu.

Prokremliskais aktīvis A. Stefanovs, kurš ir viens no Krievijas ziņu aģentūras “Rossiya Segodnya” propagandas resursa “Sputnik” satura veidotājiem, pērn saņēma V. Putina pateicības vēstuli “par nopelniem mediju attīstībā un daudzu gadu apzinīgu darbu”. Atzīmējams, ka A. Stefanovs Latvijā ir izsludināts meklēšanā par ES sankciju pārkāpšanu, nodrošinot publikācijas propagandas vietai “Sputnik”.

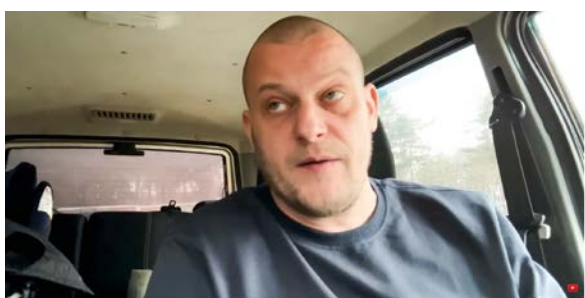
Arī bijušais Eiropas Parlamenta deputāts no Latvijas A. Mamikins, kurš Latvijā izsludināts meklēšanā par Krievijas kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu, pērn turpināja izplatīt Latviju diskreditējošus vēstījumus gan Krievijas propagandas resursos, gan savos kanālos sociālās tīklošanās vietnēs, gan “tautiešu” pasākumos Krievijā. Piemēram, 2025. gada 19. oktobrī A. Mamikins sniedza interviju Krievijas radiokanālā “Komsomolskaya Pravda”, izplatot melīgus apgalvojumus par Latvijā notiekošo.

A. Stefanovs ar V. Putina pateicības vēstuli. Fotoattēls no prokremliskā aktīvista "Telegram" kanālā, publicēts 2025. gada 10. decembrī.

A. Mamikins. Fotoattēls no A. Mamikina "Facebook" profila, publicēts 2025. gada 19. oktobrī.

R. Samuļš. Ekrānuņēmums no aktīvista bloga videokoplietošanas vietnē "Youtube". Konkrētajā videouzrunā, kas publicēta aizvadītā gada 20. novembrī, R. Samuļš pauž Baltijas valstis un Ukrainu diskreditējošus vēstījumus, kā arī atbalstu Krievijai un Baltkrievijai.

D. Matajevs. Ekrānuņēmums no intervijas, kas 2025. gada 4. septembrī publicēta Baltkrievijas propagandas resursa "Belta" kanālā vietnē "YouTube".

Savukārt viens no redzamākajiem pārbēdzējiem uz Baltkrieviju pērn bija Romāns Samuļs, kurš papildus regulārai interviju sniegšanai Baltkrievijas un Krievijas informācijas resursiem mēģināja atjaunot savu personīgo videoblogu vietnē "Youtube". Blogā R. Samuļs turpināja izplatīt propagandas vēstījumus par krievvalodīgo "tiesību pārkāpumiem" Latvijā, kā arī cieši sadarbojās ar citiem Krievijas propagandistiem, kuri regulāri ar naidīgiem un agresīviem vēstījumiem vērsās pret Latviju. Starp R. Samuļa sadarbības partneriem bija, piemēram, Krievijas Baltijas valstu pētījumu asociācijas vadītājs Nikolajs Meževičs un Igaunijas prokremliskais aktīvis Oļegs Besedins²⁰.

Aktivitātes pret Latviju no Baltkrievijas teritorijas pērn turpināja arī blogeris D. Matajevs, piemēram, sniedzot interviju Baltkrievijas oficiālajai ziņu aģentūrai "Belta", kurā stāstīja par savu aizbēgšanu uz Baltkrieviju, skaidrojot to ar it kā nepamatotām represijām pret viņu un "rusofobiju" Latvijā. Atzīmējams, ka pirms pārbēgšanas uz Baltkrieviju D. Matajevs Latvijā izcietā gadu ilgu cietumsodu par vietnē "TikTok" publicētiem video, kuros slavināja un attaisnoja Krievijas bruņoto spēku noziegumus Ukrainā un provocēja nacionālo naidu pret latviešiem.

Līdzās ierastajām propagandas aktivitātēm, Krievija pērn pārbēgušos prokremliskos aktīvistus iesaistīja akadēmiskās un pētnieciskās vides pasākumos, kuros pārbēdzēji uzstājās ar runām par norisēm Baltijas valstīs kā "eksperti" un "profesori".

Mērķtiecīgas aktivitātes pret Latviju un pārējām Baltijas valstīm aizvadītajā gadā izvērsa NVS valstu institūts, kas it kā pēta notiekošo Krievijas robežām tuvajās valstīs un izplata tās agresīvo ārpolitiku attaisnojošus vēstījumus. NVS valstu institūtu vada ES sankcijām pakļautais Krievijas Valsts domes deputāts K. Zatuļins²¹, kurš iepriekš cieši sadarbojies arī ar ilggadējo "tautiešu" politikas aktīvistu T. Ždanoku. Atbilstoši Igaunijas Ārējās izlūkošanas dienesta (EFIS) publicētajai informācijai, NVS valstu institūtu Krievijas specdienesti izmanto kā piesegorganizāciju Krievijas interešu veicināšanai.²²

2025. gada 4. februārī NVS valstu institūts Maskavā organizēja apaļā galda diskusiju ar nosaukumu "Krievijas tautiešu etnocīds Baltijas valstīs kā faktors Krievijai gatavoties karam". Diskusijā piedalījās vairāki uz Krieviju pārbēgušie Baltijas valstu "tautiešu" vides aktīvistu, kuri pauda virkni publisku aicinājumu, kas vērsti pret Latvijas valsts drošību un neatkarību, kā arī uz nacionālā naida provocēšanu starp latviešiem un krieviem.

²⁰ 2025. gada 4. novembrī Igaunijas Drošības policija (KAPO) aizturēja O. Besedinu saistībā ar aizdomām par noziegumiem pret Igaunijas nacionālo drošību. Prokremliskais aktīvis aizturēts saistībā ar iespējamu ES sankciju pārkāpšanu un dalību Krievijas informatīvās ietekmes operācijās sadarbībā ar Krievijas specdienestu interesēs strādājošām personām vismaz kopš 2022. gada.

²¹ Padomes 2022. gada 25. februāra Īstenošanas Regula (ES) 2022/332, ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība.

²² EFIS 2023. gada darbības publiskais pārskats, 50. lpp.

Diskusijas dalībnieku vidū bija vairāki Latvijas valstspiederīgie, tostarp ilggadējais “tautiešu” vides aktīvis Aleksandrs Gapoņenko, kurš minētajai diskusijai bija pieslēdzies tiešsaistē no Latvijas. A. Gapoņenko, kurš tika pieteikts kā “profesors, aktīvis un antifašists”, savā runā pauda Latviju diskreditējošus, melīgus vēstījumus un aicināja Krieviju pret Baltijas valstīm īstenot militāru agresiju, kā arī slavināja Krievijas karadarbību pret Ukrainu.

VDD AIZTUR A. GAPONENKO PAR AICINĀJUMIEM KAITĒT LATVIJAS DROŠĪBAI

Ekrānuzņēmums no A. Gapoņenko tiešsaistē teiktās runas, piedaloties 4. februāra diskusijā Maskavā.

Saistībā ar NVS valstu institūta aizvadītā gada 4. februārī organizētajā diskusijā paustajiem izteikumiem, kas vērsti pret Latvijas valsts drošību, VDD uzsāka kriminālprocesu. Tā ietvaros dienests 13. februārī Latvijā aizturēja vienu no diskusijas dalībniekiem – prokremlisko aktīvistu A. Gapoņenko, kurš diskusijā bija paudis aicinājumus kaitēt Latvijas valsts drošībai.

Kriminālprocess tika uzsākts aizdomās par Krimināllikuma 81.¹ panta otrajā daļā un 78. panta otrajā daļā noteiktajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, t.i., palīdzību Krievijai pret Latvijas valsts drošību vērsta darbībā, kā arī par naida provocēšanu pret latviešiem. Aizvadītā gada 30. maijā VDD aicināja prokuratūru pret A. Gapoņenko par minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem sākt kriminālvajāšanu.

Savukārt pret pārējiem Latvijas valstspiederīgajiem, kuri piedalījās diskusijā, VDD turpina izmeklēšanu atsevišķā kriminālprocesā.

Dienests atgādina, ka neviena persona nav uzskatāma par vainīgu, kamēr tās vaina nozieguma izdarīšanā nav konstatēta likumā noteiktajā kārtībā.

R. Pankratovs 23. septembra NVS valstu institūta diskusijā. Fotoattēls no R. Pankratova “Facebook” profila, publicēts 2025. gada 1. oktobrī.

Atzīmējams, ka NVS institūtā kā pētnieks ir nodarbināts uz Krieviju pārbēgušais propagandists, bijušais Rīgas domes deputāts R. Pankratovs, kurš vadīja arī minēto diskusiju par “Krievijas tautiešu etnocīdu Baltijas valstīs”. Papildus šai diskusijai R. Pankratovs 2025. gada 23. septembrī organizēja līdzīga formāta, arī pret Baltijas valstīm vērstu diskusiju “Krievvalodīgo iedzīvotāju tiesības Baltijas valstīs: pašreizējās tendences, starptautiskie juridiskie aspekti un aizsardzības iniciatīvas.” Arī šajā diskusijā tika spriests par Baltijas valstīs it kā konsekvēnti īstenotu etnocīda politiku pret krieviem.

2025. gada martā Krievijas Ārlietu ministrijas Diplomātiskajā akadēmijā tika atvērts Baltijas valstu un Kaļiņingradas apgabala padziļinātās izpētes klubs. Tā atklāšanas pasākumā piedalījās uz Krieviju pārbēgušais propagandists Vadims Aleksejevs (Avva) un pseidovēsturnieks Igors Gusevs.

Baltijas valstu un Kaļiņingradas apgabala padziļinātās izpētes kluba “Telegram” ieraksts, kurā Baltijas valstis tiek atainotas kā NATO placdarms un buferzona karam pret Krieviju; publicēts 2025. gada 12. maijā.

Minētais izpētes klubs pērn izveidoja kanālu vietnē “Telegram”, kurā regulāri tiek publicētas Krievijas ārpolitikas interesēm atbilstošas interpretācijas par aktualitātēm Baltijas valstīs. Tāpat kanālā tiek iekļauta informācija par kluba organizētajām diskusijām Diplomātiskajā akadēmijā, kuras vada tās mācībspēki un apmeklē studenti. Minētā kanāla izveide vērtējama kā kārtējais Krievijas mēģinājums iejaukties ārvalstu politiskajā un sabiedriskajā dienaskārtībā ar informatīvās ietekmes pasākumu palīdzību.

4.4.

KARA PROPAGANDAS SEKAS

Kā liecina VDD veiktā monitoringa datu analīze, aizvadītajā gadā starptautisko notikumu, kā arī dažādu iekšpolitisko aktualitāšu ietekmē Latvijas sabiedrībā visa gada garumā saglabājās paaugstināts satraukuma un bažu līmenis. Tas izpaudās arī diskusijās sociālās tīklošanās vietnēs.

Salīdzinot ar 2024. gadu, pērn diskusijās sociālās tīklošanās vietnēs būtiski pieauga verbālās agresijas līmenis. VDD 2025. gadā fiksēja divreiz lielāku agresīvo komentāru skaitu nekā 2024. gadā. Īpaši augsts verbālās agresijas līmenis sociālās tīklošanās vietnēs tika fiksēts 2025. gada nogalē. VDD konstatēja, ka verbālās agresijas izplatība aizvadītajā gadā pietuvojās 2022. gada līmenim, kad saistībā ar Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā sociālās tīklošanās vietnes pārpludināja prokremliski un naidīgi vēstījumi.

VDD analīze liecina, ka agresijas izpausmes informatīvajā telpā 2025. gadā visvairāk saasināja šādi notikumi:

- aktualitātes miera sarunu procesā Krievijas sāktā kara Ukrainā izbeigšanai;
- Latvijas un citu sabiedroto valstu sniegtais atbalsts Ukrainai;
- Eiropas reģionālās drošības un Latvijas aizsardzības nozares aktualitātes;
- Latviešu leģionāru piemiņas diena 16. martā;
- Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena 25. martā;
- 9. maijs un tā dēvētās “uzvaras” dienas atzīmēšana Krievijā;
- Pret latviešu tautu vērsta totalitārā komunistiskā režīma genocīda upuru piemiņas diena 7. decembrī;
- Krievijas interesēm atbilstošas Latvijas valstspiederīgo aktivitātes – A. Rosļikova izteikumi 5. jūnija Saeimas sēdē, Jeļenas Kreiles prokremliskās izpausmes un piespriedā cietumsoda pārsūdzēšana, Aleksandra Vabika uzbrukums ukraiņiem vilcienā Šveicē u.c.

VDD analīze liecina, ka 2025. gadā agresīvie komentētāji, ietekmējoties no Krievijas kara propagandas, savos izteikumos tiecās diskreditēt Ukrainu, Latviju un citas Rietumvalstis, slavināja un attaisnoja Krievijas militāro agresiju, provocēja nacionālo un etnisko naidu, kā arī vērsās pret Latviju. Savukārt, komentējot ar reģionālo drošību saistītus notikumus, Krieviju atbalstošie komentētāji centās vairot satraukumu un bailes par nākotni Latvijas sabiedrībā, diskreditēt Latvijas NBS, kā arī mazināt sabiedrības uzticību valsts un starptautiskajām institūcijām, tostarp NATO un ES.

Tipisks agresīva un prokremliska komentētāja profils: DZĪVĒ NEREALIZĒJIES PUSMŪŽA VĪRIETIS

Ilustratīvs foto, VDD

- vecumā no 40 līdz 69 gadiem;
- Latvijas pilsonis vai nepilsonis;
- saziņas valoda – krievu;
- deklarēts Latvijā, visbiežāk dzīvo Rīgā, nereti – ārvalstīs.

Pērn agresīvie prokremliskie komentētāji savos ierakstos visbiežāk attaisnoja un atbalstīja Krievijas karu Ukrainā, izplatīja pret latviešu un ukraiņu tautu vērstus naidīga rakstura izteikumus, kā arī pavairoja pret Latviju vērstus aicinājumus.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, VDD identificēja šādus iemeslus personu agresijas izpausmēm interneta vidē: zems ienākumu un labklājības līmenis; zems izglītības līmenis; alkohola un citu apreibinošo vielu atkarības; garīgās veselības problēmas; emocionālās inteligences un emociju pašregulācijas trūkums; vilšanās politiskajā sistēmā un neticība valsts institūcijām; neuzticēšanās Latvijas medijiem un alternatīvu informācijas avotu izmantošana.

Tāpat prokremliskajiem komentētājiem ir raksturīga nekritiska un nostalgiska attieksme pret padomju okupācijas periodu un antirietumnieciski uzskati.

Prokremliskas izpausmes VDD vērtējumā veicināja arī norises Latvijas iekšpolitikā un sabiedrībā. Piemēram, ievērojamu verbālās agresijas līmeņa pieaugumu informatīvajā telpā izraisīja A. Rosļikova publiski paustie, naidu starp latviešiem un krieviem provocējošie izteikumi, kā arī citu prokremlisko aktivistu darbības. Tāpat etnisku spriedzi diskusijās sociālās tīklošanās vietnēs veicināja atsevišķas atceres dienas, piemēram, 16. martā, 25. martā un 7. decembrī.

Aizvadītajā gadā saistībā ar 9. maiju VDD sociālās tīklošanās vietnēs identificēja vairāk nekā 260 prokremliskas personas, kuras bija publicējušas attēlus ar Krievijas agresīvajam nacionālismam raksturīgu simboliku, tostarp tā saukto Georga lenti, sarkanu piecstaru zvaigzni, sirpi un āmuru. Informāciju par šīm personām VDD atbilstoši piekritībai nosūtīja Valsts policijai, kuras kompetencē ir administratīvo sodu piemērošana par militāro agresiju un kara noziegumus slavinošu simbolu, kā arī totalitāro režīmu, tostarp PSRS, simbolu publisku eksponēšanu.

Dienests novēroja, ka 2025. gadā sociālās tīklošanās vietņu diskusijās aktīvi iesaistījās Latvijai lojālas, proeuropeiskas un Ukrainu atbalstošas personas, kuras konfrontēja prokremliskos komentētājus un atspēkoja to izplatīto dezinformāciju par notikumiem Latvijā, Ukrainā un citviet Eiropā. VDD vērtējumā šāda tendence apliecina, ka Latvijas sabiedrībā turpina dominēt zema tolerance pret prokremliskām izpausmēm, kas ir sabiedrības proaktīvas noturības pret Krievijas dezinformāciju rādītājs.

Līdz ar agresijas līmeņa pieaugumu VDD pērn Latvijas informatīvajā telpā, salīdzinot ar 2024. gadu, konstatēja par trešdaļu lielāku skaitu unikālo lietotāju, kuri izplatīja agresīva rakstura vēstījumus – kopumā ap 500 personu. Salīdzinājumā ar 2024. gadu, VDD pērn fiksēja lielāku komentāru īpatsvaru, kuros pausts atbalsts Krievijas agresijai (51% iepretī 39% 2024. gadā). Šādu komentāru īpatsvara pieaugums dienesta vērtējumā lielā mērā skaidrojams ar Krievijas interesēm šķietami labvēlīgiem pāvērsieniem miera sarunu procesā. Publikācijas par Ukrainai potenciāli neizdevīgu kara iznākumu iedrošināja prokremliskos sociālās tīklošanās vietņu lietotājus uz agresīvāku retoriku.

VDD regulāri veica preventīvas pārrunas ar agresīvākajiem prokremliskajiem komentētājiem, brīdinot par paredzēto kriminālatbildību, ja viņu publicētajā saturā tiks konstatēts noziedzīga nodarījuma sastāvs.

Tāpat, līdzīgi kā 2024. gadā, VDD salīdzinoši bieži fiksēja aicinājumus uz vardarbību un draudus pret valsts amatpersonām, kas skaidrojams ar sabiedrībā valdošo spriedzi par iekšpolitikas un ekonomiskajām

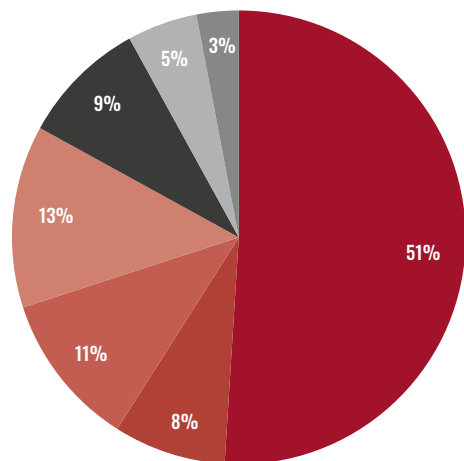
norisēm. Ierasti tika fiksēti arī uz nacionālā un etniskā naida izraisīšanu vērsti komentāri, galvenokārt – pret latviešiem un ukraiņiem.

Lai gan VDD pastāvīgi veica visaptverošu Latvijas informatīvās telpas monitoringu nolūkā identificēt pret valsts drošību vērstas aktivitātes, nozīmīgu atbalstu šādu aktivitāšu identificēšanā dienestam sniedza arī iedzīvotāji. 2025. gadā VDD no sabiedrības saņēma vairākus tūkstošus ziņojumu, kuros iedzīvotāji dienestu informēja par dažādām aktivitātēm sociālās tīklošanās vietnēs un tiešsaistes saziņas lietotnēs:

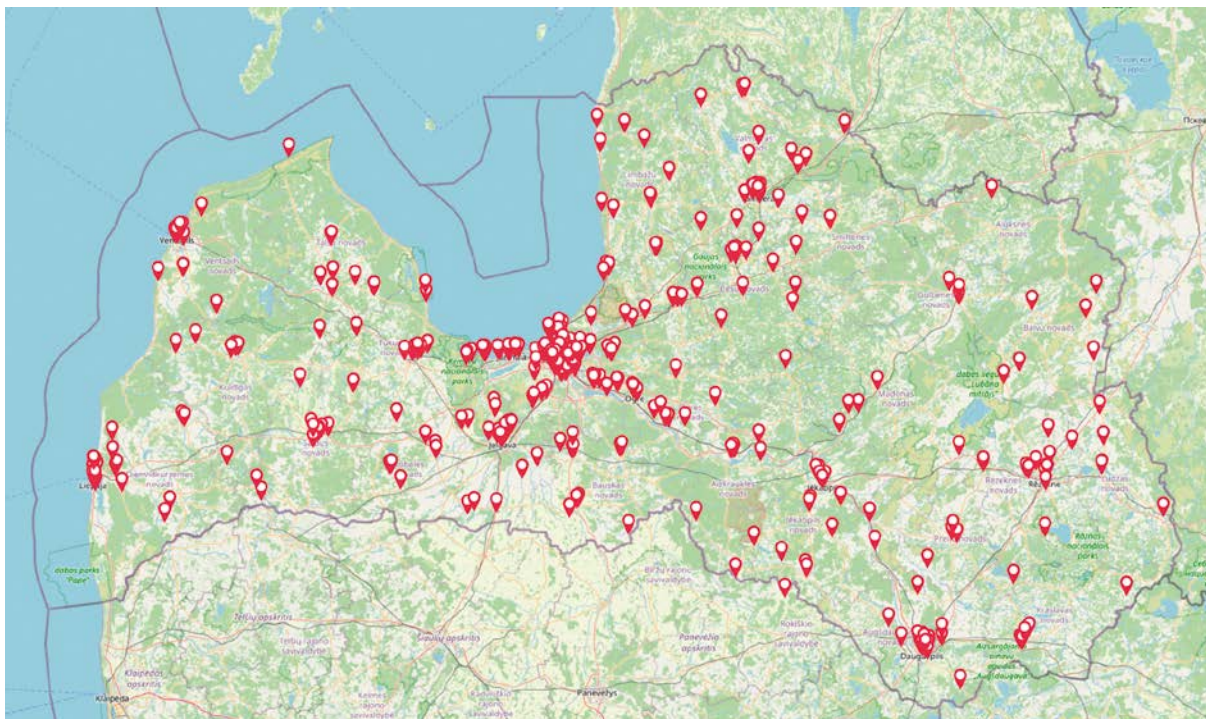
- prokremliskām, Krievijas agresiju un propagandu atbalstošām izpausmēm;
- naidīgiem, agresīviem, uz nacionālā vai etniskā naida izraisīšanu vērstiem ierakstiem;
- ziņotāju uzmanības lokā nonākušām potenciāli Latvijas valstij neļālām personām;
- Krieviju un tās agresiju atbalstošas simbolikas izmantošanu;
- citām izpausmēm, kas var radīt draudus nacionālajai drošībai.

VDD katru iedzīvotāju ziņojumu rūpīgi pārbaudīja, daļā gadījumu ar iedzīvotāju ziņojumos norādītajiem komentētājiem veicot preventīvas pārrunas un brīdinot par potenciālo kriminālatbildību.

Agresīvo komentāru tematika

- Atbalsta paušana Krievijas agresijai
- Nacionālā un etniskā naida izraisīšana
- Pret Latvijas Republiku vērsti izteikumi, aicinājumi
- Draudi, aicinājumi uz vardarbību pret valsts amatpersonām
- Aicinājumi uz nesaskaņotiem protestiem, varas gāšanu
- Sociālā naida un nesaticības izraisīšana
- Citi agresīvi vēstījumi

VDD interneta vidē fiksēto agresīvo un Krieviju atbalstošo komentāru autoru izvietojums Latvijas teritorijā 2025. gadā.

4.5.

KĪNAS INFORMATĪVĀS ĪTEKMES AKTIVITĀTES

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn pozitīva tēla veidošana bija viena no Ķīnas prioritātēm mūsu valstī. Proti, Ķīna mēģināja panākt, lai Latvija ievēro tā dēvēto “vienas Ķīnas” politiku, skrupulozi sekojot līdzi Latvijas iestāžu un organizāciju kontaktiem ar Taivānu. Īpaša uzmanība tika pievērsta Latvijas aizsardzības, akadēmiskās un kultūras nozares institūciju un organizāciju interesei par sadarbību ar Taivānu.

Tāpat, lai demonstrētu Latvijas sabiedrībai Ķīnas it kā neapstrīdamās tiesības uz Taivānu, šis valsts pārstāvji Latvijas publiskajā telpā centās izplatīt Ķīnas interpretāciju par Otrā pasaules kara vēsturi. VDD vērtējumā atsevišķos gadījumos Ķīnas retorika pārklājās ar Kremļa redzējumu un centieniem pārrakstīt vēsturi.

Aizvadītajā gadā Ķīna turpināja veidot un nostiprināt ietekmes pozīcijas Latvijas politikas, akadēmiskajā, zinātnes, ekonomikas un mediju vidē. Ķīnas ilgtermiņa mērķis saglabājās ietekmēt sabiedrisko domu, veicinot tai labvēlīgu politisko lēmumu pieņemšanu un atbalsta sniegšanu Ķīnas iniciatīvām starptautiskā līmenī. Tāpat viens no šīs valsts ģeostratēģiskajiem mērķiem gan Latvijā, gan globāli pērn bija popularizēt tās

Ilustratīvs foto, Freepik

starptautiskās politikas iniciatīvas. Piemēram, pērn VDD identificēja Ķīnas mēģinājumus izplatīt tās redzējumu par vēlamo globālo drošības arhitektūru, ko Ķīna piedāvā kā alternatīvu pašreizējai uz demokrātiskām vērtībām balstītajai starptautiskajai kārtībai. Tādā veidā tā mēģināja vājināt spēcīgās transatlantiskās saites starp Eiropu un ASV.

Atbalstu Ķīnai ietekmes pasākumu īstenošanā pērn sniedza atsevišķas Latvijā dibinātas organizācijas, kuru mērķis ir veicināt Latvijas sadarbību ar Ķīnu. Tāpat šīs valsts intereses un vērtības savās nozarēs lobēja pret Ķīnu labvēlīgi noskaņoti Latvijas valstspiederīgie.

PRETDARBĪBA INFORMATĪVĀS IETEKMES PASĀKUMIEM

Informatīvās telpas monitorings

Pērn VDD turpināja pastāvīgu informatīvās telpas monitoringu, lai identificētu pret Latvijas nacionālās drošības interesēm vērstus vēstījumus izplatīšanas personas un grupas. Gada laikā dienests konstatēja vairākus tūkstošus interneta vidē publicētu izteikumu, kuros pausts atbalsts Krievijas agresijai, veicināta etniskā spriedze vai ietverti citi pret Latvijas valsts drošības interesēm vērsti vēstījumi.

VDD pērn sociālās tīklošanās platformās fiksēja agresijas līmeņa pieaugumu, kura mazināšanai veica preventīvas pārrunas ar agresīvākajiem komentētājiem, atsevišķos gadījumos pret personām uzsākot kriminālprocesu.

Preventīvās pārrunas un personu brīdināšana

VDD aizvadītajā gadā turpināja veikt preventīvas pārrunas ar personām, kuru aktivitātes interneta vidē bija vērstas uz Krievijas agresijas attaisnošanu vai naida izraisīšanu pret latviešiem vai ukraiņiem, taču nebija pietiekams pamats kriminālprocesa uzsākšanai.

Aizvadītajā gadā dienests preventīvas pārrunas veica un par paredzēto kriminālatbildību noziedzīgu nodarījumu veikšanas gadījumā brīdināja vairāk nekā 200 Latvijas valstspiederīgos, kuri dažādās platformās interneta vidē bija izplatījuši pret Latvijas nacionālās drošības interesēm vērstus vēstījumus. Kopumā kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā VDD par potenciālo kriminālatbildību brīdināto interneta lietotāju skaits pārsniedza 2000.

Krimināltiesiskie pasākumi

Gadījumos, kad personu izteikumi interneta vidē pārkāpa vārda brīvības robežas, saturot noziedzīgu nodarījumu pazīmes, VDD uzsāka kriminālprocesu. Kopumā dienests pērn uzsāka astoņus kriminālprocesus saistībā ar

personu izteikumiem interneta vidē. No tiem piecus kriminālprocesus dienests sāka par kara noziegumu publisku attaisnošanu un slavināšanu (četros gadījumos pret ukraiņiem, vienā – pret ebrejiem vērstu noziegumu). Divus kriminālprocesus dienests uzsāka par darbībām interneta vidē, kas vērstas uz nacionālā vai etniskā naida izraisīšanu, savukārt vienu – par pret Latvijas Republiku vērstu aicinājumu.

Propagandas resursu slēgšana

Atbilstoši savai kompetencei VDD arī 2025. gadā turpināja vērtēt dažādu interneta vietņu saturu, lai identificētu tādas vietnes, kas tiek izmantotas Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātēs pret Latviju vai kurās tiek publicēts cits saturs, kas var radīt draudus Latvijas nacionālajai drošībai. Konstatējot šādas interneta vietnes, VDD atbilstoši Elektronisko sakaru likumā noteiktajai kārtībai informēja Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi par šādu interneta vietņu darbību, rekomendējot ierobežot tām piekļuvi no Latvijas teritorijas.

Pērn dienests rosināja ierobežot piekļuvi 179 šādām interneta vietnēm, kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā Latvijas teritorijā atbilstoši dienesta rekomendācijām bloķēto Krievijas propagandas vietņu skaitam tuvojoties 400.

Sabiedrības informēšana

2025. gadā dienests turpināja publiskās komunikācijas aktivitātes, lai vērstu Latvijas sabiedrības uzmanību uz riskiem Latvijas nacionālajai drošībai. Informatīvās telpas drošības jomā dienests publiski sniedza informāciju par Krievijas un Baltkrievijas izplatītajiem propagandas un dezinformācijas vēstījumiem, skaidrojot to mērķus. Tāpat dienests informēja sabiedrību par ierosinātiem kriminālprocesi pret personām, kuras interneta vidē veicināja naidu starp latviešiem un krievi vai slavināja Krievijas izvērsto karu pret Ukrainu, tādējādi veicinot ziņošanu par šādām aktivitātēm.

PROGNOZES

- Krievija turpinās kara propagandas un dezinformācijas aktivitātes, kas ir vērstas pret Latviju un Baltijas valstīm kopumā. Turklāt turpmākajā miera sarunu procesā Krievija aizvien agresīvāk centīsies veicināt Kremļa stratēģiskajiem mērķiem atbilstošu vēstījumu izplatību, lai vairotu starptautiskajā sabiedrībā atbalstu un priekšnoteikumus sev vēlamam miera neregulējamam Ukrainā. Šī mērķa sasniegšanai Krievija turpinās meklēt veidus, kā mazināt Eiropas valstu vienotību un šķelt transatlantiskās attiecības.
- Galvenās platformas Krievijas propagandas un dezinformācijas vēstījumu izplatīšanai arī turpmāk saglabāsies “TikTok”, “YouTube”, “Facebook”, kā arī “Telegram”. Šajās platformās Krievija turpinās veidot dažādus kanālus propagandas satura izplatīšanai Latvijas teritorijā. Šīs platformas savās interesēs turpinās izmantot arī Krievijas specdienesti.
- Prognozējams, ka paralēli darbībai sociālās tīklošanās vietnēs un tiešsaistes saziņas lietotnēs Krievija centīsies savās interesēs izmantot ģeopolitisko situāciju, lai mazinātu ierobežojumus tradicionālajiem informācijas resursiem. Sagaidāms, ka Krievijas radītais spiediens un centieni atgriezties Eiropas valstu, tostarp Latvijas, mediju un izklaides tirgū pieaugs.
- Baltkrievija turpinās sniegt atbalstu Krievijas agresiju attaisnojošu vēstījumu izplatīšanā. Krievijas un Baltkrievijas propagandas aktivitātēs pret Latviju arī turpmāk nozīmīgu lomu spēlēs Latvijas valstspiederīgie, kuri pēdējo gadu laikā pārbēguši uz šīm valstīm. Kremlis Latvijas nomelnošanas aktivitātēs turpinās mērķtiecīgi izmantot gan VDD jau zināmos prokremliskos aktīvistus, gan piesaistīt personas, kuras iepriekš nav nonākušas dienesta uzmanībā.
- Savukārt Ķīna turpinās veidot un nostiprināt ietekmes pozīcijas dažādās vidēs Latvijā, lai veicinātu pozitīvu Ķīnas tēlu sabiedrībā un veicinātu tās interesēm atbilstošu vēstījumu klātbūtni Latvijas informatīvajā telpā. Ķīnas propagandas aktivitāšu mērķi saglabāsies veicināt tai labvēlīgu politisko lēmumu pieņemšanu Latvijā un atbalstu Ķīnas iniciatīvām starptautiskā līmenī, kā arī mazināt atbalstu Taivānai un tās centieniem iegūt neatkarīgas valsts statusu.

05

EKONOMISKĀ DROŠĪBA

Aizvadītajā gadā būtiskākos riskus Latvijas ekonomiskajai drošībai turpināja radīt privātpersonu un uzņēmumu tieša un pastarpināta ekonomiskā sadarbība ar Krieviju, kas dažkārt tika īstenota, neizvērtējot paaugstinātos sankciju pārkāpšanas riskus vai mērķtiecīgi cenšoties apiet ES noteiktās sankcijas. 2025. gadā VDD sāka 22 kriminālprocesus aizdomās par ES pret Krieviju vai Baltkrieviju noteikto sankciju pārkāpšanu.

Lielākā daļa no dienesta pērn uzsāktajiem kriminālprocesiņiem bija saistīti ar neatļautu pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem Krievijā, kā arī ar militāriem mērķiem izmantojamu preču piegādēm uz Krieviju.

Finanšu un ekonomiskās drošības jomā VDD turpināja veikt pārbaudes par personām un uzņēmumiem, kuri uz investīciju pamata vēlējās iegūt ietekmi Latvijas nacionālajai drošībai nozīmīgās komercsabiedrībās, kā arī citos gadījumos, kad valstī bija jāpieņem lēmumi saistībā ar tautsaimniecībai nozīmīgiem sektoriem.

Aizvadītajā gadā būtiskākais enerģētiskās drošības jautājums bija Baltijas valstu atslēgšanās no elektroapgādes tīkla BRELL²³, kas Latviju, Lietuvu un Igauniju ilgu laiku savienoja ar Krieviju un Baltkrieviju. Baltijas valstu atslēgšanās no BRELL un pievienošanās Eiropas vienotajam elektroapgādes tīklam aizvadītā gada sākumā noritēja atbilstoši iepriekš sagatavotajam plānam un bez būtiskiem drošības incidentiem, neizraisot nekādus traucējumus iedzīvotāju ikdienā.

Sekmīgi īstenotais desinhronizācijas process no BRELL parādīja, ka Baltijas valstis var efektīvi īstenot kopīgus projektus, panākot vēlamo rezultātu. Baltijas valstu cieša sadarbība arī turpmāk būs būtisks priekšnoteikums Eiropas platuma dzelzceļa līnijas būvniecības projekta “Rail Baltica” sekmīgai virzībai. Pērn Latvijā “Rail Baltica” projektā joprojām bija novērojama izteikta virzības aizkavēšanās, kas rada ievērojamus riskus projekta pirmās kārtas īstenošanai iepriekš paredzētajā termiņā līdz 2030. gadam.

²³ BRELL – elektroapgādes loks, kas, pamatojoties uz 2001. gadā noslēgtu līgumu, ilgstoši savienoja Latvijas, Lietuvas un Igaunijas elektroapgādes sistēmas ar Krieviju un Baltkrieviju; abreviatūra veidota no elektroapgādes lokā ietilpstošo valstu sākumburtiem.

5.1.

SITUĀCIJA SANKCIJU IEVĒROŠANAS JOMĀ

Aizvadītajā gadā VDD turpināja pievērst pastiprinātu uzmanību procesiem, kas saistīti ar paaugstinātiem sankciju pārkāpšanas vai apiešanas riskiem.

2025. gadā būtiskus riskus turpināja radīt gan vietējo, gan ārvalstu uzņēmēju pārrobežu biznesa darījumi ar ES importa vai eksporta ierobežojumiem pakļautām precēm austrumu virzienā. VDD vērtējumā paaugstināti sankciju pārkāpšanas riski joprojām ir attiecināmi uz sankcijām pakļauto preču tirdzniecību ar Āzijas un Tuvo Austrumu reģiona valstīm, kuras nav ieviesušas tirdzniecības ierobežojumus ar Krieviju.

VDD veiktā informācijas analīze liecina, ka negodprātīgi uzņēmēji pērn peļņas gūšanas nolūkos turpināja mēģinājumus slēpt biznesa darījumu patieso saturu un saistību ar Krieviju. Lai apietu ES noteiktos konkrētu preču importa vai eksporta ierobežojumus, uzņēmēji turpināja viltot preču pavaddokumentus, iesaistīja starpniekus Eiropā un trešajās valstīs, kā arī izvēlējās sarežģītus un ekonomiski nepamatotus preču piegādes maršrutus un veidus. Novērst un izmeklēt sektorālo sankciju jeb konkrētu preču eksporta vai importa aizliegumu pārkāpumus pērn atbilstoši piekritībai turpināja Valsts ieņēmumu dienesta struktūrvienības: Muitas pārvalde un Nodokļu un muitas policijas pārvalde.²⁴

Pērn VDD konstatēja vairākus sankciju pārkāpšanas gadījumus, kad privātpersonas bija neatļauti sniegušas noteiktus pakalpojumus uzņēmumiem Krievijā. Daļa personu bija noslēgušas darba līgumu ar Krievijā reģistrētu uzņēmumu, savukārt daļa pakalpojumus

uzņēmumiem Krievijā bija neatļauti sniegušas, darbojoties kā pašnodarbinātas personas.

Izvērtējot šo personu darbības, VDD novēroja, ka atsevišķas no šīm personām nebija apzinājušas un kritiski izvērtējušas ar darba tiesiskajām attiecībām un pienākumiem saistītos sankciju pārkāpšanas riskus, piemēram, saistībā ar attālinātu pakalpojumu sniegšanu.

Aizvadītajā gadā VDD turpināja sadarbību ar vairākām valsts institūcijām ES pret Krieviju un Baltkrieviju noteiktā sankciju režīma un tā nodrošināšanas pilnveidošanā, kā arī sankciju pārkāpšanas gadījumu un risku identificēšanā. Visintensīvākā sadarbība sankciju režīma un tā nodrošināšanas pilnveidošanā VDD pērn bija ar Ārlietu ministriju, kas ir koordinējošā iestāde par sankciju noteikšanu Latvijā, tai skaitā par saziņu ar starptautiskajām organizācijām un ārvalstu kompetentajām institūcijām. Savukārt sankciju pārkāpšanas gadījumu identificēšanā VDD visintensīvākā sadarbība bija ar Finanšu izlūkošanas dienestu (FID), kas dienestam regulāri sūtīja informāciju par iespējamām sankciju pārkāpumiem.

VDD vērtējumā Krievijas agresijas mazināšanai ir nepieciešams turpināt pastiprināt ES sankciju režīmu pret šo agresorvalsti, nosakot papildu sankcijas gan pret fiziskām un juridiskām personām, gan ekonomikas sektoriem Krievijā. Saistībā ar minēto VDD sadarbībā ar Ārlietu ministriju aizvadītajā gadā turpināja pierādījumu apkopošanu, kas nepieciešami jaunu agresorvalsts subjektu iekļaušanai ES sankciju sarakstos.

Papildus VDD pērn turpināja vērst sankciju režīma nodrošināšanā iesaistīto institūciju uzmanību uz sankciju apiešanas riskiem, kas saistīti ar sankcijām pakļauto preču piegādēm un maksājumu plūsmām ar uzņēmumiem trešajās valstīs, kurās ES pret Krieviju

²⁴ No 2026. gada 1. janvāra Nodokļu un muitas policijas pārvalde no VID struktūrvienības kļuva par atsevišķu, jaunu tiešās pārvaldes iestādi – Nodokļu un muitas policiju (NMP), kas ir iekšlietu ministra pārraudzībā.

un Baltkrieviju noteiktās sankcijas netiek piemērotas vai arī sankciju ievērošana tiek nepilnīgi uzraudzīta. Sankciju apiešanas shēmās aizvadītajā gadā visbiežāk tika iesaistītas Āzijas un Tuvo Austrumu reģiona valstis, tostarp Ķīna.

VDD VĒRŠ UZMANĪBU!

Dienests pērn konstatēja gadījumus, kad personas algas saņemšanai no uzņēmumiem Krievijā un citiem maksājumiem bija izmantojušas ES sankcijām pakļautu Krievijas banku pakalpojumus. VDD uzsver: ES sankcijas aizliedz tieši vai netieši darīt pieejamus finanšu līdzekļus daudzām Krievijas komercbankām un finanšu iestādēm. Nezināšana vai vienaldzīga izturēšanās pret ES noteiktajām sankcijām neatbrīvo no atbildības par to pārkāpšanu.

5.2.

SANKCIJU PĀRKĀPUMU IZMEKLĒŠANA

Informāciju par iespējamiem starptautisko sankciju pārkāpumiem VDD ieguva gan operatīvās darbības rezultātā, gan no citām valsts institūcijām, finanšu iestādēm, uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Rezultatīvākā aizvadītajā gadā bija dienesta sadarbība ar FID, uz kura atzinumu pamata dienests pērn uzsāka vairākus kriminālprocesus.

VDD aizvadītajā gadā uzsāka 22 kriminālprocesus aizdomās par ES pret Krieviju vai Baltkrieviju²⁵ noteikto sankciju pārkāpšanu. Līdzīgi kā 2024. gadā, lielākā daļa jeb desmit no tiem tika sākti aizdomās par pakalpojumu neatļautu sniegšanu Krievijā reģistrētiem uzņēmumiem, privātpersonām sniedzot pakalpojumus vai nu Krievijas teritorijā, vai arī attālināti no mūsu valsts teritorijas. Septiņi kriminālprocesi tika sākti saistībā ar noteiktu preču neatļautu nodrošināšanu Krievijai, bet viens kriminālprocess – saistībā ar noteiktu preču neatļautu nodrošināšanu Baltkrievijai. Savukārt četrus kriminālprocesus dienests uzsāka aizdomās par finanšu līdzekļu vai citu resursu neatļautu nodrošināšanu ES sankciju sarakstos iekļautiem Krievijas uzņēmējiem vai – vienā gadījumā – organizācijai.

Kriminālprocesi par neatļautu pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem Krievijā 2025. gadā tika sākti gan pret Latvijas pilsoņiem, gan Krievijas pilsoņiem ar uzturēšanās tiesībām Latvijā. Aizdomās turētās personas

uzņēmumiem Krievijā bija sniegušas tādu pakalpojumus kā reklāmas un sabiedrisko attiecību, programmēšanas un IT konsultāciju, projektu vadības, kā arī konsultāciju saimnieciskās darbības un vadībinību jomā. Lielākā daļa no personām uzņēmumiem Krievijā bija sniegušas konsultācijas saimnieciskās darbības un vadībinību jomā, tostarp Krievijas uzņēmumos esot nodarbinātas tādos amatos kā ģenerāldirektors, ģenerāldirektora padomnieks, finanšu direktors un galvenais ekonomists. Tāpat vairākas personas uzņēmumiem bija sniegušas IT jomas pakalpojumus.

No kriminālprocesiem, ko VDD 2025. gadā uzsāka aizdomās par neatļautu preču eksportu uz Krieviju, lielākā daļa jeb seši kriminālprocesi bija saistīti ar militāriem mērķiem un karadarbībā Ukrainā potenciāli izmantojamām precēm, piemēram, satelīta interneta sistēmām “Starlink Mini”, munīciju un elektronikas komponentēm. Viens kriminālprocess bija saistīts ar citu sankcijām pakļautu preču neatļautu sagādi un nosūtīšanu uz Krieviju.

Savukārt vienā kriminālprocesā VDD konstatēja Latvijā reģistrēta uzņēmuma iespējamu iesaisti finanšu shēmā Baltkrievijā reģistrēta uzņēmuma interesēs. Dienestam ir aizdomas par Latvijas uzņēmuma veiktiem maksājumiem Turcijas uzņēmumam par sankcijām pakļautu preču piegādi uz Baltkrieviju.

Tāpat divi kriminālprocesi pērn uzsākti aizdomās par saimniecisko resursu neatļautu nodrošināšanu ES sankciju sarakstos iekļautiem Krievijas uzņēmējiem, savukārt viens – par finanšu līdzekļu neatļautu nodrošināšanu ES sankciju sarakstā iekļautam Krievijas uzņēmējam. Pēdējā minētajā kriminālprocesā VDD konstatēja iespējamu finanšu darījumu shēmu, kurā iesaistīts viens Serbijas uzņēmums un divi Latvijas uzņēmumi, no kuriem viens atrodas sankcijām pakļauta Krievijas uzņēmēja kontrolē. Dienestam ir aizdomas, ka šo uzņēmumu noslēgta trīspusēja līguma rezultātā ES sankcijām pakļautajam Krievijas uzņēmējam netieši ir nodrošināti finanšu līdzekļi konkrētu parādsaistību dzēšanai.

Izmeklēšanas rezultātā VDD ieguva atbilstošu pierādījumu kopumu septiņos no 2025. gadā sāktajiem kriminālprocesiem, aicinot prokuratūru pret aizdomās turētajām personām sākt kriminālvajāšanu. Pieci kriminālvajāšanai nosūtītie kriminālprocesi ir saistīti ar neatļautu pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem Krievijā, bet divi saistīti ar neatļautu militāriem mērķiem izmantojamu preču piegādi uz Krieviju. 15 pērn uzsāktajos kriminālprocesos VDD izmeklēšanu vēl turpina.

²⁵ 21 kriminālprocess uzsākts aizdomās par pret Krieviju noteikto sankciju pārkāpšanu, savukārt viens – aizdomās par pret Baltkrieviju noteikto sankciju pārkāpšanu.

Papildus VDD pērn kriminālvajāšanai nosūtīja trīs 2024. gadā sāktus un divus 2023. gadā sāktus kriminālprocesus par ES sankciju pārkāpšanu. Divi no šiem kriminālprocesi bija saistīti ar neatļautu pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem Krievijā, viens ar militāriem mērķiem izmantojamu preču neatļautu piegādi uz Krieviju, savukārt divi – ar finanšu un citu resursu nodrošināšanu ES sankciju sarakstos iekļautām

personām. Savukārt vienā 2024. gadā sāktā un kriminālvajāšanai nosūtītā kriminālprocesā aizdomās turētā persona atzina savu vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un ar prokuroru noslēdza vienošanos par sodu. Šajā kriminālprocesā personai tika piemērots naudas sods (detalizētāk par konkrēto gadījumu rāmī “Atklāts sankciju pārkāpums – IT pakalpojumu neatļauta sniegšana uzņēmumam Krievijā”).

REKOMENDĀCIJAS IKVIENAM SANKCIJU PĀRKĀPŠANAS RISKU MAZINĀŠANAI

VDD atgādina, ka pienākums ievērot ES noteiktās sankcijas attiecas uz ikvienu: gan privātpersonām un individuālajiem komersantiem, gan privātiem uzņēmumiem, organizācijām, valsts institūcijām un kapitālsabiedrībām.

Ilustratīvs foto, Pexels

Ieteikumi iedzīvotājiem

VDD rekomendē Latvijas iedzīvotājiem neiesaistīties darba attiecībās ar Krievijas un Baltkrievijas uzņēmumiem, kā arī atturēties no jebkādu pakalpojumu sniegšanas šo ES sankcijām pakļauto valstu uzņēmumiem, jo par šādu sadarbību var draudēt kriminālatbildība.

- Sadarbības ierobežojumi attiecas arī uz citu valstu uzņēmumiem, kas saistīti ar Krieviju vai Baltkrieviju (īpašnieki, patiesie labuma guvēji u.tml.).
- ES ir noteikts pakalpojumu saraksts, kurus ir aizliegts sniegt uzņēmumiem un citām juridiskām personām Krievijā. Šajā sarakstā ietilpst IT pakalpojumi, grāmatvedības pakalpojumi un audits, juridisko konsultāciju pakalpojumi, konsultācijas nodokļu jomā, konsultācijas saimnieciskās darbības un vadībinību jomā, sabiedrisko attiecību un reklāmas pakalpojumi, būvniecības, arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi, tirgus izpēte un sabiedriskās domas aptauja, starpniecības pakalpojumi un vairāki citi pakalpojumu veidi.²⁶

- ES sankciju regulas pilnībā aizliedz tieši vai netieši darīt pieejamus finanšu līdzekļus vai jebkādas saimnieciskos resursus (tostarp jebkādas pakalpojumus) fiziskajām un juridiskajām personām, kuras ir iekļautas ES sankciju sarakstos par darbībām, ar ko grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība vai destabilizēta situācija Ukrainā.²⁷

Ieteikumi uzņēmējiem

VDD rekomendē Latvijas uzņēmējiem, vērtējot jebkuru potenciālo biznesa partneri un darījumu, vienmēr rūpīgi pārliecināties, vai tas nav pakļauts ES pret Krieviju vai Baltkrieviju noteiktajām sankcijām.

- Pirms iesaistīšanās darījumos rūpīgi izvērtēt visas iesaistītās puses, lai neapzināti neklūtu par dalībnieku pret Krieviju vai Baltkrieviju noteikto sankciju apiešanas shēmā.
- Ievērot īpašu piesardzību, veicot biznesa darījumus, kuros iesaistītas preces, ko aizliegts eksportēt uz Krieviju vai Baltkrieviju vai arī importēt no šīm valstīm.
- Ņemt vērā, ka paaugstināti sankciju apiešanas riski attiecas uz eksporta un importa darījumiem ar Krievijas kaimiņvalstīm un Tuvo Austrumu reģiona valstīm, jo šādos gadījumos preču patiesais galamērķis vai izcelsmes avots var būt Krievija.
- Apzināt un pārvaldīt ar savu biznesa darbību saistītos sankciju pārkāpšanas riskus, periodiski pilnveidojot iekšējos risku kontroles mehānismus un īstenojot atbilstošus risku mazināšanas pasākumus.

²⁶ Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulas (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, 5.n pants u.c.

²⁷ Padomes 2014. gada 17. marta Regulas (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, 2. pants.

VDD ATGĀDINA!

Ikvienam ir pienākums pašam pārliecināties, vai darījuma, darba attiecību vai pakalpojuma sniegšanas rezultātā netiks pārkāptas ES noteiktās sankcijas. Nezināšana neatbrīvo no atbildības. Par ES noteikto sankciju pārkāpšanu var tikt piemērota brīvības atņemšana uz laiku līdz pat 12 gadiem.

Atklāts sankciju pārkāpums:

IT PAKALPOJUMU NEATĻAUTA SNIEGŠANA UZŅĒMUMAM KRIEVIJĀ

Ilustratīvs foto, Freepik

Aizvadītajā gadā VDD izmeklēšanas rezultātā kāds Latvijas pilsonis atzina savu vainu ES noteikto sankciju pārkāpšanā, neatļauti sniedzot IT pakalpojumus uzņēmumam Krievijā, un noslēdza ar prokuroru vienošanos par naudas sodu. Papildus no šīs personas ar tiesas spriedumu valsts labā tika konfiscēti neatļautās sadarbības rezultātā noziedzīgi iegūtie vairāk nekā 36 tūkstoši eiro.

Kriminālprocesu pret šo Latvijas pilsoni aizdomās par ES noteikto sankciju pārkāpšanu VDD uzsāka 2024. gada 22. jūlijā. Krievijas uzņēmums, ar kuru persona sadarbojās, nodarbojas ar informācijas sistēmu programmatūras izstrādi un savus pakalpojumus nodrošina gan Krievijas valsts institūcijām, gan privātā sektora uzņēmumiem, kas turpina darbību Krievijā, neraugoties uz agresorvalsts sāktu karu Ukrainā.

Izmeklēšanā VDD noskaidroja, ka Latvijas pilsonis 2023. gadā ar šo Krievijas uzņēmumu bija noslēdzis

darba līgumu par attālinātu darba veikšanu, kas ietvēra programmatūras risinājumu izstrādi un uzturēšanu, izstrādes komandas jauno darbinieku adaptācijas procesa organizēšanu un citus uzdevumus. Persona Krievijas uzņēmuma struktūrvienībā attālināti pildīja vadošā programmēšanas inženiera pienākumus, tādējādi šim Krievijas uzņēmumam pret atlīdzību ilgstoši un sistemātiski nodrošinot ES aizliegumam pakļautos IT konsultāciju pakalpojumus.

2024. gada 9. decembrī VDD nosūtīja kriminālprocesa materiālus prokuratūrai, aicinot pret personu sākt kriminālvajāšanu par ES noteikto sankciju pārkāpšanu.

Izmeklēšanas rezultāts:

Persona savu vainu atzina un ar prokuroru noslēdza vienošanos par sodu 9620 eiro apmērā, ko tiesa apstiprināja 2025. gada 22. maijā. Tāpat tiesa nolēma personas bankas kontos arestēto naudu – kopumā 36 787 eiro – konfiscēt valsts labā kā noziedzīgi iegūtus līdzekļus.

MILITĀRIEM MĒRĶIEM IZMANTOJAMU PREČU NEATĻAUTS EKSPORTS UZ KRIEVIJU

Ilustratīvs foto, VDD

Ložu pārvešanas mēģinājums uz Krieviju

VDD 2025. gada 24. novembrī rosināja prokuratūru uzsākt kriminālvajāšanu pret Krievijas pilsoni par ES noteikto sankciju pārkāpšanas mēģinājumu, cenšoties pārvietot pāri Latvijas robežai un ievest Krievijā lielu daudzumu šaujamieroču munīcijas sastāvdaļu – 10 tūkstošus ložu.

Terehovas muitas kontroles punktā prece tika atrasta paslēpta personas vadītā kravas transportlīdzekļa kabinē un izņemta. VDD par transportlīdzeklī konstatētajiem iepakojumiem ar lodēm informēja Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde.

Kriminālprocesu pret šo personu VDD uzsāka 2025. gada 27. septembrī aizdomās par Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā un 84. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, t.i., ES sankciju pārkāpšanas mēģinājumu.

Reaģējot uz Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu, ES kopš 2022. gada 7. oktobra ir aizliegta šaujamieroču, to detaļu un būtisku sastāvdaļu, kā arī munīcijas tieša vai netieša pārdošana, piegādāšana, nodošana vai eksportēšana uz Krieviju²⁸ un par šī aizlieguma pārkāpšanu ir paredzēta kriminālatbildība.

VDD izmeklēšanas laikā iegūtais pierādījumu kopums un sniegtās liecības apstiprināja aizdomās turētās personas nodomu nogādāt militāriem mērķiem izmantojamās preces agresorvalstī.

Daļa kratīšanās izņemto iepakojumu ar "Starlink Mini" iekārtām. Foto: VDD

Portatīvu interneta sistēmu nodrošināšana Krievijas armijai

VDD 2025. gada 5. martā aicināja prokuratūru sākt kriminālvajāšanu pret četrām personām par pārnēsājamo satelīta interneta sistēmu iegādāšanos un piegādāšanu Krievijas armijai izmantošanai karadarbībā Ukrainā, pārkāpjot ES noteiktās sankcijas. Savukārt 6. jūnijā dienests rosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret vēl divām noziedzīgajās darbībās iesaistītām personām.

Kriminālprocesu aizdomās par interneta sistēmu nodrošināšanu Krievijas armijai VDD uzsāka 2024. gada 9. oktobrī. VDD iegūtā informācija liecināja, ka personu grupa internetā pasūtījusi un pēc saņemšanas nosūtījusi uz Krieviju vairākus desmitus ASV uzņēmuma "SpaceX" ražoto satelīta interneta sistēmu "Starlink Mini" – pārvietojamu antenu, kuras nodrošina piekļuvi internetam gandrīz no jebkuras vietas. ES ir noteikusi aizliegumu šādas sistēmas nodot jebkurai fiziskai vai juridiskai personai Krievijā.

VDD izmeklēšanā noskaidroja, ka minētās satelīta interneta sistēmas uz Krieviju tika nogādātas, iesaistot kravas automašīnu šoferus slēptā preču pārvešanā.

Dienests personām inkriminē Krimināllikuma 77.² pantā un 84. panta trešajā daļā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, t.i., mantas vākšanu un nodošanu ārpus Latvijas teritorijas notiekošā bruņotā konfliktā iesaistītai pusei, kuras darbība vērsta pret citas valsts teritoriālo neaizskaramību, kā arī ES noteikto sankciju pret Krieviju pārkāpšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, ar ko radīts būtisks kaitējums.

Kriminālvajāšanu rosināts sākt pret vienu Azerbaidžānas pilsoni, trīs Latvijas pilsoņiem un diviem Latvijas nepilsoņiem.

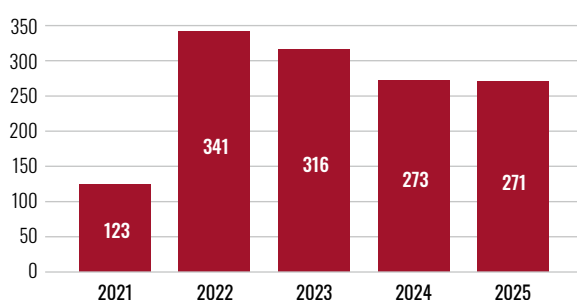
²⁸ Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulas (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, 2.a.pants.

5.3.

SAŅEMTIE ZIŅOJUMI PAR IESPĒJAMIEM SANKCIJU PĀRKĀPUMIEM

Līdzās mērķtiecīgai informācijas iegūšanai, VDD aizvadītajā gadā, tāpat kā citus gadus, vērtēja arī no citām valsts institūcijām un privātā sektora saņemtu informāciju par iespējamiem starptautisko sankciju pārkāpšanas gadījumiem.

VDD saņemto sankciju ziņojumu dinamika

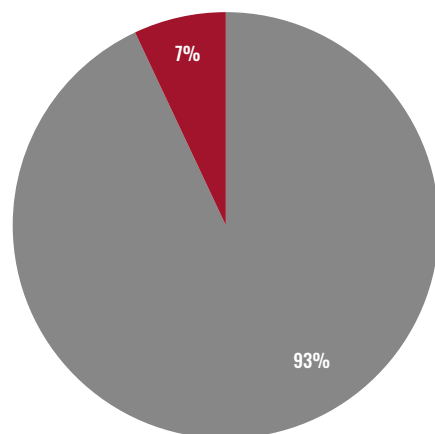
Pērn VDD saņēma kopumā 271 ziņojumu par iespējamiem sankciju pārkāpumiem. 145 ziņojumus VDD saņēma no valsts iestādēm, no kuriem lielākā daļa – 127 – bija no FID.²⁹ 110 ziņojumus dienests saņēma no bankām un citiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem, 12 ziņojumus dienests saņēma no privātpersonām, savukārt četri ziņojumi bija no uzņēmumiem un citām juridiskām personām.

Atzīmējams, ka ar grozījumiem Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā, kas stājās spēkā 2025. gada 10. jūnijā, tika atvieglota ziņošanas kārtība aizdomu gadījumā par starptautisko sankciju pārkāpšanu vai pārkāpšanas mēģinājumu, turpmāk nosakot vienu iestādi, kurai šādi ziņojumi ir iesniedzami, proti, FID. Ziņošanas pienākums ir noteikts minētā likuma 17. pantā. FID veic ziņojumos minēto darījumu padziļinātu izpēti un pamatotu aizdomu gadījumā par ES sankciju pārkāpšanu nosūta atzinumu VDD tālākai vērtēšanai un potenciālai izmeklēšanas uzsākšanai.

Ņemot vērā minētās izmaiņas, 2025. gadā pieauga VDD saņemto ziņojumu skaits no FID (2024. gadā – 83), savukārt ziņojumu skaits no citām valsts institūcijām un privātā sektora ievērojami saruka (2024. gadā – 190). Daļa institūciju, visbiežāk – bankas un citi finanšu pakalpojumu sniedzēji, joprojām inerces iespaidā turpināja sūtīt ziņojumus VDD vai arī abām institūcijām

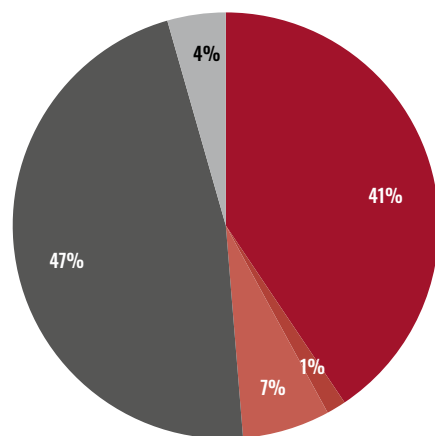
vienlaikus. VDD vērtējumā arī turpmāk saglabāsies tendence, ka aizvien lielāka daļa ziņojumu tiks saņemta no FID, tiem jau ietverot kvalitatīvu gadījumu analīzi. Savukārt no citām institūcijām un privātā sektora, tām pakāpeniski pielāgojoties jaunajai ziņošanas kārtībai, ziņojumu skaits pakāpeniski saruks.

Saņemto ziņojumu par ES sankciju iespējamiem pārkāpumiem sadalījums pēc sankciju mērķa valsts

- ES noteikto sankciju pret Krieviju iespējami pārkāpumi
- ES noteikto sankciju pret Baltkrieviju iespējami pārkāpumi

VDD saņemto ziņojumu sadalījums pēc ziņotāja

- FID
- Bankas
- Citas valsts iestādes
- Fiziskas personas
- Citas juridiskas personas

Dienests padziļināti analizēja katru gadījumu, par kuru tika saņemta informācija. Konstatējot noziedzīga nodarījuma pazīmes, VDD uzsāka kriminālprocesuālas darbības. Pērn, pamatojoties uz FID atzinumiem, dienests uzsāka kopumā 13 kriminālprocesus aizdomās par ES noteikto sankciju pārkāpšanu.

²⁹ No minētā skaita 37 ziņojumiem primārais adresāts bija citas tiesībsargāšanas un par sankciju uzraudzību atbildīgās iestādes.

Lielākā daļa jeb 93% no VDD saņemtajiem ziņojumiem pērn bija par ES pret Krieviju noteikto sankciju iespējamiem pārkāpumiem, savukārt 7% ziņojumu – par ES pret Baltkrieviju noteikto sankciju iespējamiem pārkāpumiem. Dienests saņēma arī vienu ziņojumu par ES pret Irāku un Irānu noteikto sankciju iespējamu pārkāpšanu.

Līdzīgi kā 2023. un 2024. gadā, pērn lielākā daļa VDD saņemto ziņojumu bija par ES sektorālo sankciju jeb noteiktu pakalpojumu vai preču importa vai eksporta aizliegumu iespējamu pārkāpšanu.

5.4.

INVESTORU PĀRBAUDES

VDD aizvadītajā gadā turpināja pārbaudīt investorus, kuri uz ieguldījumu pamata pretendēja uz būtiskas līdzdalības vai izšķirošas ietekmes iegūšanu Latvijas nacionālajai drošībai nozīmīgās komercsabiedrībās.³⁰ Pārbaūžu gaitā dienests vērtēja, vai ārvalstu pilsoņu vai uzņēmumu ieguldījumi stratēģiski nozīmīgos uzņēmumos un tautsaimniecības nozarēs neatstās negatīvu ietekmi uz Latvijas nacionālo drošību.

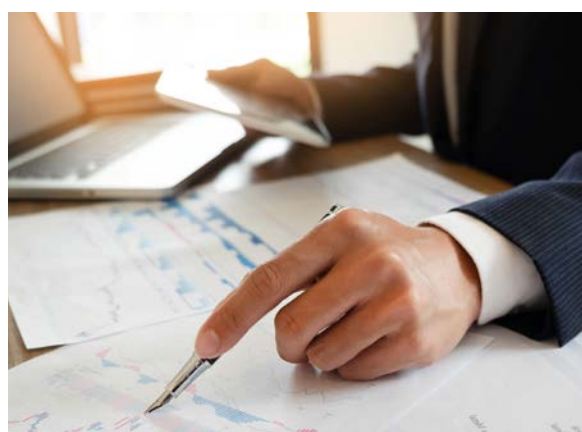
2025. gadā dienests atbilstoši savai kompetencei izvērtēja deviņus potenciālos investorus nacionālajai drošībai nozīmīgās komercsabiedrībās, sniedzot par tiem atzinumus Ekonomikas ministrijai. Visos šajos gadījumos VDD Ekonomikas ministrijai sniedza pozitīvu atzinumu, jo izvērtējums neliecināja par konkrēto investoru radītu apdraudējumu nacionālajai drošībai.

Atbilstoši ES regulējumam³¹ un Ministru kabineta noteiktajai kārtībai³² dienests izvērtēja arī no Ekonomikas ministrijas regulāri saņemto informāciju par trešo valstu investoru – uzņēmumu un fizisku personu – potenciālajiem tiešajiem ieguldījumiem, kas tiek vērtēti citās ES dalībvalstīs. 2025. gadā dienests no Ekonomikas ministrijas saņēma 658 paziņojumus (2024. gadā – 275) par trešo valstu investoru potenciālajiem tiešajiem ieguldījumiem citās ES dalībvalstīs. Veikto pārbaūžu rezultātā VDD ar šiem investoriem un ieguldījumiem saistītus riskus mūsu valsts drošības interesēm nekonstatēja.

Tāpat VDD 2025. gadā pēc Latvijas Bankas pieprasījuma turpināja pārbaudīt finanšu pakalpojumu sniedzējus, galvenokārt – finanšu tehnoloģiju uzņēmumus, kuri vēlējās uzsākt savu darbību Latvijā. VDD pērn pēc Latvijas Bankas pieprasījuma veica divpadsmit šādu uzņēmumu īpašnieku, valdes locekļu un patieso labuma guvēju pārbaudes. Piecos no šiem gadījumiem VDD konstatēja ar finanšu pakalpojumu sniedzēju saistītus paaugstinātus riskus, par tiem informējot Latvijas Banku. Starp šiem riskiem bija, piemēram, personu ar ietekmi agrāka iesaiste finanšu krāpšanā, saiknes ar Krieviju un atrašanās citu valstu nacionālajos sankciju sarakstos.

Aizvadītajā gadā VDD Ekonomikas ministrijai sniedza izvērtētu vērtējumu saistībā ar potenciālām Ķīnas investīcijām mūsu valstī. Dienests vērsa uzmanību ne tikai uz ekonomiskās atkarības riskiem, bet arī potenciālu sensitīvu datu nonācšanu Ķīnas subjektu rīcībā. Tāpat dienests norādīja uz riskiem, kas saistīti ar Ķīnas tehnoloģiju izmantošanu valstij stratēģiski nozīmīgos objektos. Dienesta vērtējumā ne tikai privātajā sektorā, bet arī valsts institūcijās nereti vērojama pārāk nekritiska attieksme pret Ķīnas tehnoloģiju izmantošanu, neraugoties uz augstajiem informācijas nesankcionētas izgušanas riskiem.

Citā gadījumā VDD Ārlietu ministrijai sniedza atzinumu par riskiem, kas saistīti ar ES sankciju sarakstos iekļauta uzņēmēja kontrolē esoša, citā ES dalībvalstī reģistrēta fonda potenciālajām investīcijām Latvijas aviācijas sektorā. VDD lēmuma pieņemējam rekomendēja neiesaistīties investīciju darījumos ar konkrēto fondu.

Ilustratīvs foto, Freepik

³⁰ Ministru kabineta 2023. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 311 "Nacionālajai drošībai nozīmīgu komercsabiedrību, biedrību un nodibinājumu apdraudējuma novēršanas kārtība".

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 19. marta Regula (ES) 2019/452, ar ko izveido regulējumu ārvalstu tiešo ieguldījumu Savienībā izvērtēšanai.

³² Ministru kabineta 2023. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 311 "Nacionālajai drošībai nozīmīgu komercsabiedrību, biedrību un nodibinājumu apdraudējuma novēršanas kārtība".

TERMIŅUZTURĒŠANĀS ATĻAUJU PIEPRASĪTĀJI UZ INVESTĪCIJU PAMATA

VDD pērn turpināja pārbaudīt arī ārvalstniekus, kuri uz Latvijas tautsaimniecībā veiktu investīciju pamata vēlējās iegūt termiņuzturēšanās atļauju (TUA) mūsu valstī.³³

Pārbaūžu gaitā dienests atbilstoši kompetencei vērtēja, vai konkrēto ārvalstnieku uzturēšanās Latvijā varētu radīt riskus Latvijas nacionālajai drošībai.³⁴ Savus atzinumus VDD nosūtīja PMLP, kas lemj par TUA izsniegšanu, ņemot vērā arī citus kritērijus.

Aizvadītajā gadā VDD pārbaudei saņēma 698 ārvalstu investoru pieteikumus TUA iegūšanai uz ieguldījumu pamata Latvijas tautsaimniecībā. Minētais skaits aptver gan investorus (284), gan viņu ģimenes locekļus (kopumā 414 – laulātie, nepilngadīgie bērni u.c.). 217 personas TUA uz investīciju pamata pieprasīja atkārtoti, tuvojoties iepriekšējās atļaujas termiņa beigām. Savukārt pirmo reizi uz TUA pretendēja 481 persona.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn lielākā daļa dienesta pārbaudāmo ārvalstnieku vēlējās iegūt TUA, pamatojoties uz Latvijā iegādātu nekustamo īpašumu. Detalizētāk par investīciju veidiem – diagrammā.

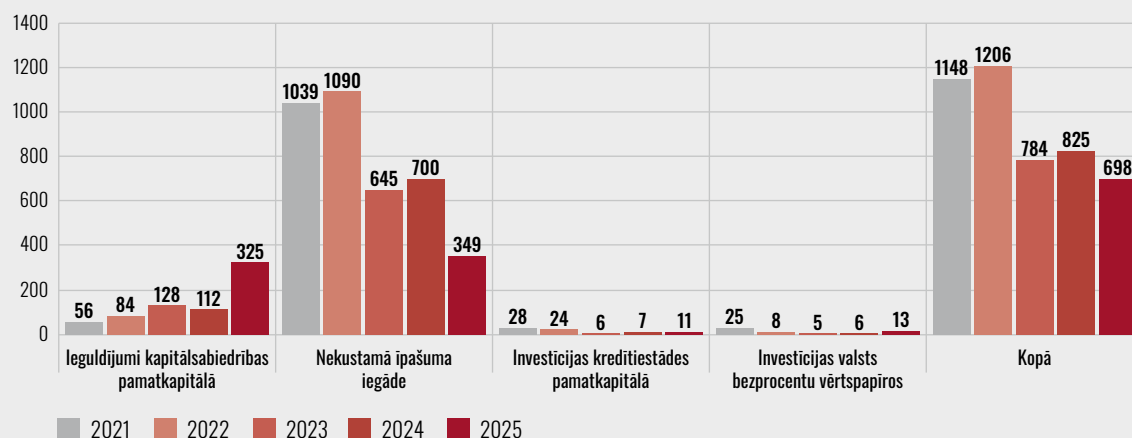
Starp VDD pārbaudāmajiem riska valstu pilsoņiem, kuri pērn vēlējās iegūt TUA uz investīciju pamata, visvairāk bija Turcijas pilsoņu (199 personas). Tāpat starp biežākajiem TUA pieprasītājiem, pamatojoties uz investīcijām, pērn bija Izraēlas (55 personas), Indijas (50 personas), Kirgizstānas (41 persona),

Ukrainas (36 personas), Uzbekistānas (28 personas), Ķīnas (28 personas), Pakistānas (24 personas), Vjetnamas (18 personas), ASV (15 personas), Azerbaidžānas (14 personas) un Kazahstānas (14 personas) pilsoņi. Neliels skaits TUA pieprasītāju bija vēl no tuvu 40 valstīm.

Atzīmējams, ka saskaņā ar 2022. gada 23. septembra grozījumiem Imigrācijas likumā Krievijas un Baltkrievijas pilsoņi vairs nav tiesīgi pretendēt uz uzturēšanās tiesībām Latvijā apmaiņā pret investīcijām. Šo valstu pilsoņiem TUA izsniegšana tika automātiski atteikta.

Ārvalstnieku pārbaūžu procesā dienests cieši sadarbojās ar PMLP. Aizvadītajā gadā PMLP TUA atteica vai anulēja kopumā 266 ārvalstniekiem, kuri pretendēja uz TUA, pamatojoties uz investīcijām. 123 no tiem bija Krievijas pilsoņi, savukārt divi – Baltkrievijas pilsoņi, kuriem TUA tika atteikta automātiski, savukārt pārējie 141 – citu valstu pilsoņi. Balstoties tieši uz VDD rekomendācijām, TUA tika atteikta kopumā 15 ārvalstniekiem: pieciem Izraēlas pilsoņiem, trīs Azerbaidžānas pilsoņiem, diviem Austrālijas pilsoņiem, diviem Ēģiptes pilsoņiem, vienam Kazahstānas pilsonim, vienam Lielbritānijas pilsonim un vienam Armēnijas pilsonim. Vairākos gadījumos personām papildus bija arī Krievijas pilsonība, ko tie centās slēpt. Vienā gadījumā dienestam bija aizdomas par nelegālas imigrācijas risku, savukārt atlikušajos gadījumos personas nesadarbojās un neiesniedza papildu dokumentus un informāciju, ko dienests pieprasīja aizdomu dēļ par noteiktiem riskiem.

TUA pieprasītāju dinamika un sadalījums pēc investīciju veida

³³ Šāda iespēja ir paredzēta Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 28., 29., 30. un 31. punktā.

³⁴ Dienests šādas pārbaudes veic ārvalstniekiem no tā dēvētajām riska valstīm. Šo valstu saraksts ir noteikts Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumos Nr. 554 "Noteikumi par valstīm, kuru pilsoņiem, izsniedzot vīzu vai uzturēšanās atļauju, veic papildu pārbaudi".

5.5.

ENERĢĒTISKĀ DROŠĪBA

Aizvadītajā gadā nozīmīgākais notikums Latvijas enerģētiskās drošības jomā bija atslēgšanās no elektroapgādes tīkla BRELL, kas Latvijas, Igaunijas un Lietuvas elektroapgādes sistēmas savienoja ar Krievijas un Baltkrievijas elektroapgādes sistēmām. Atvienojoties no agresorvalsts Krievijas kontrolētā elektroapgādes tīkla un pieslēdzoties Eiropas vienotajam elektroapgādes tīklam, Baltijas valstis stiprināja savu enerģētisko neatkarību un drošību.

Latvijai gatavojoties atslēgties no BRELL, VDD atbilstoši kompetencei bija iesaistīts risku identificēšanā, kā arī drošības pasākumu plānošanā un koordinēšanā. Pirms atslēgšanās no BRELL VDD regulāri veica informācijas apmaiņu ar Lietuvas un Igaunijas partnerdienestiem par identificētajiem riskiem un to novērtējumu. Tāpat VDD brīdināja Latvijas atbildīgās institūcijas un amatpersonas par identificētajiem riskiem, tostarp iespējamām Krievijas organizētām kaitnieciskām darbībām pret enerģētikas kritisko infrastruktūru ar mērķi izjaukt vai diskreditēt atslēgšanās procesu. VDD sagatavoja risku izvērtējumu Valsts policijai, kā arī informēja kritiskās infrastruktūras objektu kontaktpersonas par iespējamajiem riskiem un nepieciešamību pastiprināt drošības pasākumus.

Veicot informatīvās telpas monitoringu, dienests pirms Latvijas atslēgšanās no BRELL, kā arī tās laikā

Krievijas un Baltkrievijas informatīvajās telpās turpināja konstatēt dezinformāciju par atslēgšanās potenciālajām negatīvajām sekām. Dominējošais vēstījums bija tāds, ka Baltijas valstis ar atslēgšanos no BRELL nodara sev neatgriezenisku ekonomisko kaitējumu un būtiski samazina energoapgādes drošību. Dienesta vērtējumā šī vēstījuma izplatīšanas galvenais mērķis bija diskreditēt Baltijas valstis un to pieņemto lēmumu Krievijas sabiedrībā.

VDD vērtējumā publiskajā vidē labi pamanāmie drošības pasākumi, kā arī Valsts policijas, NBS un Zemessardzes pārstāvju klātbūtne pie enerģētikas infrastruktūras objektiem nodrošināja, ka atslēgšanās no BRELL 2025. gada februāra sākumā kopumā noritēja mierīgi un bez būtiskiem drošības incidentiem. Krievija atslēgšanās laikā kaitnieciskas darbības pret Baltijas valstu energoapgādes infrastruktūru neīstenoja.

Turpmākajos mēnešos pēc atslēgšanās no BRELL Latvija, Lietuva un Igaunija parādīja, ka spēj nodrošināt stabilu elektroapgādes sistēmu darbību bez sasaistes ar Krievijas un Baltkrievijas elektrotīkliem. Turklāt aizvadītajā gadā notika arī pakāpeniska elektroenerģijas balansēšanas tirgus un enerģijas uzkrāšanas infrastruktūras attīstīšana, kas turpmāk varētu veicināt elektroenerģijas balansēšanas izmaksu līdzsvarošanu.

VDD vērtējumā Latvijai un pārējām Baltijas valstīm aizvien ir jāturpina pievērst pastiprinātu uzmanību enerģētikas infrastruktūras drošībai, lai mazinātu potenciālu Krievijas organizētu kaitniecisko darbību risku.

ziedot.lv/Ukrainai; 90204113 (5 €)

REPORTĀŽA: kā atslēdza augstsprieguma līniju?

PANORĀMA «Hamās» un Izraēla veic ķīlnieku un cietumnieku apmaiņu

Ekrānuzņēmums no LTV raidījuma "Panorāma" 2025. gada 8. februāra sižeta par veiksmīgi noritējušo atslēgšanos no BRELL.

5.6.**TRANSPORTA NOZARES DARBĪBA**

Būtiskas izmaiņas transporta nozares darbībā aizvadītajā gadā nebija novērojamas, situācijai nozarē saglabājoties saspringtai. Transporta nozares uzņēmumi turpināja darboties samazināta kravu apgrozījuma apstākļos un pielāgoties aktuālajām tendencēm.

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī 2025. gadā VDD ieguva informāciju par atsevišķu transporta nozares uzņēmumu ieinteresētību turpināt sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju, gan piesaistot kravas no minētajām valstīm, gan transportējot preces uz šīm valstīm. Kaut arī tā nebija vispārēja tendence, VDD vērtējumā transporta nozares uzņēmēji pērn kopumā sāka nekritiskāk raudzīties uz iespējamu sadarbību ar Krieviju un Baltkrieviju attiecībā uz precēm, kas nav pakļautas ES noteiktajiem eksporta vai importa ierobežojumiem. Šādu daļas uzņēmēju attieksmes maiņu izraisīja apstāklis, ka, nepastāvot vispārējam sadarbības liegumam ar Krieviju un Baltkrieviju, noteiktas Latvijas uzņēmēju grupas turpina gūt peļņu no sadarbības ar šīm agresorvalstīm.

Aizvadītajā gadā ar finansiāliem izaicinājumiem dažādu apstākļu dēļ turpināja saskarties vairāki valstij piederoši transporta nozares uzņēmumi. VDD pērn informēja

valsts augstākās amatpersonas par aktuālajiem riskiem VAS “Latvijas dzelzceļš” un AS “Air Baltic Corporation” darbībā.

Aizvadītajā gadā VDD turpināja informēt valsts augstākās amatpersonas arī par riskiem nacionālās drošības interesēm svarīgā dzelzceļa infrastruktūras projekta “Rail Baltica” virzībā, akcentējot nepieciešamību īstenot aktīvu pamatstrāses būvniecības procesu. Tieši būvniecības darbu veikšana pamatstrāsē aizvien ir uzskatāma par būtisku atskaites punktu “Rail Baltica” progresam Latvijas teritorijā. Dienesta vērtējumā arī samazināta pieejamā finansējuma apstākļos Latvijai ir jāturpina meklēt risinājumi, lai nodrošinātu funkcionējošas Eiropas platuma dzelzceļa līnijas izveidi iespējami īsākā laika posmā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, VDD atbilstoši savai kompetencei turpināja pēc “Rail Baltica” projekta ieviesēju pieprasījuma vērtēt uzņēmumus, kurus tika plānots iesaistīt projekta īstenošanā. Kopumā dienests pērn izvērtēja informāciju par 11 uzņēmumiem, pārlicinoties, ka tie nerada izlūkošanas vai citus riskus “Rail Baltica” projektam. Tāpat dienests turpināja pārbaudīt projekta īstenošanā iesaistīto uzņēmumu darbiniekus un citas personas, kurām pamatotu iemeslu dēļ bija nepieciešama piekļuve ar “Rail Baltica” saistītiem objektiem, kopumā gada laikā pārbaudot 105 šādas personas. Pārbaūžu rezultātā nevienai no personām piekļuve “Rail Baltica” objektiem netika liegta.

Ilustratīvs foto, Freepik

PROGNOZES

- Latvijas ekonomiskajai drošībai izaicinājumus turpinās radīt ar preču plūsmām austrumu virzienā saistītie sankciju apiešanas riski. Sankciju pārkāpēji turpinās attīstīt jaunas sankciju apiešanas shēmas, padarot tās arvien sarežģītākas un grūtāk konstatējamas. Latvijas atbildīgajiem dienestiem būs jāturpina ieguldīt lieli resursi sankciju apiešanas gadījumu identificēšanā, izmeklēšanā un novēršanā.
- VDD neprognozē būtisku investīciju pieplūdumu no Latvijai nedraudzīgām valstīm. Vienlaikus riskus turpinās radīt ar šīm valstīm saistītās kapitāla plūsmas, īpaši biznesa darījumos ar trešajām valstīm, kuros iesaistītas sankcijām pakļautās preces un pakalpojumi.
- Baltijas valstu atslēgšanās no BRELL un pievienošanās Eiropas vienotajam elektrotīklam ir neitralizējusi Krievijas iespējas tieši ietekmēt Baltijas valstu energoapgādi un enerģētisko drošību. Tomēr, ņemot vērā Krievijas organizētās kaitnieciskās darbības Eiropā, enerģētikas infrastruktūras drošībai pastiprināta uzmanība būs jāpievērš arī turpmāk.
- Ņemot vērā joprojām pastāvošo atsevišķu Latvijas uzņēmumu iesaisti ekonomiskajā sadarbībā ar Krieviju un Baltkrieviju, daļā Latvijas transporta nozares uzņēmumu pakāpeniski var mazināties ieinteresētība ievērot līdz šim īstenoto principiālo atteikšanos no biznesa darījumiem ar minētajām valstīm. VDD vērtējumā Latvijai jāturpina ievērot stingra nostāja, kas vērsta uz turpmāku Krievijas un Baltkrievijas ekonomiskās klātbūtnes samazināšanu.
- Līdzšinējā “Rail Baltica” projekta sarežģītā virzība turpinās radīt augsni politiskām diskusijām par projekta pamatotību un valsts līdzekļu piešķiršanas lietderību. Tomēr “Rail Baltica” aizvien būs stratēģiski ārkārtīgi nozīmīgs infrastruktūras projekts visām iesaistītajām valstīm un Latvijai ir jāturpina mērķtiecīga virzība projekta īstenošanā, galvenokārt aktivizējot pamattrases būvniecības gaitu.

06

PRETTERORISMS

Aizvadītajā gadā terorisma draudu tendences Eiropā kopumā saglabājās nemainīgas. Teroristi un vardarbīgu ideoloģiju atbalstītāji arī pērn turpināja radīt apdraudējumu Eiropas valstu drošībai. Vairākās Eiropas valstīs joprojām bija augsts vai paaugstināts terorisma draudu līmenis, vienlaikus Latvijā terorisma draudu līmenis saglabājās zems.

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn Eiropas valstīs nozīmīgākos terorisma draudus radīja islāmistu teroristu grupējumu “Daesh”, “Al-Qaeda” un “Hamās” vietējie atbalstītāji. Aizvadītajā gadā nozīmīgs teroristu aktivitāšu pieaugums bija vērojams Āfrikas Sāhelas reģionā, tur bāzētajiem teroristu grupējumiem izvērsot organizētus uzbrukumus pret vairāku Āfrikas valstu varas iestādēm un cenšoties vairot savu ietekmi reģionā.

2025. gadā vispārējo drošības situāciju Eiropā turpināja ietekmēt arī bruņotais konflikts starp Izraēlu un Gazas sektorā bāzēto teroristu grupējumu “Hamās”, kā arī citiem Irānas valdības atbalstītajiem teroristu grupējumiem Tuvajos Austrumos. Kaut arī pērn šajā konfliktā tika panākts pamiers, VDD vērtējumā joprojām nestabilā drošības situācija konkrētajā reģionā arī turpmāk ietekmēs drošību Eiropā.

Kā liecina VDD analīze, aizvadītajā gadā teroristi un to atbalstītāji savas ideoloģijas propagandas materiālu izgatavošanai arvien biežāk izmantoja mākslīgā intelekta rīkus, tādējādi cenšoties palielināt propagandas materiālu apjomu un izplatību interneta vidē.

Tāpat Eiropā paaugstinātā līmenī saglabājas labējo un kreiso ekstrēmistu radītie terorisma draudi. Pērn Eiropā tika fiksēti gan labējo, gan kreiso ekstrēmistu plānoti un veikti uzbrukumi dažādiem mērķiem.

Latvijā terorisma draudu līmenis aizvadītajā gadā saglabājās zems. VDD turpināja preventīvo darbu, lai novērstu radikalizācijai pakļautu personu potenciālo apdraudējumu sabiedrības drošībai. Tāpat VDD līdzdarbojās patvēruma meklētāju plūsmas kontrolē, lai ierobežotu ar terorismu saistītu personu nonākšanu Latvijā.

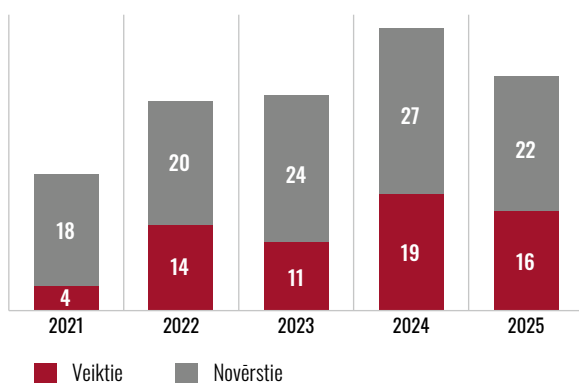

6.1.

TERORISMA DRAUDU SITUĀCIJA EIROPĀ

2025. gadā Eiropā notika 16 terora akti. Tie visi bija maza mēroga uzbrukumi ar salīdzinoši nelielu upuru skaitu. Vairākumu uzbrukumu jeb 12 no tiem veica personas, kuras bija iespaidojušās no islāmistu teroristu propagandas. Savukārt četrus terora aktus īstenoja citu vardarbību attaisnojošu ideoloģiju sekotāji.

Teroristu uzbrukumi Eiropā

Papildus Eiropas valstu dienestiem dažādās sagatavošanās stadijās izdevās novērst 22 plānotus uzbrukumus: 15 islāmistu, kā arī septiņus citu vardarbību attaisnojošu ideoloģiju atbalstītāju plānotus uzbrukumus. Pērn un iepriekšējos gados notikušo un novērsto incidentu līdzīgais skaits uzskatāmi parāda, ka Eiropā pēdējos gados saglabājas pastāvīgs teroristu radīts apdraudējums.

Uzbrukumu veikšanai teroristi pērn turpināja izmantot vienkāršas metodes, kurām nav nepieciešama iepriekšēja sagatavošanās. 12 no 16 notikušajiem

uzbrukumiem teroristi izmantoja asus priekšmetus. Trijos uzbrukumos teroristi ar transportlīdzekli ietriecās cilvēku pulī, vienā no tiem kaitējuma radīšanai papildus izmantojot arī nazi. Savukārt vienā gadījumā teroristi izmantoja paštaisītas sprāgstvielas.

Jāatzīmē, ka 2025. gadā nenotika neviens uzbrukums ar šaujamieročiem, tomēr dienestiem vairākos gadījumos Eiropā izdevās atklāt teroristu grupējuma "Hamās" atbalstītāju ieroču un kaujas municijas slēptuves, kā arī pierādījumus par plānotu šaujamieroču izmantošanu terora aktu veikšanai. Turklāt vienā gadījumā Beļģijā izmeklēšanas iestādes atklāja, ka uzbrucēji terora aktā kaitējuma radīšanai plānoja izmantot bezpilota lidaparātu.

Turklāt pērn citos pasaules reģionos terora aktu īstenošanai izmantotās metodes VDD vērtējumā liecināja, ka arī Eiropā teroristi varētu aizvien biežāk plānot uzbrukumus izmantot bezpilota lidaparātus vai ar sprāgstvielām aprīkotas un attālināti vadāmas ierīces.

Pērn Eiropā saglabājās līdzīgas terorisma draudu tendences kā iepriekšējos gados. Teroristi galvenokārt iesaistījās individuālu uzbrukumu plānošanā, tostarp ar mērķi atriebties Izraēlai par notikumiem Tuvajos Austrumos. Šo tendenci apliecina arī vairāki novērstie gadījumi, kuros personas bija plānojušas uzbrukumus objektiem, kas saistīti ar Izraēlas diplomātisko korpusu vai ebreju kopienas.

Kā liecina VDD analīze, aizvadītajā gadā Eiropas valstīs uzbrukumu veikšanā galvenokārt iesaistījās tā dēvētie pašmāju teroristi – pastāvīgie vietējie iedzīvotāji, kuri konkrētajā valstī dzimuši un uzauguši, kā arī patvēruma meklētāji, kuri Eiropā ieceļoja, izmantojot migrācijas plūsmu. Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn dažādu Eiropas valstu dienestu uzmanībā par aktivitātēm, kas saistītas ar terorismu, bieži turpināja nonākt personas, kuras nav sasniegušas pilngadību.

Aizvadītajā gadā teroristi turpināja izmantot internetu kā galveno kanālu personu vervēšanai un kūdīšanai uz vardarbību. Teroristu organizāciju un viņu atbalstītāju radītie un izplatītie propagandas materiāli saturēja praktiskus padomus terora aktu veikšanai un, izmantojot ideoloģisku manipulāciju, motivēja uz darbību. Lai sasniegtu iespējami plašāku auditoriju, teroristi savu propagandas materiālu izgatavošanai un to klāsta pavairošanai arvien biežāk izmantoja internetā pieejamos mākslīgā intelekta rīkus.

Eiropas valstu dienesti, tostarp VDD, turpināja pievērst pastiprinātu uzmanību notikumiem vairākos pasaules reģionos un bruņoto konfliktu zonās, kurās ilgstoši atrodas islāmistu teroristu grupējumi un to atzari. Konfliktā Tuvajos Austrumos 2025. gadā tika panākts pamiers, vienlaikus situācija saglabājās saspringta. Teroristi šajā reģionā joprojām turpināja veikt uzbrukumus, lai mēģinātu atbrīvot savus ieslodzījuma vietās esošos kaujiniekus, kā arī radītu spiedienu uz vietējām varas iestādēm.

Savukārt Āfrikas Sāhelas reģionā bāzētie, ar "Al-Qaeda" un "Daesh" saistītie grupējumi aizvadītajā gadā regulāri veica plašus un labi organizētus uzbrukumus vairāku reģiona valstu bruņotajiem spēkiem un infrastruktūrai, gūstot nozīmīgus panākumus un pārņemot savā kontrolē aizvien plašākas teritorijas reģionā. Teroristi pērn turpināja radīt nopietnu apdraudējumu Mali un citām Sāhelas reģiona valstīm, kā arī šajās valstīs esošajiem Rietumvalstu pilsoņiem.

Papildus Eiropas valstu dienesti 2025. gadā identificēja salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem lielāku Eiropā dzīvojošo teroristu atbalstītāju skaitu, kuri plānoja vai mēģināja izceļot uz teroristu kontrolētajām teritorijām Sāhelas reģionā ar mērķi pievienoties teroristu grupējumiem vai arī sniegt tiem cita veida atbalstu. Konkrētās personas no šī nodoma tika atturētas, dienestiem veicot preventīvus pasākumus, kā arī atsevišķos gadījumos pašas atteicās no sava nodoma īstenošanas, sastopoties ar dažādām grūtībām.

VDD vērtējumā pastāv risks, ka Sāhelas reģionā bāzētie teroristu grupējumi, turpinot savu ofensīvu, tuvākajā nākotnē var savā kontrolē pārņemt arvien plašākas teritorijas un radīt daudz tiešāku apdraudējumu Eiropas valstu drošībai. Šobrīd Sāhelas reģions ir kļuvis par galveno teroristu koncentrēšanās vietu pasaulē, kas dienesta vērtējumā tuvākā nākotnē var radīt nopietnu apdraudējumu Eiropas valstīm un Rietumvalstu pilsoņiem kopumā. Tāpat šis konflikts var veicināt plašāku trešo valstu migrantu plūsmu uz Eiropu.

Atsevišķās Eiropas valstīs terorisma draudus pērn turpināja radīt arī labējie un kreisie ekstrēmisti. Labējo ekstrēmistu radīto apdraudējumu apliecināja vairāki plānoti un viens veikts uzbrukums, kas bija vērsti pret dažādu etnisko minoritāšu pārstāvjiem. Savukārt kreisie ekstrēmisti veica uzbrukumu pret kādas finanšu institūcijas infrastruktūru.

6.2.

TERORISMA DRAUDU TENDENCES LATVIJĀ

Latvijā aizvadītajā gadā terorisma draudu līmenis saglabājās zems. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, VDD Latvijā pērn nekonstatēja teroristu grupas vai individuālus teroristus.

2025. gadā galvenos terorisma riskus Latvijā turpināja radīt atsevišķu personu radikalizācija, kā arī ar terorismu saistītu ārvalstnieku iespējama ieceļošana Latvijā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn VDD novēroja atsevišķu personu interesi par teroristisko grupējumu izplatīto ideoloģiju. Atsevišķos gadījumos Latvijas valstspiederīgo uzturēšanās ārvalstīs bija veicinājusi šo personu nonākšanu vardarbību attaisnojošas ideoloģijas ietekmē.

Atzīmējams, ka aizvadītajā gadā VDD uzmanībā nonāca patvēruma meklētājs, kurš iepriekš bija nonācis VDD ārvalstu partnerdienestu uzmanībā saistībā ar iesaisti teroristiska rakstura aktivitātēs. Dienesta rīcībā bija informācija par šī patvēruma meklētāja kontaktiem ar islāmistu teroristu grupējumu pārstāvjiem. Saistībā ar minēto patvēruma meklētājs sadarbībā ar Valsts robezsardzi tika aizturēts un ievietots aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā. Pēc tam, balstoties uz VDD rekomendāciju, iekšlietu ministrs konkrēto patvēruma meklētāju iekļāva ārvalstnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā ir aizliegta, kā rezultātā persona tika izraidīta no Latvijas, novēršot potenciālu apdraudējumu Latvijas valsts un sabiedrības drošībai.

VDD turpināja pievērst uzmanību konflikta Tuvajos Austrumos ietekmei uz drošības situāciju Latvijā. Dienests savas kompetences ietvaros veica pastiprinātu situācijas monitoringu Latvijas sabiedrībā, tostarp musulmaņu vidē. Šo aktivitāšu laikā VDD pērn Latvijā nekonstatēja terorismu attaisnojošus vēstījumus vai aicinājumus iesaistīties vardarbīgās aktivitātēs, vai arī atbalsta paušanu teroristu grupējumiem.

KONVERTĪTAM PIESPRIEŽ ČETRU GADU CIETUMSODU PAR APMĀCĪŠANOS TERORISMAM UN SPRĀGSTVIELAS GLABĀŠANU

Ilustratīvs foto, VDD

Aizvadītā gada 11. decembrī Rīgas apgabaltiesa VDD 2024. gadā aizturētam konvertītam par apmācīšanos terorismam un neatļautu sprāgstvielas glabāšanu piesprieda brīvības atņemšanu uz četriem gadiem un probācijas uzraudzību uz vienu gadu.

Kriminālprocesu pret šo personu VDD sāka 2024. gada 22. aprīlī. Izmeklēšanā dienests konstatēja, ka persona

ziņojumapmaiņas platformā “Telegram” pauž atbalstu teroristu grupējuma “Daesh” sludinātajai ideoloģijai. Aizdomās turēto personu VDD aizturēja 2. maijā, kratīšanas laikā personas dzīvesvietā izņēmot vairāk nekā 400 gramus trotila, kas bija derīgs sprādziena realizēšanai. Tāpat personas dzīvesvietā dienests konstatēja šaušanai derīgu ieroču munīciju, kā arī iepakojumu ar sērskābi. Papildus persona bija uzkrājusi arī detalizētas pamācības terora aktu veikšanai, tostarp sprāgstierīču izgatavošanai.

VDD izmeklēšanā iegūtā informācija liecināja, ka persona bija gatavojusies terora akta īstenošanai.

Atzīmējams, ka šis bija otrās instances tiesas spriedums. Pirmās instances tiesa personai aizvadītā gada 18. februārī piesprieda brīvības atņemšanu uz trim gadiem un probācijas uzraudzību uz vienu gadu, taču prokurors pret šādu sodu iesniedza protestu un arī pati persona spriedumu pārsūdzēja, kā rezultātā otrās instances tiesa personai piemēroto cietumsodu palielināja līdz četriem gadiem. 2026. gada sākumā otrās instances tiesas spriedums vēl nebija stājies spēkā.

KONTAKTPUNKTS ZIŅOŠANAI PAR TERORISTISKU SATURU

Aizvadītajā gadā VDD turpināja funkcionēt kā nacionālais kontaktpunkts ziņošanai par teroristiska rakstura saturu interneta vidē.

Saskaņā ar ES regulu par vēršanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē³⁵ VDD kopš 2021. gada ir galvenā kompetentā iestāde Latvijā, kas veic pasākumus radikāla satura izplatīšanas ierobežošanai Latvijas informatīvajā telpā, tostarp nodrošinot iedzīvotājiem iespēju ziņot par šādu saturu.

VDD atgādina, ka par teroristisku saturu uzskatāms tāds materiāls, kas kūda vai aicina izdarīt terora aktu vai sniedz norādījumus par to, kā izgatavot ieročus, sprāgstierīces vai ar citām metodēm veikt teroristisku uzbrukumu.

Saskaņā ar regulu VDD ir tiesības izdot teroristiska satura izņemšanas rīkojumus, kas interneta platformu, tostarp sociālās tīklošanās vietņu, uzturētājiem paredz pienākumu dzēst uz terorismu aicinošu saturu.

2025. gadā, veicot no iedzīvotājiem saņemtās informācijas analīzi, VDD nekonstatēja teroristisku saturu. Tāpat šāds saturs netika konstatēts dienesta veiktā Latvijas informatīvās telpas monitoringa ietvaros. Līdz ar to pērn VDD nebija nepieciešams izdot teroristiska satura izņemšanas rīkojumus.

VDD aicina informēt par interneta vidē konstatētu teroristisku saturu, rakstot uz e-pasta adresi kontaktpunkts@vdd.gov.lv.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 29. aprīļa Regula (ES) 2021/784 par vēršanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē.

6.3.

PREVENTĪVIE PASĀKUMI TERORISMA RISKU MAZINĀŠANAI

VDD prioritāte pretterorisma jomā aizvadītajā gadā saglabājas sistemātisks darbs terorisma prevencijai jeb novēršanai Latvijā. Dienests cieši sadarbojās ar citām institūcijām personu radikalizācijas gadījumu identificēšanā un novēršanā, kā arī radikalizācijas risku mazināšanā. Tāpat VDD regulāri iesaistījās terorisma riska objektu un paaugstināta riska publisku pasākumu drošības pilnveidošanā, sniedzot par drošību atbildīgajām personām rekomendācijas.

Papildus dienests turpināja funkcionēt kā nacionālais kontaktpunkts ziņošanai par aizdomīgiem sprāgstvielu prekursoru³⁶ iegādes mēģinājumiem, kā arī piedalījās pretterorisma jomas normatīvo aktu aktualizēšanā atbilstoši jaunākajām terorisma draudu tendencēm.

Aizvadītā gadā VDD turpināja koordinēt pretterorisma sistēmā iesaistīto institūciju individuālo rīcības plānu pārskatīšanu un pielāgošanu Ministru kabinetā 2024. gadā apstiprinātajam Nacionālajam pretterorisma plānam. Darba procesā sniedzot konsultatīvu atbalstu, dienests pērn kopumā pārskatīja un saskaņoja 18 institūciju iekšējos rīcības plānus Nacionālajā pretterorisma plānā noteikto darbību realizēšanai.³⁷

Kā katru gadu, arī pērn dienests organizēja Pretterorisma centra ekspertu konsultatīvās padomes sanāksmes. 2025. gadā notikušajās sanāksmēs VDD eksperti ar pretterorisma sistēmā iesaistīto institūciju pārstāvjiem apsprieda aktuālās terorisma draudu tendences Eiropā, VDD veiktās un plānotās aktivitātes pretterorisma jomā Latvijā, kā arī pretterorisma sistēmas turpmāku attīstību. Izceļams, ka aizvadītajā gadā Pretterorisma centra ekspertu konsultatīvās padomes ietvaros tika uzsākta Latvijas pretterorisma stratēģijas 2027. – 2031. gadam izstrāde.

Radikalizācijas novēršanas pasākumi

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī pērn radikalizācijas novēršana un vardarbību attaisnojošu ideoloģiju izplatības ierobežošana bija viens no VDD prioritārajiem darbības virzieniem pretterorisma jomā. Dienests

turpināja vadīt radikalizācijas novēršanas darba grupu "Prevent"³⁸, kuras sastāvā ir pārstāvji no valsts un pašvaldību institūcijām, kuru personāls, pildot savus darba pienākumus, regulāri nonāk saskarsmē ar radikalizācijas riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām.

Viens no darba grupas "Prevent" mērķiem arī aizvadītajā gadā bija savlaicīgi identificēt un novērst radikalizācijas izplatību valstī. Šī mērķa sasniegšanai VDD pastāvīgi veica to personu aktivitāšu izvērtēšanu, kuras nonākušas dienesta uzmanībā saistībā ar radikālām izpausmēm, kā arī mērķtiecīgi ieguva informāciju par citām personām ar radikalizācijas pazīmēm. Radikāli noskaņotu personu savlaicīga identificēšana un aktivitāšu uzraudzība arī pērn saglabājās kā viens no galvenajiem ar terorismu saistītu noziegumu novēršanas priekšnoteikumiem.

2025. gadā notika vairākas darba grupas "Prevent" sanāksmes, kuru laikā VDD un vairāku citu institūciju pārstāvji analizēja aktuālās radikalizācijas tendences Eiropā un Latvijā, kā arī citās valstīs notiekošo bruņoto konfliktu un veikto terora aktu ietekmi uz radikalizācijas procesiem sabiedrībā un drošības situāciju Latvijā.

"Prevent" darbības ietvaros VDD eksperti pērn organizēja 11 informatīvus seminārus par radikalizāciju un tās pazīmēm dažādām auditorijām: vairāku valsts institūciju amatpersonām, kā arī Pusaudžu resursu centra, Bērnu aizsardzības centra un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras darbiniekiem. Šo semināru ietvaros dienesta amatpersonas par radikalizāciju, tās pazīmēm un novēršanas pasākumiem kopumā informēja aptuveni 450 personas.

Terorisma riska objektu drošības stiprināšana

Aizvadītajā gadā VDD turpināja darbu pie kritiskās infrastruktūras objektu un cilvēku masveida pulcēšanās vietu jeb vienā vārdā – terorisma riska objektu – fiziskās drošības režīmu pilnveidošanas. Šim nolūkam dienests turpināja regulāru sadarbību ar objektos par drošību atbildīgajām kontaktpersonām, apmainoties ar informāciju par riskiem un aizdomīgām aktivitātēm.

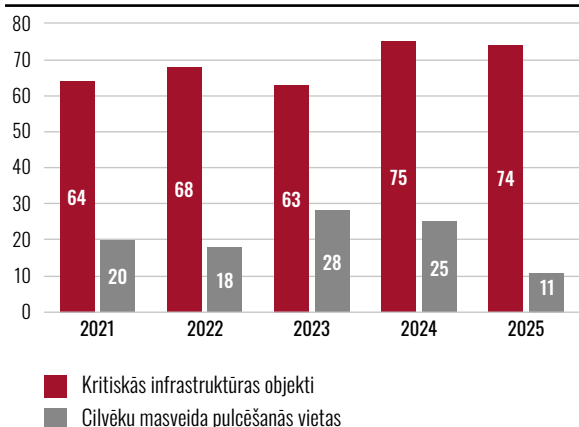
Pērn dienests pievērsa pastiprinātu uzmanību terorisma riska objektu drošības personāla gatavībai laikus identificēt un novērst dažādas pret objektu vērstas kaitnieciskas darbības, tostarp diversijas un sabotāžas aktus, kas pēc savas būtības līdzinās teroristiskām

³⁶ Sprāgstvielu prekursori – vielas vai vielu maisījumi, kas var tikt izmantoti nelikumīgai sprāgstvielu izgatavošanai.

³⁷ Nacionālais pretterorisma plāns ir klasificēts dokuments, kas nosaka institūciju veicamos preventīvos pasākumus terorisma draudu novēršanai atkarībā no valstī spēkā esošā terorisma draudu līmeņa, aptverot 19 preventīvo pasākumu īstenošanas jomas. 2024. gadā VDD plānu pilnveidoja atbilstoši pēdējo gadu terorisma draudu tendencēm pasaulē, iekļaujot dokumentā jaunus preventīvos pasākumus.

³⁸ Starpinstitūciju darba grupu "Prevent" 2019. gadā izveidoja VDD Pretterorisma centra ekspertu konsultatīvā padome, kura pārrauga grupas darbību.

VDD apsektie terorisma riska objekti

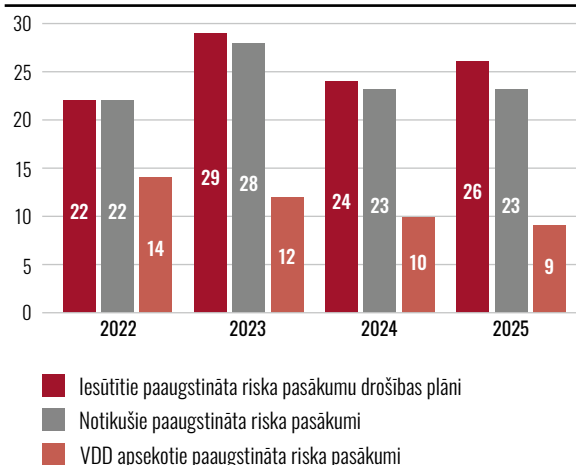
darbībām. Dienests organizēja objektu personāla apmācības par aizdomīgu aktivitāšu atpazīšanu un rīcību šādu aktivitāšu konstatēšanas gadījumā. Papildus VDD pārbaudīja darbinieku reaģēšanas spējas praksē, organizējot iepriekš neizziņotas objektu fiziskās drošības režīma pārbaudes. Lai pārlicinātos par atbildīgā personāla sasniedzamību, dienests dažādos diennakts laikos un saziņas kanālos veica arī regulāras apziņošanas pārbaudes.

Tāpat kā citus gadus, dienests turpināja terorisma riska objektu apsekošanu un fiziskās drošības režīma izvērtēšanu, nepieciešamības gadījumā sniedzot rekomendācijas tā pilnveidošanai. VDD 2025. gadā apsekoja kopumā 85 terorisma riska objektus, izvērtējot fiziskās drošības režīmu un sniedzot rekomendācijas tā pilnveidošanai. 74 no apsekotajiem bija kritiskās infrastruktūras objekti, savukārt 11 – cilvēku masveida pulcēšanās vietas.

Kritiskās infrastruktūras objektu apsekošanas rezultātā VDD 63 objektu īpašniekiem vai vadītājiem sniedza rekomendācijas objektu drošības režīma pilnveidošanai. Pārsvarā dienesta rekomendācijas bija saistītas ar nepieciešamību uzlabot objektos izvietotās drošības sistēmas, piemēram, uzstādīt aktuālajiem drošības izaicinājumiem atbilstošākas videonovērošanas kameras un piekļuves sistēmas, un pilnveidot apsardzes darba koordināciju.

Tāpat dienests vairākos gadījumos rekomendēja organizēt personālam apmācības, tostarp veicināt darbinieku izpratni par aizdomīgu aktivitāšu identificēšanu un ziņošanas kārtību par šādām aktivitātēm, kā arī pilnveidot iekšējās drošības procedūras.

Paaugstināta riska pasākumi

VDD pērn apsekotās 11 cilvēku masveida pulcēšanās vietas veidoja pieci izklaides un sporta centri, piecas viesnīcas un viens tirdzniecības centrs. Desmit objektu vadībai VDD amatpersonas pēc apsekošanas sniedza rekomendācijas objekta drošības režīma pilnveidošanai. Vienlaikus visos 11 gadījumos objektu vadībai tika nosūtītas VDD sagatavotās tipveida rekomendācijas par rīcību aizdomīgu aktivitāšu vai priekšmetu identificēšanas gadījumā.

Aizvadītajā gadā dienests turpināja uzsāktu darbu arī pie jonizējošā starojuma objektu drošības pilnveidošanas. Dienests objektu pārstāvjiem sniedza konsultatīvu atbalstu saistībā ar jonizējošā starojuma avotu tranzītu cauri Latvijas teritorijai un saskaņoja vienu jonizējošā starojuma objekta fiziskās aizsardzības plānu.

Publisko pasākumu drošības uzlabošana

VDD arī aizvadītajā gadā atbilstoši savai kompetencei regulāri iesaistījās paaugstināta riska pasākumu³⁹ drošības plānošanā un nodrošināšanā, galveno uzmanību pievēršot terorisma risku mazināšanai. Tāpat dienests 2025. gadā turpināja veikt skaidrojošo darbu ar pasākumu organizatoriem, pašvaldībām un citiem dienestiem par normatīvajos aktos noteiktajām drošības prasībām paaugstināta riska pasākumu rīkošanai.

Pastiprinātu uzmanību VDD aizvadītajā gadā pievērsa “XIII Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku” drošības plānošanai, kas tika uzsākta jau 2024. gada nogalē. Plānošanas ietvaros VDD veica arī pasākumu lielāko norises vietu fiziskās drošības izvērtēšanu, identificējot potenciālos drošības izaicinājumus.

³⁹ Paaugstināta riska pasākums – publisks pasākums, kura plānotais kopējais apmeklētāju un dalībnieku skaits pārsniedz 5000 personu vai – gadījumā, ja pasākums tiek rīkots pierobežas joslā vai pasākuma mērķauditorija ir īpaši aizsargājamo personu grupa, – 1000 personu vai kuru tā organizators uzskata par paaugstināta riska pasākumu. Par īpaši aizsargajāmām personām ir uzskatāmi bērni, seniori, personas ar kustību traucējumiem un personas ar īpašām vajadzībām.

Ekrānuzņēmumi no VDD pērn izstrādātā informatīvā video, kas paredzēts demonstrēšanai publiskos masu pasākumos.

Tāpat VDD iesaistījās Eiropas čempionāta basketbolā “EuroBasket 2025” netraucētas norises nodrošināšanā. Norisinoties čempionāta spēlēm, kuras kopumā apmeklēja vairāk nekā 195 tūkstoši apmeklētāju, VDD veica regulāru informācijas apmaiņu ar organizatoriem un iesaistītajiem dienestiem par potenciālajiem riskiem, vērtējot drošības pasākumu efektivitāti norises vietā. Minētie pasākumi noritēja bez būtiskiem drošības incidentiem.

Pērn VDD kopumā no pasākumu organizatoriem saņēma un izvērtēja 25 paaugstināta riska pasākumu drošības plānus. Viena pasākuma drošības plānu VDD, Valsts policija un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests kopīgi izlēma nesaskaņot saistībā ar būtiskām nepilnībām plānotajos drošības pasākumos. Rezultātā pašvaldība pasākuma norisi plānotajos datumos neatļāva, un tas tika pārcelts uz 2026. gadu.

Papildus dienests aizvadītajā gadā ar ES līdzfinansējumu sagatavoja animētu video publisku masu pasākumu organizatoriem apmeklētāju informēšanai par nepieciešamību pievērst uzmanību aizdomīgām aktivitātēm vai personām, par tādām informējot apsardzes personālu. Līdzās publisko pasākumu drošības stiprināšanai šā video izveides mērķis bija arī veicināt pasākumu apmeklētāju izpratni par nepieciešamību būt vērogiem un līdzdarboties kopējās drošības nodrošināšanā. Informatīvais video pērn tika demonstrēts lielāko mūzikas festivālu laikā.

Sprāgstvielu prekursoru aprites kontrole

VDD analīze liecina, ka radikāli noskaņotu personu interese par sprāgstierīču pašrocīgu izgatavošanu un mēģinājumi to izdarīt arī 2025. gadā saglabājas nemainīgi aktuāls apdraudējums. To apliecina VDD pēdējos gados par apmācīšanos terorismam uzsāktā kriminālprocesu ietvaros aizturēto personu uzturēšanās vietās izņemtie materiāli ar sprāgstierīču izgatavošanas instrukcijām. Tāpat citu Eiropas valstu dienesti pie personām, kuras plānojušas veikt teroristiskus uzbrukumus, ir konstatējuši sprāgstierīču sastāvdaļas un sprāgstvielas dažādās to izgatavošanas stadijās.

VDD turpināja pildīt nacionālā kontaktpunkta funkciju ziņošanai par aizdomīgiem sprāgstvielu prekursoru iegādes mēģinājumiem, kā arī to pazušanas gadījumiem vai zādzībām. Gada laikā dienests nesaņēma ziņojumus par aizdomīgiem gadījumiem saistībā ar sprāgstvielu prekursoriem, tostarp personu mēģinājumiem iegūt sprāgstvielu prekursorus teroristiskiem nolūkiem. Vienlaikus VDD turpināja sistemātisku darbu, pilnveidojot sadarbību ar sprāgstvielu prekursorus tirgojošajiem uzņēmumiem.

Aizvadītajā gadā dienests aktualizēja sprāgstvielu prekursoru apritē iesaistīto uzņēmumu sarakstu, papildinot to ar jaunām tirdzniecības vietām, kā arī veica skaidrojošo darbu par riskiem un normatīvo aktu prasībām. Dienests vērsa sprāgstvielu prekursoru apritē iesaistīto uzņēmumu uzmanību uz pienākumu⁴⁰ ziņot par sprāgstvielu prekursoru zādzības gadījumiem, centieniem iegādāties lielu apjomu bez pamatota skaidrojuma, kā arī mēģinājumiem iegādāties prekursorus, izvairoties no identitāti apliecināša dokumenta uzrādīšanas.

Aizvadītajā gadā VDD sprāgstvielu prekursoru aprites kontroles jomā pilnveidoja sadarbību ar Valsts policiju, kurai kopš 2024. gada oktobra ir piešķirtas tiesības uzņēmējus un citas personas administratīvi sodīt par sprāgstvielu prekursoru aprites pārkāpumiem.⁴¹ Šī darba ietvaros VDD veica Valsts policijas darbinieku apmācību par sprāgstvielu prekursoru atpazīšanu un reaģēšanu, konstatējot aizdomīgas darbības ar prekursoriem. Tāpat VDD sadarbībā ar Valsts policiju izstrādāja rīcības modeli turpmākai sprāgstvielu prekursoru tirgojošo komersantu uzraudzībai.

⁴⁰ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Regulas 2019/1148 par sprāgstvielu prekursoru tirdzniecību un lietošanu 9. pantu komersantiem, kuri tirgo kādu no regulai pievienotajām sprāgstvielu prekursoru sarakstā iekļautajām vielām, ir pienākums informēt VDD par jebkādiem aizdomīgiem gadījumiem saistībā ar sprāgstvielu prekursoriem.

⁴¹ Saskaņā ar 2024. gadā pieņemto Sprāgstvielu prekursoru aprites likuma 3. pantu Valsts policija ir noteikta kā valsts inspekcijas iestāde ar tiesībām izdot administratīvos aktus, kas attiecas uz sprāgstvielu prekursoriem.

Papildus VDD aizvadītajā gadā turpināja uzturēt regulāru informācijas apmaiņu ar Valsts ieņēmumu dienestu par sprāgstvielu prekursoru tranzīta, importa un eksporta gadījumiem uz valstīm ārpus NATO un ES.

INFORMĒ DIENESTU!

Ja jūsu rīcībā ir informācija par plāniem vai mēģinājumiem iegādāties sprāgstvielu vai sprāgstierīču izgatavošanai izmantojamas sastāvdaļas, sniedziet detalizētu informāciju par konkrēto gadījumu VDD! Ar dienestu iespējams sazināties, rakstot uz e-pasta adresi **kontaktpunkts@vdd.gov.lv** vai zvanot uz diennakts tālruni **67208964**.

6.4.

REAĢĒŠANAS SPĒJU PILNVEIDOŠANA

Latvijā izveidotās pretterorisma sistēmas viens no pamatmērķiem ir savlaicīgi novērst teroristiska rakstura apdraudējumu. Vienlaikus iesaistītajām institūcijām ir jābūt gatavām efektīvi reaģēt arī gadījumā, ja apdraudējums tomēr pārtop reālā uzbrukumā. Saistībā ar minēto VDD līdzās preventīvo pasākumu īstenošanai pērn vienlīdz lielu uzvaru lika uz reaģēšanas spēju pilnveidošanu, organizējot reaģēšanā iesaistītajiem dienestiem dažāda mēroga mācības un apmācības, kā arī pilnveidojot reaģēšanas plānos noteiktos algoritmus.

Kā būtiskākais VDD aizvadītajā gadā organizētais pasākums dienestu reaģēšanas gatavības pārbaudei un pilnveidošanai jāmin nacionāla mēroga pretterorisma mācības “Dinaburg 2025”, kas septembra nogalē norisinājās Latgalē. Atbilstoši mācību scenārijam pēc inscenēta teroristu uzbrukuma cilvēku masveida pulcēšanās objektam Daugavpilī mācībās iesaistītās specvienības un dienesti nodrošināja visaptverošu ķīlnieku atbrīvošanas un teroristu neitralizēšanas operāciju.

Mācībās “Dinaburg 2025” piedalījās vairāk nekā 500 dalībnieku no dažādām institūcijām. Atzīmējams, ka VDD organizētajās pretterorisma mācībās pirmo reizi piedalījās arī pārstāvji no NATO daudznacionālās brigādes Latvijā un tika izmantoti Kanādas Gaisa spēku helikopteri CH-146 “Griffon”. Tāpat, atšķirībā no iepriekšējām mācībām, šajās mācībās kā viens no elementiem tika izspēlēta arī valsts augstāko amatpersonu aizsardzība un evakuācija teroristu radīta apdraudējuma gadījumā. Mācību laikā gūtie secinājumi būs par pamatu operatīvo dienestu un specvienību reaģēšanas procedūru pilnveidošanai un savstarpējai pielāgošanai, lai nostiprinātu reaģēšanas gatavību.

PRETTERORISMA MĀCĪBAS “DINABURG 2025”

Fotoattēli no VDD organizētajām mācībām “Dinaburg 2025”, autori – VDD, NBS

Lai institūciju Latgales reģiona struktūrvienībās veicinātu vienotu izpratni par notikuma vietā veicamo pasākumu kopumu un darbību savstarpējas saskaņošanas nepieciešamību, VDD pirms nacionālā līmeņa mācību norises organizēja informatīvu semināru. Tā laikā institūciju reģionālo struktūrvienību pārstāvjiem tika sniegta informācija par pretterorisma sistēmu, galvenajām terorisma draudu tendencēm Eiropā un Latvijā, kā arī reaģēšanas pamatprincipiem.

Papildus VDD pirms mācībām “Dinaburg 2025” organizēja teorētiskās jeb tā sauktās galda mācības, kurās institūciju pārstāvji atbilstoši VDD sagatavotajam scenārijam plānoja un prezentēja veicamās aktivitātes teroristu uzbrukuma seku un radītā apdraudējuma novēršanai. Galda mācību dalībnieki analizēja potenciālos riskus, sadarbības izaicinājumus un citus jautājumus.

Pretterorisma mācības ar pilnu spēku izvērsanos VDD organizē jau kopš 2007. gada, un “Dinaburg 2025” bija jau četrpadsmitās šāda veida mācības.

Papildus institūciju reaģēšanas gatavības stiprināšanai dienests aizvadītajā gadā ar ES līdzfinansējumu izstrādāja video par ieteicamo rīcību terora akta gadījumā sabiedrības izpratnes veicināšanai par to, kā teroristiska apdraudējuma situācijā pasargāt savu un līdzcilvēku dzīvību un drošību. Video iekļautās rekomendācijas raksturo trīs atslēgvārdi: “Bēdz! Slēpies! Ziņo!”. Video tika izplatīts sabiedrībai uzreiz pēc pretterorisma mācībām “Dinaburg 2025”.

6.5.

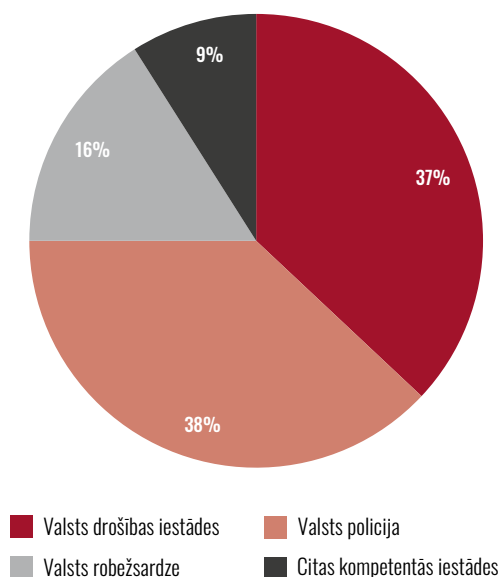
GAISA KUĢU PASAŽIERU DATU APSTRĀDE

2025. gadā VDD turpināja valsts informācijas sistēmas “Gaisa kuģu pasažieru datu reģistrs” pilnveidošanu. Šī sistēma, kurā tiek uzkrāti pasažieru dati no gaisa pārvadātāju lidojumu rezervācijas sistēmām un izlidošanas kontroles sistēmām, arī aizvadītajā gadā bija būtisks instruments valsts drošības apdraudējumu novēršanā, smagu un sevišķi smagu noziegumu, kā arī teroristisku aktivitāšu atklāšanā un izmeklēšanā. VDD sistēmu izmantoja gan savā darbā, gan atbalsta sniegšanai citām Latvijas un citu ES dalībvalstu drošības un tiesībsardzības iestādēm.

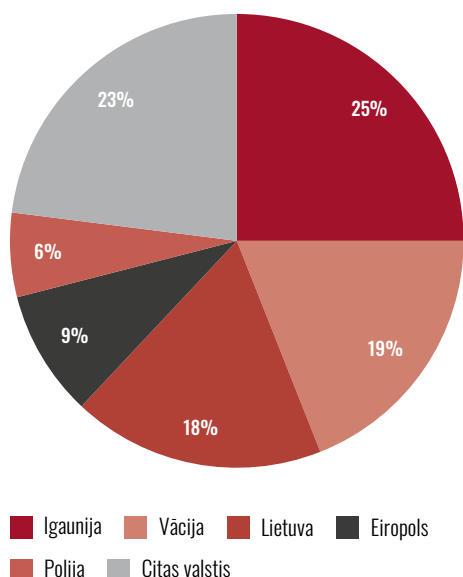
Aizvadītajā gadā VDD atbildēja uz kopumā 873 pamatotiem informācijas pieprasījumiem par noziedzīgās un apdraudējumu radošās aktivitātēs iesaistītu personu plānotiem un notikušiem lidojumiem, sniedzot datus no gaisa kuģu pasažieru datu sistēmas. 683 no visiem pasažieru datu pieprasījumiem bija no Latvijas drošības un tiesībsardzības iestādēm (tostarp arī VDD). Savukārt 190 pieprasījumi tika saņemti no citu ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm vai Eiropas Policijas biroja (Eiropola).

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2025. gadā lielākā daļa pasažieru datu pieprasījumu bija saistīta ar valsts drošības apdraudējumiem, kā arī tādiem noziedzīgiem

No Latvijas dienestiem saņemto pasažieru datu pieprasījumu sadalījums pēc iestādēm

VDD no ārvalstīm saņemto pasažieru datu pieprasījumu sadalījums pēc valsts

nodarījumiem kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, dalība noziedzīgā organizācijā vai narkotisko un psihotropo vielu nelikumīga tirdzniecība. Vairāku kriminālprocesu ietvaros VDD sadarbībā ar Latvijas un ārvalstu tiesībsaizsardzības iestādēm, kā arī Eiropolu veica liela apjoma pasažieru datu analīzi, lai atklātu un neitralizētu starptautisku noziedznieku tīklus Latvijā un Eiropā. Ar VDD atbalstu pērn atklātie noziedznieku tīkli galvenokārt nodarbojās ar narkotisko vielu kontrabandu, organizēto noziedzību un finanšu krāpniecību.

Papildus VDD 2025. gadā, balstoties uz starptautiskajiem noziedznieku, meklēšanā izsludināto un riska personu sarakstiem, pēc savas iniciatīvas Latvijas un ārvalstu partnerdienestiem sniedza apstieidzošu informāciju par vairāk nekā 14 tūkstošiem personu un to plānotajiem lidojumiem. Visos gadījumos VDD amatpersonas veica padziļinātu datu izpēti un nodrošināja informācijas nodošanu atbildīgajiem dienestiem. Atzīmējams, ka VDD sadarbībā ar Valsts robežsardzi aizvadītajā gadā, izmantojot riska profilus un veicot atsevišķu lidojumu pasažieru datu padziļinātu izpēti, guva nozīmīgus rezultātus nelegālās migrācijas mēģinājumu atklāšanā un novēršanā.

Lai turpinātu nodrošināt atbildīgās institūcijas ar savlaicīgu un precīzu informāciju, VDD aizvadītajā gadā, izmantojot ES Iekšējās drošības fonda

finansējumu, turpināja uzlabot un attīstīt sistēmas datu apstrādes kapacitāti un veica vairākus sistēmas infrastruktūras pilnveidošanas darbus. Darbs pie sistēmas pilnveidošanas un sadarbības attīstīšanas ar nacionālajiem un starptautiskajiem partneriem turpinās arī 2026. gadā.

Atzīmējams, ka 2025. gada 28. janvārī ES spēkā stājās divas nozīmīgas regulas⁴², kas atvieglēs pasažieru datu ieguvu no gaisa pārvadātājiem un līdz ar to arī iespējas identificēt noziedzīgās darbībās iesaistītu personu patieso identitāti un atrašanās vietu. Saskaņā ar šīm regulām gaisa pārvadātājiem būs jāveic pasažieru datu nosūtīšana visām ES dalībvalstīm ar ES centralizētā tehniskā risinājuma starpniecību.

Tāpat VDD aizvadītajā gadā turpināja dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pretterorisma biroja un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) starptautiskajās sadarbības programmās, sniedzot atbalstu un nodrošinot apmācības pasažieru datu apstrādē Ukrainas, kā arī vairāku Dienvidaustrumāzijas, Austrumāfrikas un Tuvo Austrumu reģionu valstu dienestiem. VDD turpināja stiprināt sadarbību ar citām ES dalībvalstīm, jau ceturto gadu vadot ES neformālo Pasažieru datu reģistra darba grupu, kas ir atbildīga par pasažieru datu apstrādes un apmaiņas pilnveidošanu un vienotas pieejas ieviešanu ES līmenī.

PROGNOZES

- Vairākās Eiropas valstīs 2026. gadā saglabāsies augsti terorisma draudi. Ietekmi uz drošības situāciju Eiropā joprojām radīs konflikti Tuvajos Austrumos un citi ģeopolitiski notikumi. Arī 2026. gadā Eiropā iespējami incidenti, kuros uzbrucēji vērsīsies pret ebreju kopienu vai ar Izraēlu saistītiem objektiem.
- Nozīmīgākos terorisma draudus Eiropas drošībai turpinās radīt islāmistu teroristi, kuri, līdzīgi kā iepriekšējos gados, veiks lielāko daļu uzbrukumu Eiropas valstīs. Arī labējie un kreisie ekstrēmisti turpinās iesaistīties teroristiskās aktivitātēs.
- Paredzams, ka galvenie teroristu uzbrukumu mērķi Eiropā arī 2026. gadā saglabāsies cilvēku masveida pulcēšanās vietas, tiesībsaizsardzības institūciju darbinieki un simboliski objekti. Vienlaikus pieaugošā terorisma draudu daudzveidība un teroristu grupējumu aktivizēšanās citos pasaules reģionos var radīt negatīvu ietekmi uz drošības situāciju Eiropas valstīs, tajā skaitā Latvijā.
- 2026. gadā terorisma draudu līmenis Latvijā saglabāsies zems. Galvenos terorisma draudus turpinās radīt atsevišķu personu radikalizēšanās un potenciāla iesaistīšanās vardarbīgās aktivitātēs, ietekmējoties no interneta platformās izplatītajām vardarbību attaisnojošajām ideoloģijām. Tāpat terorisma draudus turpinās radīt iespējama ar terorismu saistītu personu iecelošana Latvijā.
- Ņemot vērā drošības situāciju reģionā, 2026. gadā apdraudējums terorisma riska objektiem saglabāsies paaugstināts. Pastāv risks, ka pret šādiem objektiem var tikt veiktas dažādas mērķtiecīgas izlūkošanas aktivitātes vai provokācijas. Agresorvalsts Krievijas specdienesti saglabās interesi un meklēs iespējas veikt kaitnieciskas darbības pret terorisma riska objektiem, kā arī simboliskiem objektiem ar mērķi iebiedēt sabiedrību un mazināt tās atbalstu Ukrainai.

⁴² Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 19. decembra Regula 2025/12 par iepriekšējās pasažieru informācijas vākšanu un nosūtīšanu robežpārbaudē pie ārējām robežām uzlabošanai un atvieglošanai, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 18. decembra Regula 2025/13 par iepriekšējās pasažieru informācijas vākšanu un nosūtīšanu teroristu nodarījumu un smagu noziegumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai un saukšanai pie atbildības par tiem.

07

PIRMSTIESAS IZMEKLĒŠANA

Aizvadītajā gadā VDD turpināja intensīvu pirmstiesas izmeklēšanas darbu, uzsākot un pabeidzot izmeklēšanu pēdējos desmit gados lielākajā skaitā kriminālprocesu. VDD fokusējās uz tādu noziegumu identificēšanu un atklāšanu, kas vērsti pret Latvijas nacionālo drošību vai īstenoti agresorvalsts Krievijas interešu atbalstam.

2025. gadā VDD uzsāka izmeklēšanu kopumā 65 kriminālprocesos, no kuriem astoņus atbilstoši piekritībai pārņēma savā lietvedībā no Valsts policijas. Biežākais kriminālprocesu sākšanas iemesls pārliecinoši bija aizdomas par ES noteikto sankciju pret Krieviju vai Baltkrieviju pārkāpšanu, šādiem kriminālprocesiem veidojot trešdaļu no kopējā uzsāktu kriminālprocesu skaita. Vairāku kriminālprocesu sākšanas iemesls aizvadītajā gadā bija arī tādi noziedzīgi nodarījumi kā apzināta kavēšana brīvi realizēt tiesības vēlēt deputātus jeb tā dēvētā balsu pirkšana 2025. gada pašvaldību vēlēšanās, kara noziegumu attaisnošana un slavināšana, palīdzība Krievijai pret Latvijas Republiku vērsta darbībā, spiegošana, prettiesiska piedalīšanās karā Ukrainā Krievijas bruņoto spēku pusē, kā arī finanšu līdzekļu vai citas mantas nodošana agresorvalsts bruņotajiem spēkiem.

Izmeklēšanas darba rezultātā VDD aizvadītā gadā ieguva un nostiprināja pierādījumus 41 kriminālprocesā, rosinot prokuratūru uzsākt kriminālvajāšanu pret kopumā 58 personām. Tāpat kā kriminālprocesu biežākais uzsākšanas iemesls, arī VDD rosinājuma saukt personas pie kriminālatbildības biežākais iemesls pērn bija ES noteikto sankciju pret Krieviju pārkāpšana. Savukārt otrs biežākais iemesls bija prettiesiska dalība karā Ukrainā Krievijas bruņoto spēku sastāvā, ko dienests inkriminēja kopumā septiņiem Latvijas valstspiederīgajiem. Lielākā daļa no pērn kriminālvajāšanai nosūtītajiem kriminālprocesiem arī uzsākti bija 2025. gadā.

Līdzās izmeklēšanas darbam, VDD veica padziļinātas pārbaudes, vērtējot no dažādiem avotiem saņemtu informāciju par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem – gan ar mērķi konstatēt iespējama nozieguma pazīmes potenciālai kriminālprocesa uzsākšanai, gan ar mērķi izvērtēt personu radītos riskus nākotnē un veikt potenciālu noziegumu novēršanu.

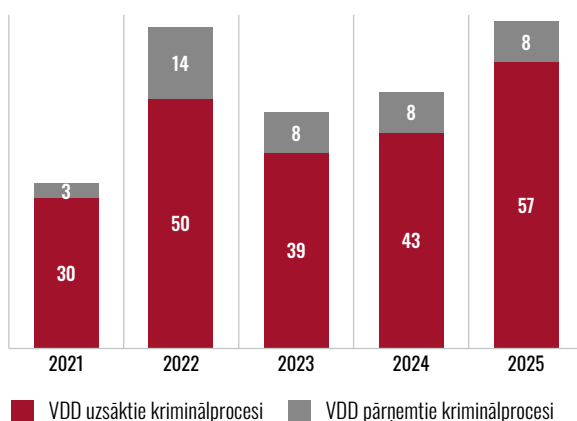

7.1.

UZSĀKTIE KRIMINĀLPROCESI

2025. gadā dienests uzsāka izmeklēšanu pēdējos desmit gados lielākajā skaitā kriminālprocesus: kopumā 65 jaunos kriminālprocesos. No tiem 57 kriminālprocesus VDD uzsāka pēc savas iniciatīvas, savukārt astoņus atbilstoši piekritībai pārņēma savā lietvedībā no Valsts policijas. Tāpat dienests turpināja izmeklēšanu iepriekšējos gados uzsāktajos kriminālprocesos.

VDD kriminālprocesu dinamika

Biežākais kriminālprocesu ierosināšanas iemesls aizvadītajā gadā bija aizdomas par ES noteikto sankciju pārkāpšanu. Dienests uzsāka 21 kriminālprocesu aizdomās par ES sankciju pret Krieviju pārkāpšanu, kā arī vienu – par ES sankciju pret Baltkrieviju pārkāpšanu. Līdzīgi kā 2024. gadā, pērn lielākā daļa – desmit – aizdomās par šo noziedzīgo nodarījumu sāktu kriminālprocesu bija saistīti ar noteiktu pakalpojumu neatļautu sniegšanu Krievijā reģistrētiem uzņēmumiem. Seši kriminālprocesi tika sākti aizdomās

par sankcijām pakļautu preču neatļautu nodrošināšanu Krievijai vai – vienā gadījumā – Baltkrievijai. Savukārt četrus kriminālprocesus dienests uzsāka aizdomās par finanšu līdzekļu vai citu resursu neatļautu nodrošināšanu ES sankciju sarakstos iekļautām fiziskām vai juridiskām personām. Plašāka informācija par šiem kriminālprocesi – pārskata 5. nodaļā par ekonomisko drošību.

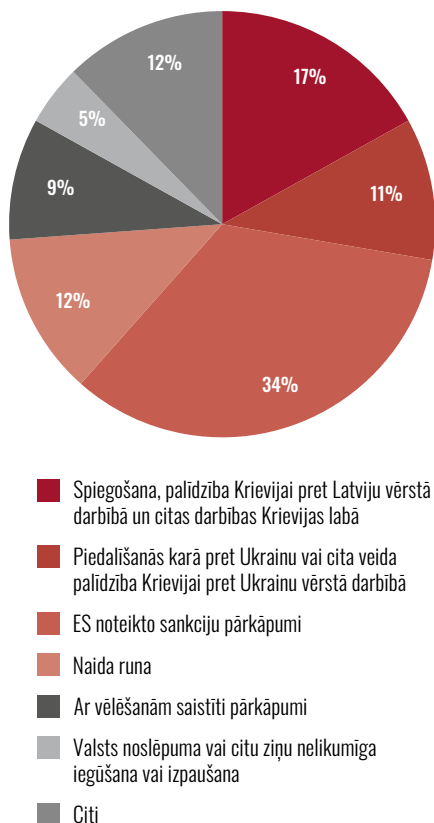
Otrs biežākais izmeklēšanas uzsākšanas iemesls pērn bija aizdomas par apzinātu kavēšanu personām realizēt tiesības vēlēties deputātus jeb tā dēvētā balsu pirkšana 2025. gada pašvaldību vēlēšanās. Kopumā VDD uzsāka vai pārņēma savā lietvedībā sešus šādus kriminālprocesus. Pret godīgu vēlēšanu norisi vērstu pārkāpumu identificēšanā VDD cieši sadarbojās ar Valsts policiju, kas dienestam sniedza atbalstu no iedzīvotājiem saņemtās informācijas par aizdomīgām darbībām pārbaudē. Valsts policijas uzsāktos kriminālprocesus VDD atbilstoši piekritībai pārņēma savā lietvedībā. Neraugoties uz to, ka konstatētajiem balsu pirkšanas gadījumiem nebija ietekmes uz vēlēšanu rezultātiem, VDD veltīja pastiprinātu uzmanību šo gadījumu izmeklēšanai. Dienesta vērtējumā centieni nelikumīgi ietekmēt vēlēšanu rezultātus nav pieļaujami.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā, arī pērn viens no biežākajiem kriminālprocesu uzsākšanas iemesliem bija kara noziegumu publiska attaisnošana un slavināšana. Dienests kopumā uzsāka piecus šādus kriminālprocesus. Četros no dienesta identificētajiem gadījumiem personas bija publiski attaisnojušas un slavinājušas Krievijas noziegumus Ukrainā, vienā gadījumā – nacistiskās Vācijas īstenoto genocīdu pret ebrejiem.

Savukārt četros gadījumos VDD pērn uzsāka izmeklēšanu aizdomās par palīdzības sniegšanu Krievijai pret Latviju vērsta darbībā. Viens no kriminālprocesi tika uzsākts aizdomās par kaitniecisku darbību organizēšanu

Krievijas interesēs, savukārt trīs – aizdomās par personu iespējamu iesaisti Krievijas informatīvās ietekmes aktivitātēs, kas mērķētas uz Latvijas sabiedrību.

VDD uzsāko un pārņemto kriminālprocesu sadalījums pēc noziegumu veida

Līdzīgi kā 2024. gadā, arī pērn VDD uzmanībā nonāca vairākas personas, kuras varētu būt iesaistījušās karadarbībā Ukrainā Krievijas bruņoto spēku pusē. Veicot šo gadījumu izpēti, gada laikā dienests uzsāka trīs kriminālprocesus aizdomās par prettiesisku dalību karā Ukrainā. Identisku kriminālprocesu skaitu VDD uzsāka aizdomās par finanšu līdzekļu vai citas mantas nodrošināšanu Krievijas bruņotajiem spēkiem.

Dienests sāka kriminālprocesus arī aizdomās par citiem noziedzīgiem nodarījumiem: spiegošanu, valsts noslēpuma izpaušanu, nacionālā vai etniskā naida vai nesaticības izraisīšanu, par dalību noziedzīgā organizācijā, palīdzību Krievijai pret Ukrainu vērstā darbībā, pret Latviju vērstu aicinājumu u.c.

Līdzīgi kā citus gadus, arī pērn VDD kriminālprocesus visbiežāk uzsāka, pamatojoties uz dienesta amatpersonu operatīvās darbības rezultātā iegūtu informāciju. Tāpat būtisku daļu kriminālprocesu VDD uzsāka, balstoties uz citu dienestu sniegtu informāciju. Rezultatīva informācijas apmaiņa par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem VDD pērn turpinājās ar

MIDD, Valsts policiju, FID, VID Muitas pārvaldi un citām institūcijām. Savukārt atsevišķus kriminālprocesus VDD sāka, pamatojoties uz fizisku vai juridisku personu iesniegumos sniegtām ziņām. Tāpat atsevišķi kriminālprocesi tika uzsākti, izdalot tos no citiem dienesta lietvedībā esošiem kriminālprocesiem.

7.2.

PADZIĻINĀTAS PĀRBAUDES

Arī aizvadītajā gadā VDD regulāri saņēma fizisku un juridisku personu iesniegumus un vēstules par iespējamām noziedzīgām darbībām. Šāda informācija tika saņemta no iedzīvotājiem, amatpersonām, valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citiem autoriem. Dienesta amatpersonas ikreiz veica saņemtās informācijas izvērtēšanu, lai lemtu par padziļinātās pārbaudes, preventīvu darbību vai citu pasākumu nepieciešamību.

Pērn vairākumā VDD saņemto iesniegumu un vēstūļu bija sniegta informācija par iespējamu nacionālā naida provocēšanu vai kara noziegumu attaisnošanu un slavināšanu interneta vidē, iespējamiem balsu pirkšanas gadījumiem pašvaldību vēlēšanās, kā arī ES noteikto sankciju pret Krieviju iespējamiem pārkāpumiem. Tāpat iesniegumos un vēstulēs bija norādīts uz tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā pret Latviju vērstā darbība, palīdzības sniegšana Krievijai pret Latviju vērstā darbībā, pret Latviju vērsti aicinājumi, terorisma draudi, prettiesiska piedalīšanās karā Ukrainā, valsts noslēpuma vai citu neizpaužamu ziņu izpaušana.

20 gadījumos VDD uz saņemtās informācijas pamata uzsāka kriminālprocesu. 19 no vēstulēm, kas kalpoja par pamatu kriminālprocesa uzsākšanai, bija saņemtas no tiesībsargsardzības un valsts drošības iestādēm, savukārt viena – no valsts uzņēmuma.

62 gadījumos VDD padziļinātās pārbaudes laikā neguva apstiprinājumu iesniegumā vai vēstulē paustajiem apgalvojumiem par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu un pieņēma lēmumu atteikt uzsākt kriminālprocesu, par savu lēmumu informējot arī ziņu sniedzēju. Savukārt 195 gadījumos VDD amatpersonas iesniegumu autoriem rakstiski izskaidroja viņu iespējas konkrētās situācijas atrisināšanai.

VDD veiktajām informācijas pārbaudēm bija dažādi mērķi: ne tikai izvērtēt kriminālprocesa uzsākšanas nepieciešamību, bet arī apzināt riskus radošas personas un potenciālus apdraudējumus gadījumos, kad noziedzīgs nodarījums vēl nav noticis. Vairākos

gadījumos VDD amatpersonas ar iesaistītajām personām veica preventīvas pārrunas potenciālu noziedzīgu darbību novēršanai.

Savukārt daļu iesniegumu dienests atbilstoši piekritībai pārsūtīja tālākai izvērtēšanai citām iestādēm.

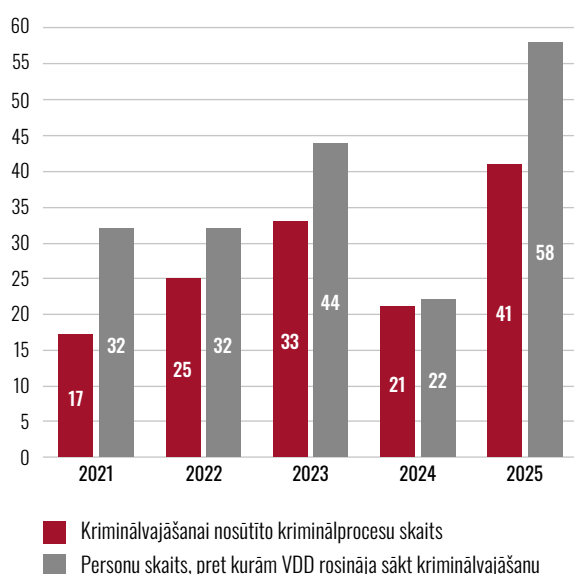
7.3.

KRIMINĀLVAJĀŠANAI NOSŪTĪTIE KRIMINĀLPROCESI

VDD 2025. gadā virzīja uz prokuratūru pēdējos desmit gados lielāko skaitu kriminālprocesu: kopumā 41 kriminālprocesu, lūdzot uzsākt kriminālvajāšanu pret kopumā 58 personām. Četras no šīm personām nozieguma izdarīšanas brīdī bija valsts amatpersonas.

No kriminālvajāšanai nosūtītajiem kriminālprocešiem 23 bija uzsākti pērn, 14 – 2024. gadā, trīs – 2023. gadā, savukārt viens – 2021. gadā.

VDD kriminālvajāšanai nosūtīto kriminālprocesu skaita dinamika

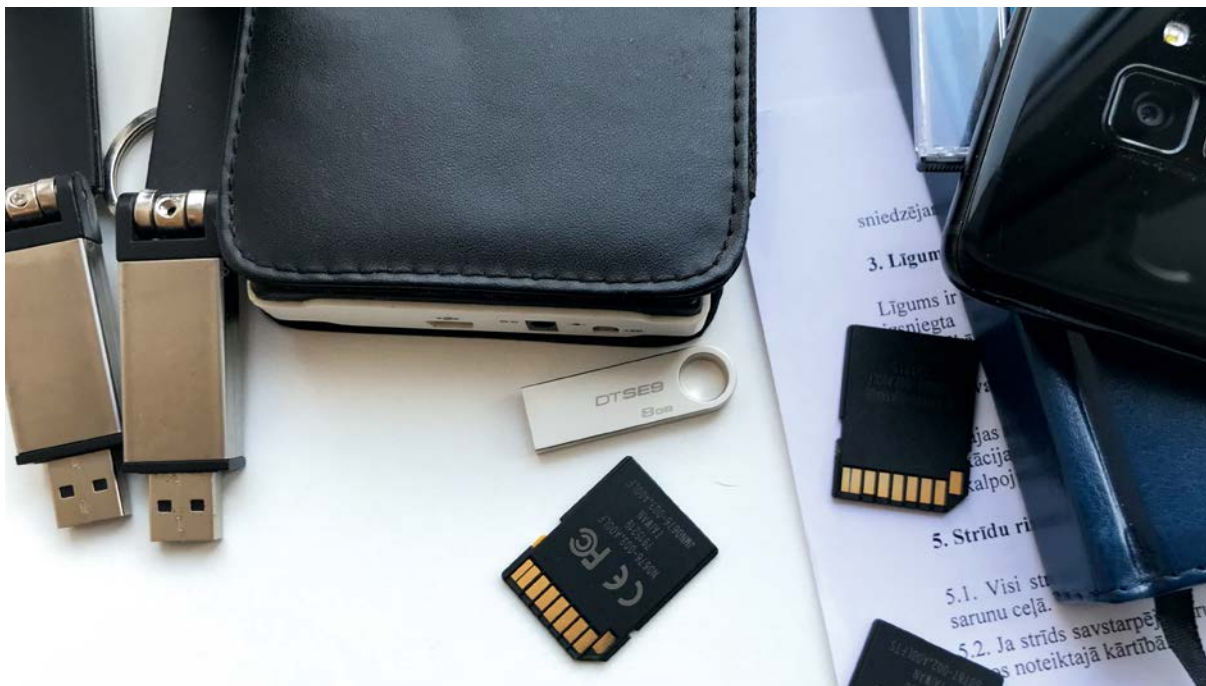

No kriminālvajāšanai nosūtītajiem kriminālprocešiem izceļami:

- 12 kriminālproceši pret kopumā 19 personām par ES noteikto sankciju pret Krieviju pārkāpšanu, no kuriem vienā kriminālprocesā četrām personām papildus inkriminēta mantas vākšana un nodrošināšana Krievijas bruņotajiem spēkiem;
- septiņi kriminālproceši par prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā un dienestu Krievijas bruņotajos spēkos;

- trīs kriminālproceši pret kopumā septiņām personām par prettiesisku vēlēšanu izvēles ietekmēšanu jeb tā dēvēto balsu pirkšanu 2025. gada pašvaldību vēlēšanās;
- trīs kriminālproceši par Krievijas kara noziegumu attaisnošanu un slavināšanu un nacionālā naida izraisīšanu pret latviešiem, no kuriem vienā personai papildus tiek inkriminēts arī pret Latvijas Republiku vērstas aicinājums;
- divi kriminālproceši par spiegošanu Krievijas specdienesta uzdevumā;
- divi kriminālproceši par valsts noslēpuma apzinātu izpaušanu;
- divi kriminālproceši par Krievijas kara noziegumu publisku attaisnošanu un slavināšanu, no kuriem vienā personai papildus inkriminēta neatļauta sprāgstvielas glabāšana;
- viens kriminālprocess pret četrām personām par palīdzību Krievijai pret Latviju vērstā darbībā, plānojot, organizējot un īstenojot pret dažādiem objektiem Latvijas teritorijā kaitnieciskās darbības;
- viens kriminālprocess par palīdzību Krievijai pret Latviju vērstā darbībā un nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu pret latviešiem;
- viens kriminālprocess pret divām personām par prokremliskās noziedzīgās organizācijas “Baltijas antifašisti” vadīšanu vai piedalīšanos šīs organizācijas izdarītajos noziegumos;
- viens kriminālprocess par nacionālā naida pret latviešiem izraisīšanu;
- viens kriminālprocess par rasu naida izraisīšanu;
- viens kriminālprocess par terorismu slavināšanu un attaisnojošu materiālu izplatīšanu;
- viens kriminālprocess pret divām personām par uzkūdišanu izpaust neizpaužamas ziņas, kā ar kukuļņemšanu un neizpaužamu ziņu izpaušanu.

Tāpat kā uzsāktie kriminālproceši, arī kriminālvajāšanai nosūtītie kriminālproceši 2025. gadā visbiežāk bija saistīti ar ES noteikto sankciju pret Krieviju pārkāpšanu. Kopumā dienests par ES sankciju pārkāpšanu pērn rosināja sākt kriminālvajāšanu 12 kriminālprocesos pret kopumā 19 personām. Vienā no šiem kriminālprocešiem, kurā dienests rosināja prokuratūru saukt pie atbildības kopumā četras personas, papildus ES sankciju pārkāpšanai tām tika inkriminēta mantas vākšana un nodrošināšana Krievijas bruņotajiem spēkiem Ukrainā. Septiņi kriminālvajāšanai nosūtītie kriminālproceši bija saistīti ar neatļautu pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem Krievijā, trīs saistīti ar militāriem mērķiem izmantojamu preču neatļautu piegādi uz Krieviju, savukārt divi – ar finanšu un citu resursu nodrošināšanu ES sankciju sarakstos iekļautām personām. Septiņus no šiem kriminālprocešiem dienests bija uzsācis pērn, trīs – 2024. gadā, savukārt divus – 2023. gadā.

Ilustratīvs foto, VDD

Otrs biežākais noziegums, par ko VDD pērn rosināja prokuratūru saukt personas pie kriminālatbildības, bija prettiesiska piedalīšanās karā Ukrainā Krievijas bruņoto spēku sastāvā. Aizvadītajā gadā VDD ieguva un nostiprināja pierādījumus par septiņu Latvijas valstspiederīgo nelikumīgu dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un piedalīšanos karā pret Ukrainu. Visas personas dienests pērn izsludināja meklēšanā (skat. šīs nodaļas beigās). Trīs no šiem kriminālprocesiem dienests bija uzsācis pērn, savukārt četrus – 2024. gadā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī pērn VDD salīdzinoši bieži rosināja prokuratūru saukt personas pie atbildības par naida runu, kas vērsta pret Latvijas nacionālās drošības interesēm. Personām tika inkriminēti tādi noziedzīgi nodarījumi kā Krievijas kara noziegumu attaisnošana un slavināšana, nacionālā vai rasu naida un nesaticības izraisīšana, kā arī pret Latvijas Republiku vērsts aicinājums. Dienests kriminālvajāšanai nosūtīja kopumā astoņus šādus kriminālprocesus, no kuriem četrus bija sācis pērn un identisku skaitu – 2024. gadā.

Trīs kriminālprocesos VDD rosināja personas saukt pie kriminālatbildības par tā dēvēto balsu pirkšanu 2025. gada pašvaldību vēlēšanās.

Savukārt nozīmības ziņā starp kriminālprocesiem, kurus dienests pērn virzīja uz prokuratūru, izceļami trīs kriminālprocesi par personu darbībām pret Latvijas nacionālās drošības interesēm Krievijas specdienestu uzdevumā: divi kriminālprocesi par spiegošanu un viens kriminālprocess pret personu grupu par palīdzību

Krievijai pret Latviju vērstā darbībā, pret dažādiem objektiem Latvijas teritorijā plānojot, organizējot un īstenojot kaitnieciskas darbības (par šiem kriminālprocesiem plašāka informācija sniegta pārskata 1. nodaļā par pretizlūkošanu).

Aizvadītajā gadā VDD izmeklēto kriminālprocesu ietvaros par noziedzīgi iegūtiem tika atzīti un valsts labā konfiscēti vairāk nekā 840 tūkstoši eiro un aptuveni 13 tūkstoši ASV dolāru, kā arī manta aptuveni 56 tūkstošu eiro vērtībā. Tāpat VDD izmeklētajos kriminālprocesos personām tika piemēroti naudas sodi aptuveni miljona eiro apmērā.

7.4.

CITĀM IESTĀDĒM NOSŪTĪTIE UN IZBEIGTIE KRIMINĀLPROCESI

Aizvadītajā gadā VDD sešus kriminālprocesus atbilstoši piekritībai nosūtīja citām izmeklēšanas iestādēm. Pieci kriminālprocesi tālākai izmeklēšanai tika nosūtīti Valsts policijai, savukārt viens – ASV izmeklēšanas iestādei.

Savukārt 13 lietvedībā esošus kriminālprocesus dienests pērn izbeidza. Sešus kriminālprocesus dienests izbeidza, izmeklēšanas gaitā nekonstatējot noziedzīga nodarījuma sastāvu. Četros kriminālprocesos VDD pārtrauca izmeklēšanu, jo, izmantojot visas pieejamās metodes, nebija iespējams noskaidrot noziedzīgo nodarījumu izdarījušo personu. Viens kriminālprocess

tika izbeigts, izmeklēšanā noskaidrojot, ka noziedzīgs nodarījums nav noticis. Vienu kriminālprocesu dienests izbeidza aizdomās turētās personas nāves dēļ. Savukārt vienu kriminālprocesu tika pieņemts lēmums neturpināt, jo tika panākts mantisko attiecību taisnīgs noregulējums (atzīti par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēti valsts labā vairāk nekā 800 tūkstoši eiro

un vairāk nekā 12 tūkstoši ASV dolāru), taču papildu pierādījumu iegūšana personas vainas pierādīšanai noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā prasītu nesamērīgi lielus izdevumus.

Sākoties 2026. gadam, VDD lietvedībā bija 44 kriminālprocesi.

KRIEVIJAS KARA NOZIEGUMU UKRAINĀ IZMEKLĒŠANA

Krievijas bruņoto spēku uzbrukumos gājuši bojā tūkstošiem Ukrainas civiliedzīvotāju. Vienlaikus ukraiņu saliedētību, cīņassparu un gribu atjaunot savu valsti agresorvalstij salauzt nav izdevies. Fotoattēli no Ukrainas prezidenta oficiālā "Flickr" konta, uzņemti 2025. gada 31. jūlijā Kijivā.

VDD pērn turpināja piedalīties Krievijas kara noziegumu, kā arī noziegumu pret cilvēci un mieru Ukrainā starptautiskajā izmeklēšanā.

VDD turpināja sadarbību ar citu Eiropas valstu izmeklēšanas iestādēm 2022. gadā izveidotajā apvienotajā izmeklēšanas grupā (AIG)⁴³, kas apkopo pierādījumus par Krievijas bruņoto spēku pastrādātajiem noziegumiem Ukrainā. Tāpat VDD turpināja darbību Starptautiskajā centrā saukšanai pie atbildības par agresijas noziegumiem Ukrainā (ICPA)⁴⁴, kas izmeklē tieši Krievijas augstākās politiskās un militārās vadības veiktos noziegumus pret Ukrainu ar mērķi saukt iesaistītās amatpersonas pie atbildības Īpašajā tribunālā.

AIG un ICPA savstarpēji sadarbojās, tostarp izmantojot Galveno starptautisko noziegumu pierādījumu datubāzi, kas paredzēta dalībvalstu iegūto pierādījumu uzglabāšanai un analizēšanai.

VDD aizvadītajā gadā turpināja Latvijā ieceļojušu Krievijas noziegumu liecinieku apzināšanu un intervēšanu. Dienests aizvadītajā gadā koncentrējās uz Latvijas valstspiederīgo, kuri pievienojušies Ukrainas

bruņotajiem spēkiem, kā arī personu, kuras bijušas Krievijas bruņoto spēku sastāvā intervēšanu un pratināšanu. Starp šīm personām bija arī Krievijas armijas dezertieri. Veikto interviju rezultātā VDD ieguva liecības par starptautiski pieņemto kara vešanas noteikumu un humanitāro tiesību pārkāpšanu, piemēram, Ukrainas civiliedzīvotāju mērķtiecīgu nogalināšanu, aizliegtu ieroču un munīcijas izmantošanu, marodierismu, kā arī citiem noziegumiem.

Viena no VDD izmeklēšanas prioritātēm pērn saglabājās pierādījumu iegūšana par Krievijas karavīru īstenoto civiliedzīvotāju un karagūstekņu spīdzināšanu, nogalināšanu un cietsirdīgu izturēšanos pret tiem, tostarp nelikumīgām ieslodzījuma vietām, kas kara vešanas noteikumos ir aizliegtas. VDD vērtējumā Krievija mērķtiecīgi nepiemēro kara vešanas noteikumus militārpersonām no citām valstīm, kuri pievienojušies Ukrainas bruņotajiem spēkiem.

Aizvadītajā gadā Latvijā par piedzīvoto Ukrainā tika intervētas vairāk nekā 30 personas, kopējam intervēto personu skaitam kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā pārsniedzot 260.

⁴³ Kopējā izmeklēšanas grupa (KIG; angļu val. *Joint Investigation Team*, JIT) Krievijas kara noziegumu izmeklēšanai izveidota 2022. gada 25. martā ar Eiropas tiesu ES Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās atbalstu, un patlaban šajā grupā iesaistītas septiņu dalībvalstu – Lietuvas, Polijas, Ukrainas, Igaunijas, Latvijas, Slovākijas un Rumānijas – kompetentās iestādes, kā arī Starptautiskās Krimināltiesas prokurora birojs un Eiropols.

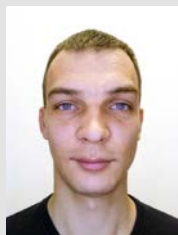
⁴⁴ Angļu val. *International Centre for the Prosecution of the Crime of Aggression against Ukraine*. ICPA prokurori no dažādām valstīm strādā kopā, sniedzot atbalstu agresijas noziegumu izmeklēšanai.

VDD 2025. GADĀ MEKLĒŠANĀ IZSLUDINĀTĀS PERSONAS

Mārtiņš Duncītis

Kopš 2025. gada 6. janvāra izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Normunds Potapovs

Kopš 2025. gada 9. jūnija izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Oleg Matveev, Krievijas pilsonis

Kopš 2025. gada 20. marta izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 77.² pantā un 84. panta trešajā daļā paredzētajiem noziegumiem, t.i., mantas vākšanu un nodošanu Krievijas bruņotajiem spēkiem un ES noteikto sankciju pret Krieviju pārkāpšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Andrejs Šatskijs

Kopš 2025. gada 25. jūnija izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Vadims Aleksejevs

Kopš 2025. gada 14. maija izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 89.¹ panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, t.i., dalību prokremliskajā noziedzīgajā organizācijā "Baltijas antifašisti" un šīs organizācijas pastrādātajos sevišķi smagajos noziegumos pret Latviju.

Oļegs Makejevs

Kopš 2025. gada 25. augusta izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 74.¹ pantā un 78. panta otrajā daļā paredzētajiem noziegumiem, t.i., Krievijas kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu, kā arī par darbību, kas vērsta uz nacionālā un etniskā naida un nesaticības izraisīšanu (pret latviešiem).

Alīna Gerliņa

Kopš 2025. gada 14. maija izsludināta meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 89.¹ panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, t.i., dalību prokremliskajā noziedzīgajā organizācijā "Baltijas antifašisti" un šīs organizācijas pastrādātajos sevišķi smagajos noziegumos pret Latviju.

Oļegs Stefanovičs

Kopš 2025. gada 29. augusta izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Oļegs Kovaļenko

Kopš 2025. gada 29. augusta izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Oļegs Džišiasvili

Kopš 2025. gada 4. novembra izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Mārtiņš Lavrinovičs

Kopš 2025. gada 20. oktobra izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 74.¹ pantā un 78. panta otrajā daļā paredzētajiem noziegumiem, t.i., Krievijas kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu, kā arī par darbību, kas vērsta uz nacionālā un etniskā naida un nesaticības izraisīšanu (pret latviešiem).

Sergejs Šuravins

Kopš 2025. gada 4. novembra izsludināts meklēšanā aizdomās par Krimināllikuma 95¹. pantā un 77¹. pantā paredzētajiem noziegumiem, t.i., dienestu Krievijas bruņotajos spēkos un prettiesisku piedalīšanos karā Ukrainā.

Iepriekšējos gados kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā VDD meklēšanā izsludinātās personas atrodamas VDD 2024. gada darbības pārskatā.

VDD atgādina, ka neviena persona nav uzskatāma par vainīgu, kamēr tās vaina nozieguma izdarīšanā nav konstatēta likumā noteiktajā kārtībā.

Ar VDD iespējams sazināties, zvanot uz diennakts tālruni **67208964** vai rakstot uz e-pasta adresi **info@vdd.gov.lv**.

08

VALSTS AUGSTĀKO AMATPERSONU AIZSARDZĪBA

Aizvadītajā gadā VDD turpināja nodrošināt pastāvīgu Saeimas priekšsēdētājas un Ministru prezidentes apsardzi. Vienlaikus dienests gādāja par ārvalstu parlamentu un valdību vadītāju, kā arī ārlietu ministru un starptautisko organizāciju līderu drošu uzturēšanos Latvijā.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2025. gadā VDD miesassargi nodrošināja Saeimas priekšsēdētājas un Ministru prezidentes drošību ne tikai Latvijas teritorijā, bet arī darba vizītēs ārvalstīs. Pērn VDD amatpersonas Saeimas priekšsēdētāju apsargāja 22 ārvalstu vizīšu laikā, savukārt Ministru prezidenti – 21 ārvalstu apmeklējuma laikā. Katras ārvalstu vizītes laikā VDD organizēja un īstenoja apdraudējuma līmenim atbilstošus drošības pasākumus.

Latvijai turpinot apliecināt nelokāmu atbalstu Ukrainai, Latvijas valsts augstākās amatpersonas arī aizvadītajā gadā devās darba vizītēs uz Ukrainu. Lai nodrošinātu Latvijas valsts augstāko amatpersonu drošību valstī, kur norisinās aktīva karadarbība, amatpersonas ikreiz pavadīja speciāli apmācīta un ekipēta VDD amatpersonu komanda. Aizvadītajā gadā VDD amatpersonas ciešā sadarbībā ar Ukrainas partnerdienestiem kara skartajā valstī gādāja par Saeimas priekšsēdētājas, Ministru prezidentes un ārlietu ministres aizsardzību. Kopumā VDD pērn organizēja un īstenoja drošības pasākumus divu Saeimas priekšsēdētājas un tikpat ārlietu ministres vizīšu laikā, kā arī viena Ministru prezidentes Ukrainas apmeklējuma laikā.

Tāpat kā citus gadus, arī pērn dienesta miesassargi gādāja par ārvalstu un starptautisko organizāciju līderu drošību, tiem ierodoties vizītēs Latvijā.

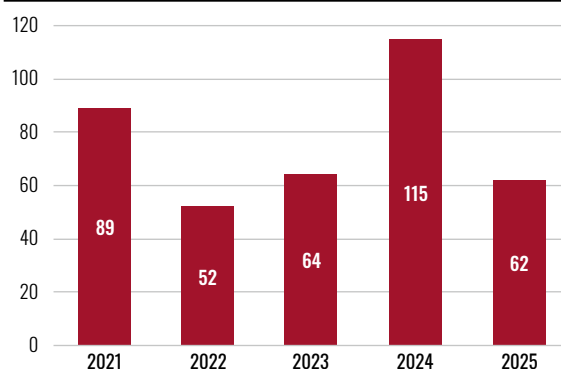
Kopumā VDD 2025. gadā organizēja 62 ārvalstu pārstāvju netraucētu uzturēšanos Latvijā. Dienests nodrošināja Latvijā ieceļojušo ārvalstu amatpersonu fizisko neaizskaramību, netraucētu pārvietošanos, uzturēšanās vietu apsardzi un pasākumus šo amatpersonu rīcībā esošas informācijas nesankcionētas ieguves novēršanai. Drošības pasākumu kopums katrā gadījumā tika noteikts individuāli, pamatojoties uz dienesta veiktās apdraudējuma analīzes rezultātiem.

Starp 2025. gadā notikušajām ārvalstu amatpersonu vizītēm izceļamas Eiropas Komisijas prezidentes Urzulas fon der Leienas, Kanādas premjerministra Marka Kārnijs, Izraēlas ārlietu ministra Gideona Sāra un Palestīnas ārlietu un diasporas lietu ministres Varsenas Agabekjanas Šāhīnas vizītes Latvijā, kuru laikā VDD nodrošināja pastiprinātus drošības pasākumus. Minēto vizīšu laikā, pateicoties ieviestajiem drošības pasākumiem, būtiski drošības incidenti nenotika.

VDD pērn turpināja koordinēt un pārraudzīt drošības režīmu arī dažāda mēroga publiskos pasākumos, kuros piedalījās dienesta aizsargājamās amatpersonas. Kopumā dienests aizvadītajā gadā ciešā sadarbībā ar Valsts policiju un citiem dienestiem gādāja par Latvijas un ārvalstu aizsargājamo amatpersonu aizsardzību, kā arī sabiedrisko kārtību un drošību 45 dažāda mēroga pasākumos Latvijā. Starp tiem bija gan nacionāla, gan starptautiska mēroga pasākumi.

Nozīmīgs VDD resurss tika iesaistīts drošības režīma organizēšanā un nodrošināšanā tādos pērn Latvijā notikušos vērienīgos pasākumos kā XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki un Eiropas čempionāts basketbolā “EuroBasket 2025”, kurus apmeklēja arī valsts augstākās amatpersonas. Šie pasākumi pulcēja lielas cilvēku masas, “EuroBasket 2025” – arī tūkstošiem atbalstītāju no citām valstīm, liekot atbildīgajiem dienestiem ieviest pastiprinātus drošības pasākumus.

Ārvalstu pārstāvju drošības garantēšana vizīšu laikā Latvijā

Pastiprinātus drošības pasākumus VDD organizēja arī “Rīgas konferences 2025” jeb Ziemeļvalstu reģiona drošības un ārpolitikas foruma laikā, kas norisinājās no 9. līdz 11. oktobrim. Forumā Latvijas un ārvalstu augsta līmeņa amatpersonas un eksperti sprieda par tādām nozīmīgām tēmām kā Eiropas aizsardzības stiprināšana, Ukrainas ilgtermiņa drošība un Krievijas ierobežošana, līdz ar to nebija izslēdzamas dažādas Krievijas iniciētas provokācijas.

Minēto pasākumu laikā VDD gādāja ne tikai par Latvijas un ārvalstu augstāko amatpersonu drošību, bet arī koordinēja un pārraudzīja drošības režīmu. VDD, Valsts policijas un citu dienestu sadarbības rezultātā minēto pasākumu norises laikā nozīmīgi drošības incidenti netika pieļauti.

Lai konstatētu riskus dienesta aizsargājamo amatpersonu drošībai, VDD 2025. gadā turpināja vērtēt pret šīm amatpersonām vērstus izteikumus interneta vidē. Konstatējot draudus vai aicinājumus pret amatpersonām izmantot vardarbību, dienests īstenoja pasākumus, lai apzinātu un novērstu reāla apdraudējuma iespējamību. Daļā gadījumu ar draudu paudžiem vai aicinājumiem uz vardarbību tika veiktas pārrunas, brīdinot par paredzēto kriminālatbildību

VALSTS AUGSTĀKO AMATPERSONU AIZSARDZĪBA

vardarbīgu nodarījumu veikšanas gadījumā. Kopumā 2025. gadā preventīvas pārrunas tika veiktas ar aptuveni 30 personām, daļā no gadījumiem – ar Valsts policijas atbalstu.

Septembrī arī VDD miesassargi piedalījās VDD organizētajās pretterorisma mācībās “Dinaburg 2025” Daugavpilī, izspēlējot valsts augstāko amatpersonu evakuāciju un aizsardzību teroristu radīta apdraudējuma apstākļos, kā arī citās apdraudējuma situācijās.

Savukārt maijā VDD Latvijā organizēja starptautiskas miesassargu un specializēto vienību sacensības, dalībniekiem demonstrējot un stiprinot savas prasmes tādās disciplīnās kā taktiskā šaušana, autovadīšana, kā arī dažādos spēka un izturības pārbaudījumos. Sacensībās piedalījās komandas gan no Latvijas, gan citu Eiropas valstu partnerdienestiem.

Aizvadītā gada 12. decembrī Rīgā notika Baltijas Ministru padomes premjerministru sanāksme, kuras laikā VDD nodrošināja Latvijas Ministru prezidentes Evikas Siliņas, kā arī Igaunijas un Lietuvas valdību vadītāju – Kristena Mihala un Ingas Ruģinienes – drošību. Foto: Valsts kanceleja

VALSTS DROŠĪBAS DIENESTS

ADRESE

Brīvības gatve 207,
Rīga, LV-1039

KONTAKTI

Tālrunis: 67208964

E-pasts: info@vdd.gov.lv

Tīmekļvietne: www.vdd.gov.lv

VDD sociālajos medijos:

9 789934 917660